

COMMODORE VILÁG 7.

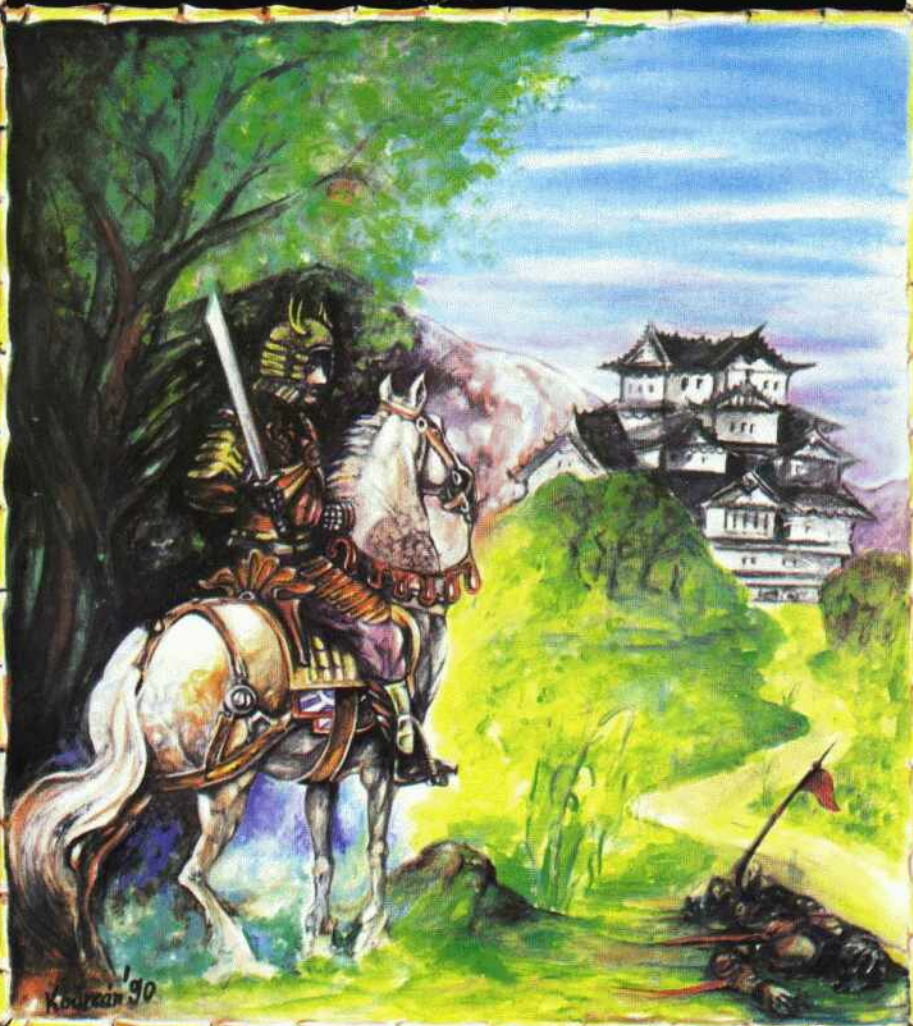
49,- Ft

C64/128, C16/Plus 4, AMIGA

花柳

花柳

Itt jövend a CoV 7, és rogtán az első oldalon már megint a szokásos 'Síróláp'-pal. Mielőtt valaki automatikusan továbblapozna, megkérnénk, hogy inkább olvassa előbb el ezt az oldalt. Ezt ugyanis nem viccből és nem átlapozgatásra szoktuk írógatni, hanem azért, hogy egyrészt választ adjunk jónéhány felmerülő (vagy felmerülésre váró) kérdésre, másrészt tisztázzunk egy-két dolgot:

1. probléma: Miért nem lehet vidéken CoV-ot kapni – még annyira sem, mint az 5. számig? Ez egy rövid mesébe kinálkozik. Történt egyszer, hogy egy csapat vállalkozó kedvű kalandor (nevezük őket mondjuk 1.75-nek) elmentek az egyszerű ronda boszorkányhoz (nevezük mondjuk Magyar Pistának), hogy minden hónapban leírják néhány szót egymásután, ugyan hajlandó-e árulni a királyságban? Hogyne, tessék parancsolni, 31% marad – mondta a derék Pista, aki nem volt hiján a talentumnak. Meg is írtak szépen a telerceget, amelyben megállapodtak a részletekről az Úr 1990. esztendőjére. El is mondjuk mi történt (de nem keverjük bele Pista barátunk ügyintézési és pénzügyi módszerét, mert ez egy olyan adventure, amelyet senki sem lát át, viszont a játékos a biztos vesztés). A telercegen szerepelt egy bizonyos számú CoV (nevezük x-nek), amelyet 1.75 köteles adott időpontokban, az évben 9 alkalommal beszállítani a megadott helyre és azt a jölelki Pista 2 hónapig terjeszt, majd a bevétellel 2 hónap múlva elszámol. Pista barátunk azonban módosította a telercegen fekvő dolgokat és 1 hónapig terjesztett, 6 hónapig meg nem számolt el. Túrte ezt az egyszerű 1.75, de jött a következő forduló: mielőtt az 5. számmal jelzett telercegen megjelent volna, szólít Pista, hogy ugyan legyen már $x + 2.000$ beszállítva és így legyen ez ezután is. OK, mondták 1.75-ök és rimáncodának Gutenbergnek, hogy ugyan terven felül csináljon már $+ 2.000$ telerceget és így legyen ez ezután is. Ments is a dolog rendjén, majd egy teljes hónapig, aztán a 6. telerce beszállítása előtt egy-két nappal ismét szóla a Posta, hogy $(x + 2.000) - 3.500$ telerceget hajlandó átvenni és így legyen ez ezután is (abszolút nem zavarta őket, hogy a megállapodás értelmében Gutenberg már kinyomott $x + 2.000$ db-ot). Indoklás: 1.75 máshol is terjeszti a CoV-okat, s az rontja az ő üzletüket (adalek: a megállapodási telercegen Pista barátunk NEM kizárólagos terjesztőként szerepel vala). A 3.500 telerce CoV a királyság "nem főváros"-kategóriába tartozó helyeitől lett elvonva. Azt a megjegyzést nem írjuk le, amit 1.75-ök mondanak, mert igen-igen hosszú és igen-igen kácfantásos dolog volt. Mindenesetre reménykednek, hogy a 8. telerce előtt nem érkezik $x - (x - 1)$ beszállítási igény, mert így a telercecs kisze egyedi lappá válna... Természetesen ez csak egy mese és a benne szereplők csupán kitalált személyek és dolgok. A valósággal való bármilyen hasonlóság valószínűleg a fantázia szüleménye. Bizony. De miért nem lehet vidéken CoV-ot kapni?...

2. probléma: Ez egy örökzöld téma, amit úgy hívnak, hogy Programküldő Szolgálat. Talán bennünk van a hiba és nem írtuk meg egyszer le teljesen világosan, hogy ez a vállalkozás a Commodore Világtól teljesen független dolog! A CoV-ban csak hirdetési lehetőségeket kaptak. Ha valamilyen problémája van bárkinek ezzel a szolgáltatással kapcsolatban, akkor NE BENNUNKET nyaggassanak a problémával, ha sikerült előlvasni, hogy milyen programot rendeljenek meg, akkor nem világos, hogy a címet miért nem sikerült előlvasni?! Gondolunk itt különösképpen a felháborodott családapákra és családanyákra, akiknek fogalmuk sincs arról, hogy hova írják és egyáltalán miről van szó (mivel életükben nem láttak CoV-ot, de 64-et is csak messziről) – viszont a gyermekük, aki egyébként a számítástechnika professzora, jelzi, hogy a megrendelt kázeitán ?LOAD ERROR nevű programok találhatók. Ilyenkor persze jön a fenyegetőző és gyakran mocskoldó hangu levele a CoV-nak. Egy mérges úr már közölte, hogy számítástechnikai és napilapokban nyílt levélként közzé fogja tenni a véleményét (szép egy alkotás volt!). Azt lehet, azt tesz közzé, amit akar – de ha ez a probléma nem a CoV-ban (lőr-laktra vonatkozna és mégis a CoV nevével keverné bele, akkor esetleg előfordulhat egy olyan játék, hogy a 1. urat hitelrontás című alatt bepereltük úgy kb. 50.000 credit erejéig (jól jön majd az ELITE-ban). Talán jó lenne, ha ezt az oldalt minden olyan csemete megmutatná a t. szüleinek, aki levelet írat velük a CoV-nak! A jövőben kértük a CoV-ot a CoV-val kapcsolatos dolgokkal telercecsre! Könnyűképpen megadunk két paramétert: az újság az "1.75-é a szó" felíratu lap bal felső sarkában kezdődik és CoVboy levelezésnek alján ér véget. További könnyítés: ezek a lapok fehér színűek.

3. probléma: Ez kapcsolódik az előzőhöz is, de speciális CoVboy-probléma is. Kb. idáig ugyanannyi szó esett róla, mint az előzőről. "Egyéni igények kielégítése sajnos..." – ugye, mindenki tudja tovább is? Úgy tűnik, nem. Még mindig nem uzelmel nálunk "Másoló-szolgálat", nem tudjuk "kolcsónadni a Kazettaküldő Szolgálat 200 kollekcióját" sem; nem tudjuk lemásolni "csak azt az egyet és csak neki", még akkor sem, "ha kifizeti", ezenkívül nem tudjuk az összes idáig megjelent 15-20.000 játékprogram megoldását sem (A felsóroltakkhoz annyit tennék hozzá: én sem – CoVboy).

4. probléma: Hirdetés. Ez még mindig ingyenes, csak módosultak a feltételek, annyiban hogy ennek a számnak a megjelenésétől kezdve csak olyan hirdetések tudunk elfogadni, amelyekhez a mostani hirdetés első sarkában lévő kis cetli is mellékelve van. Ennek két oka van: egyrészt, ha teljesíteni akarnak minden egyes hirdetési igényt, akkor egy idő múlva a feli újság hirdetéssel lenne tele, a második ok a gyarmati sorban első fénymásológató lamerek népes gárdája. Egyébként az egész egyik olvasónk ötlete volt – de jó ötlet. Egyébként további fénymásógató esetleg két vagy piros oldalakra nyomott CoV-ot fog eredményezni – ók nem tudják fénymásolni, viszont akik megveszik, sokkal rosszabbul tudják majd olvasni. Az aztán milyen jó lesz mindenkinek, ugye?...

5. probléma: Hogy írta CoVboy a Zacc McCracon nevét a múltkor top-listában? Hehe. Viccelt a drága. Miután leadta a nyomdába (amikor ezt írjuk, még mindig a nyomdában van és fogalmunk sincs róla, hogy hogyan írta), jött egy fogadási, mely szerint a CoV 6 megjelenése utáni két héten belül legalább 50 olyan levelet fog kapni, amely azt hányalja a szemére, hogy hogyan írta a Zak McKracken nevét. A fogadást persze álltuk – lehet, hogy vesztettünk egy láda Schwechater-t...

Az 1.75-é a szó	1
Játékszemertetők	C-64 2
– MYTH • System 3	
– NEUROMANCER • Electronic Arts/Interplay	
DRILLER • Incentive	C-64, PLUS4 3
Játékszemertetők	Amiga 9
– SPACE ACE • Empire	
– KING'S QUEST IV. • Sierra on Line	
LORDS OF RISING SUN • Cinemaware/Mirrorsoft	Amiga 10
SEKA ASSEMBLER 3.0	Amiga 14
ELITE	C-64, PLUS4, Amiga 17
FOOTBALLER OF THE YEAR • Gremlin Graphics	PLUS4 19
GAMES CREATOR • Tynesoft	C16, PLUS4 22
Tökös-Mákos	24
A C-nyelv 7.rész	C-64, C-128 27
Olvasói hirdetések	29
CoVboy levelezés	31

MYTH • System 3

Ezek a mitológiai témák – úgy tűnik – nem nagyon hagyják nyugodni a játékprogramok íróinak a fantáziáját: ez valószínűleg még a jövő évezredben is egy olyan témakör lesz, amelyből még mindig bőven merítgetnek (... fejlesztés közben a 15 Mbyte-os ZX-81-re... – CoVboy) Született már ebből sokféle szupermarhaság, most pedig itt jön egy újabb feldolgozás: MYTH. Ennek a játéknak az esetében azonban úgy látszik igaz a latin közmondás: "Nomen est omen" (Most nem az én kuncsaftomról van szó! – CoVboy) A System 3-tól hirtelen nem is tudnánk olyan játékokat mondani tőlük, amelynek fastformat lett volna a vége.

Ez az alkotásuk is egy kiváló maszkáros adventure. A harc az ördögi Dameron varázsló ellen folyik, aki az "ördögi" jelzővel emlegetett személyek jó szokása szerint a világ elpusztítására tör. Egy egészen új technikát alkalmaz: hordáinak elhelyezése nem csak a teret, hanem a negyedik dimenziót, az időt is felhasználja. Különböző történelmi korokban, pontosabban azok mitológiájában helyezte el őket. Mivel a történelem menetének megváltoztatása beáthathatónak következményekkel járna, a jó isten (Joisten?) leült a C-64 (valamint az Amiga) elé és generált egy hőst, akit szépen elterepentált ezekbe a korokba, hogy az szépen takarítsa el a rossz bácsikat. Sajnos egy halandó ember jött össze neki, de biztos számított arra, hogy örökeletpoke-ot majd a halandók generálának maguknak. Az első állomás a Pokol, ahol szimpatikus csontvázak illetve UMO-k (uzonosítatlan maszkáló objektumok) tornek az életunkre. Persze a játék során neki fegyverrel is el leszünk látva, amelyek az ellentétek ellen használt harcmódot befolyásolják. Ezeket a képanyó felső sorában láthatjuk (ököl, kard, tűzlabda) és természetesen cserélhetők. Nemi ködörgés (és életben maradás) után találkozhatunk még egy háromágú szigonyt lóbaló illetővel (na ki lehet az?), majd a színt vegén Chimera-val. Ez utóbbi úrnak – a mitológia szerint egy kecske, egy oroszán és egy kígyó elegye – sem nyertek el a tetszést.

Ezután a görög mitológiában találjuk magunkat. Először is egy szép hölgy hívogat bennünket, aki foglalkozására nézve nimfa (Ebből képezték volna a "nimfománia" szót? – CoVboy). Reméljük mindenki tudja, hogy mi az a nimfa – aki nem az például menjen oda hozzá vagy olvasson egy kis Odüsszeust. Ezután jön egy nagy Akhilleusz (aki dekoráció), és sok kicsi (akik nem dekorációk). Utánuk valamilyen templomfeleségbe érkezünk, ahol a platformokon ugrálva előbb belebotlunk a Medusa nevű hölgybe, majd Hydra úrba, aki a legenda szerint egy olyan haromfejű sárkány, aki valamelyik fejének levágása után mindig újakat növeszt (de jó vicc!). Veie vége is van az első szintnek. A második szinten a germán mitológiában kóricáunk, először egy meglehetősen rossz időjárásban hajkázó viking hajón, majd egy erdőben, végül a Valhállában... – és így tovább végig a germán, görög, római és egyiptomi mitológia számos helyszínén.

A System 3 talán nem a legjobb üzleti stratégiát választotta akkor, amikor ezt a nevet választotta ennek a játéknak: 1-2 hónappal ennek a megjelenése előtt ugyanis már piacra került egy hagyományos adventure a Level 9 cégtől ugyanezen a néven. De nem is ez a lényeg. A háterrefók, a sprite-ok animációja és a hang (sok helyen digitalizált) igazán élvezetes csomagolást biztosítanak a játéknak – de magát a játékot is nagyszerűnek tartjuk. Természetesen Amiga-verzió is van. Összegzés: mindegy, hogy 64-ed vagy Amigád van, vedd fel a MYTH-et – nem fogod megbánni...

NEUROMANCER • Interplay

Ez most itt kivételesen nem játékismertető akar lenni (ilyen már volt róla a CoV 1-ben), hanem sokkal inkább egy "Kozkivánatra!" rész. CoVboy ugyanis sztrájkáll fenyegetőzött, amennyiben a NEUROMANCER-hez nem közlünk záros határidőn újabb tippeket – úgy látszik túl sokan nyúzták ezt ebből kifolyólag. A Tokos-Mákos már teli volt – így tehát most itt következnek néhány tipp:

1. kör (küldte Kiszli(CIA) és ROBY, ismeretlen helyről és nem Megalevéként akarták viszontátni)

- Ha megvesszük Larry-nél a COPTAL chipet, bemegyünk valahova, ahol van cyberjack, és a SEA-ben upgrade-et kerünk, chipünket feljavítják level 2-re. Ha a chipet beépítjük az agyunkba, a DONUT WORLD-ben kikérdezhetjük a rend őret. (Az itt szerzett információk megtalálhatóak a CoV 3. számában).

- Ha belépünk a Hosaka Corporation adatbankjába, beírjuk a nevünket és BAMA ID-nket, a High-Tech-Zone-beli képviseletükön felvehetünk 10.000 dollárt első havi fizetésként.

- A Tusabari Industries keresi a Comlink 6.0-s programot, ha ez megvan nekünk, akkor a jacken keresztül átmsólhatjuk nekik (mi Tozokutól szereztek meg). Ja, ez újabb 7.500 dollárt jelent...

- Amennyiben rendelkezünk a BATTLECHESS 2.0-s programmal (Egy kis Interplay-reklám, hm? – CoVboy), és befizetjük a megfelelő tagdíjat a WORLDCHESS-nél két versenyt megnyerhetünk (ismét csak pénz, pénz...)

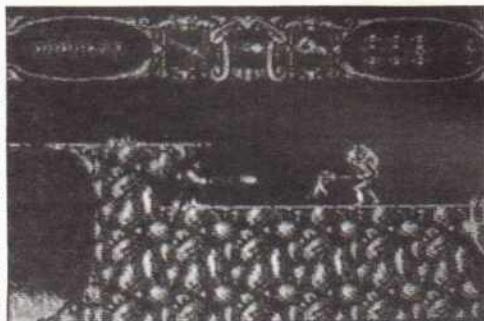
- Ha Julius Dayne-nél (Nem Julius Deane? – CoVboy) HARDWARE után érdeklődünk, kaphatunk egy gázálarcot (??????)

2. kör (küldte 1.75&CoVboy, innen)

- A Shin's Pawn Shop-ban ingyen szerezhetünk deck-et (minő újdonság, ugye?). Akkor valami újabbat:
- További pénzszerzési mód: nyissunk számlát Bank of Zurich-ben, legalább 1000 dollár. Torjunk be Bank of Berne-be a cyberspace-ből és használjuk a Fund Transfer-t. Írjuk be: 121519831200 (RETURN), azután LYMA1211MAR2 (RETURN) és BOZOBANK és végül a számlaszámunkat. Na, ki látott már ennyi zsetont?

- Kellemes breaker-ek: Drill, Doorstop, Depthcharge, Concrete, Logicbomb. Ugyanez virussal: Thunderhead, Python, Injector, Acid.

- Az Easyrider hasznos dolog a cyberspace-ben. (Hm, talán egy leírás kéne csinálnunk már erről a játékról, nem?)

A CoV 1. számában már volt TOTAL ECLIPSE, a 4. számban DARK SIDE, akkor most – a hármas lépésközt betartva – ismét egy Incentive-program leírása következik: itt jön a DRILLER. Ez ugyan távolról sem nevezhető újdonságnak, de már a DARK SIDE-nél is említettük, hogy a megjelenés kronológiai sorrendje nem nagyon zavar bennünket. Lehet, hogy a játék az "oldie, but goldie"-kategóriába kívánczik, de attól függetlenül abban biztosak vagyunk, hogy idáig még nem túl sokan játszották végig az országban. A DRILLER 1987-ben jelent meg és ez volt az első képviselője a FREESCAPE néven (teljesen 3D technikával kivitelezett) emlegetett játékkategóriának. A kivitelezésből adódó grafika "meglehetősen" változatosnak mondható: az Incentive egyik reklámja szerint a játékban több, mint 20 billió (!) nézeti kép található a játékos éle (CoVboj 2 hete már csak ezt számolja, mert nem hiszi el a dolgot...).

A kerettörténet szerint a játék a távoli világűrben, az Evath bolygó **Mitral** nevű holdján játszódik. A holdon hosszú évekig ércbányászatot folytattak az Evath-tal nem túlságosan rokonszenvező ketarok, de miután a hold nyersanyagártalékai kimerültek, a bányászok elváltak. Sajnos a bányászat mellékhatásaként veszélyes robbanó gáz is fejlődött, amely felgyülemlett a felszín alatt és mostanában már felrobbanással fenyegeti a holdat. Evath tudósai még idejében észlelték a veszélyes felgyülemlett gáz jelenlétét a holdon és attól félve, hogy a hold felrobbanása Evath-ra is veszélyt jelenthet, megtették a megfelelő óvintezkedéseket: kiküldtek a holdra egy speciális robotot, amely a felszín megfúrásával felszabadítja a felgyülemlett gázt, elhárítva ezzel a robbanásveszélyt (DRILLER annyit jelent, mint fúrótorony vagy fúrógép). Ez a műveletet a hold 18 szektorában kell elvégezni, csak van egy kis bökkenő: sajnos a ketarok bányászai ltitfejtettek néhányat a biztonsági berendezések közül. Ezenkívül a robotnak még számos egyéb kellőtelenséggel, fejtoróval is szembe kell néznie. A küldetés sikere megjelhetően kilátástalannak tűnik...

A játékképernyő jobb felső sarkában látható a valós idejű óra, amely a feladat teljesítéséhez rendelkezésre álló időt mutatja (kezdetben négy óra). A képernyő közepén látható az a nézeti kép, amelyet a játékos lát, közepén a keresztl alakú kurzorral. Ha mozgás van, akkor arra haladunk a térben, amerre a kurzor mutat. A mozgás (vagy a célkereszt mozgatása) PORT2 joystick-ról történik vagy a 'J'/'='/'Q'/'W' billentyűkkel. A forgás mértékét az ANGLE, a mozgás nagyságát pedig a STEP határozzák meg (ld. később). A nézőpontot a 'P' és az 'L' billentyűkkel emelhetjük felele az ANGLE-nél megadott szögben. Független mozgásra is lehetőség van az 'R' és az 'F' billentyűkkel (ez a terepjáróban csak 4 fokozatu, az űrsiklóban már jóval több). Tüzeini bármikor tudunk a 'SHIFT' megnyomásával. A képernyő alsó részén látjuk a műszerfalat, amelyen a következő információk kaptak helyet:

A bal oldalon egy ablak jelzi, hogy a kurzor mozgás- (felelé mutató nyíl) vagy célzás (tuzelő lézer) állapotban van-e. Ezek között a 'SPACE' megnyomásával kapcsolhatunk át, a célkereszt üzemében tudjuk a mozgatóbillentyűk segítségével a kurzort pontosan a képernyő egy adott pontjára pozicionálni. Középen egy másik ablak mutatja, hogy melyik járműben vagyunk. Kezdetben a terepjáróban üldögélünk, de egy hangárban átszállhatunk egy űrsiklóba is. A jobb oldalon látható az eddig elért eredményünk.

A középső rész bal oldalán lévő ablakban ANGLE felirat mutatja, hogy forgás vagy nézőpont-módosítás esetén egy billentyű megnyomására hány fokkal történik a fordulat (5-90 fok között állítható az 'A' és a 'Z' billentyűkkel). A STEP felirat mutatja a mozgás nagyságát, azaz egy billentyűre mekkorát fogunk lépni (1-250 között állítható az 'S' és az 'X' billentyűkkel). Az EXTEND a terepjáróban azt jelzi, hogy milyen magasságban vagyunk a felszíntől a lehetséges négyből, ha az űrsiklóban ülünk, akkor J feliratot mutat.

Emellett az iránytű (PLAN) látható, amelyben a két sárga csík mutatja, hogy milyen irányban nézünk éppen. Az iránytű a Trachyte és a Diamond szektorban nem üzemel, mert ezek a bolygó pólusai.

Minden szektor egy 8096-8096 négyzetkét képzelő el. A műszerfal közepén lévő ablak mutatja az X- és Y- koordinátáinkat a szektoron belül. A 'J' a felszíntől számított magasságot jelzi.

innen jobbra ismét egy kört láthatunk, amely a nézőpont talajhoz viszonyított helyzetét mutatja (SIDE).

Az alsó sor bal oldalán SHIELD illetve ENERGY mutatja, hogy a jelenlegi járművünk pajzsa mennyire van feltöltve. Pajzsot akkor veszítünk, ha lézerek lövöldöznek ránk, az energia fogyására viszont minden funkcióval ellátott billentyű, az idő telése, fúrótorony elhelyezése illetve egyéb kellőtelenségek (ütözés, csapadék, stb.) hatással vannak. Ha a pajzsból vagy az energiából valamelyik teljesen elfogy, a játék véget ér. A pajzsot és az energiát egyes kristályokból (güla alakú tárgyak, a csúcán álló vonatkozik az energiára) tankolhatjuk fel, de egyéb módszerek is elképzelhetőek.

A jobb alsó sarokban látható a program két üzenetsora. Az alsóban annak a szektornak a nevét láthatjuk, amelyikben éppen vagyunk. A felsőben általában a szektor állapotát látjuk (GAS BUILD UP, azaz gáz fejlődik a fertőzött, SECTOR CLEARED a megtisztított szektorokban), de a további üzeneteket is itt láthatjuk: PROCESSING (leletünk a fúrótorony), ... CFT (a megtalált gázlepel nagysága), ...% SUCCESS (a csapdába ejtett gáz nagysága), COLLECTING (felvettünk a lelett fúrótorony), NOT IN PROBE (az űrsiklóban úgy próbáltunk meg letenni/felvenni fúrótoronyt – ezt nem lehet), ALREADY PLACED (már van fúrótorony a szektorban), POSITION UNSUITABLE (valami akadályozza a fúrótorony letételét), NO GAS FOUND (nem találtunk gázt), NASTY FALL (magasról estünk le, a játékunk vége).

Mint már említettük, a játék célja a 18 szektor megfúrása a gáztól. A fúrótoronyokat a 'D' billentyű megnyomásával tehetjük le. Ekkor az üzenetsor tájékoztat róla, hogy mekkora gázlepel találtunk és a gáznak mekkora részét ejtettük csapdába (ahány köbméter, annyi plusz pont). Egy szektor akkor lesz biztonságos, ha az alatta lévő gázból legalább 51%-ot megtaláltunk. Néhány szektorban nekünk sem sikerült 100%-os pontossággal megtalálnunk a gázleplet. Ha valaki nem ismeri a fúrás koordinátákat, akkor sajnos keresgélnie kell és a 'C' billentyű megnyomásával elég gyakran fel is kell szedgetnie a lelett fúrótoronyt. Ez csak a terepjáróban lehetséges, az űrsiklóban nem lehet a fúrótoronykal manipulálni. A fúrótoronyokkal kapcsolatban egyébként megjegyzendő, hogy néha egészen elképzelhetetlen helyeken kell őket elhelyeznünk (épület tetőjén, az átutazása után egy épület helyén, stb). Néhány szektorban könnyítésképpen némi segítség található a fúrótorony letételének a helyéről (pl. az első szektorban egy keresz mutatja ezt a helyet, egy más

Kezelési útmutató

'P'	— nézőpont fel
'L'	— nézőpont le
'Q'	— fordulás balra
'W'	— fordulás jobbra
'J'	— mozgás előre
'='	— mozgás hátra
'R'	— emelkedés
'F'	— süllyedés
'A'	— forgásszög növelés
'Z'	— forgásszög csökkentés
'S'	— lépésméret növelés
'X'	— lépésméret csökkentés
'D'	— fúrótorony le
'C'	— fúrótorony fel
'I'	— input/output menü
'SPACE'	— kurzor átkapcsolás
'SHIFT'	— tűz

helyen két nyíl metszéspontja, stb.). A gáz megtalálásaért a mennyiségétől függő pontszám jár, de ha a fűtőtornyot felvesszük egy ilyen helyről, akkor az a pontszám levonódik az összesített pontszámból.

Mivel a játék egy kissé bonyolult, nyilvánvaló, hogy adott a játékkálás kimentésének lehetősége. Az 'I' billentyű segítségével hívható be a képernyőre az input/output menü, amely egyben a pause funkciót is betölti. Ebben sorban tájékoztatást kapunk a fűtőtornyóról (UNPOSITIONED – még nincs letéve, de ebben a szektorban le kell tennünk, POSITIONED – már le van téve, NOT REQUIRED – ezen a részen nem kell letenni), a megtalált gáztelepről (teljes nagyság számmal és a megtalált mennyiség százalékkal vagy számmal), az összes szektor és ebből a biztonságos (51%-nál nagyobb gázrész megtalálása) szektorok számáról. Az 'S' megnyomása után játékkálást menthetünk magnóra vagy lemezre, az 'L'-lel egy ilyen kimentett állapot tölthetünk be. 'M' billentyűvel átkapcsolhatunk az aláfestő zene és a hangeffektusok közül, 'RUNSTOP'-pal kiléphetünk a jelenlegi játékból és újat kezdhetünk. Bármely más billentyű megnyomására a játékhoz térhetünk vissza. A mentéssel kapcsolatban megjegyeznéd, hogy egyes toréknél a t. crackerek elfejtették kiszedni a gyári védelmet: a játékkálás töltése közben lezajlik, de utána a program holmi Driller-kézikönyvek x. oldalán található y. paragrafus z. szava íránt érdeklődik három esetben – és ha mindhárom válasz helytelen lett volna, akkor egy szép reset tanú lehetünk. Kellemetlen. Természetesen egészen biztosak vagyunk abban, hogy mindenki a sarki trafikban vásárolta a DRILLER-jét, amelyhez ugye könyv is járt, szóval ez nem jelenthet problémát...

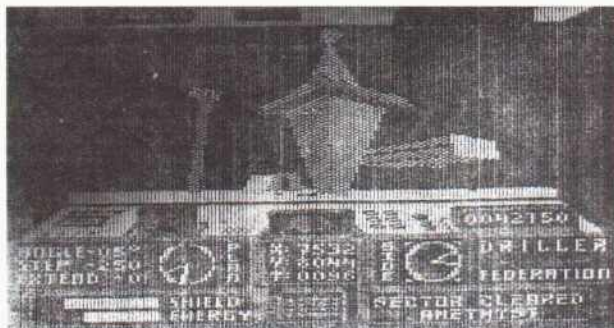
A bolygón a 18 szektoron kívül még van egy speciális hely: ez a Mitral felazine. Ide pottyanunk olyankor, ha egy szektort azon az oldalán hagyjuk el, amely nem szomszédos egy másik szektoral vagy lepotyanunk a Ruby-ban a pallókról. Innen nem lehet sehová sem menni, viszont minden egyes billentyűnyomással egy rakás energiánkat elfogyasztja. Ha ide kerülünk volna, akkor legegyszerűbb az input/output-menüből kilépni a játékból vagy betölteni a legutolsó kimentett állást.

Még egy fontos megjegyzés: ha egyfolytában huzamosabb ideig (5-6 perc) ugyanabban a szektorban tartózkodunk, akkor egyszer csak azon vesszük észre magunkat, hogy valaki erősen tüzel ránk. A bűnos a jelenlegi felett van egy műhold képében – hűzódjunk be előle a fedett helyre (bár ez csak átmeneti megoldás, mert mihamllyt kilépünk alóla, újra hullani kezd a nyakunkba az áldás) vagy hagyjuk el a szektort és jöjünk rögtön vissza (erre eltűnik, de ha megint túl sokáig maradunk itt, akkor megint meg fog jelenni).

Hát ennyit dióhéjban a játék használatáról és szabályairól. A vállalkozó kedvűek esetleg nekiláthatnak egyedül a megoldásnak (résztvevnek nekik!), azoknak, akik elakadtak, itt következik egy megoldás-féleség. A sorrendet nem fontos követni (néha azonban hasznos), bár egyes szektorokat csak bizonyos dolgok megtétele után tudunk elérni.

Kezdetben az Amethyst szektorban vagyunk. Szemben egy házikót láthatunk, bal oldalt egy zöld fialt. A fialt szétlőhetjük némi bonus pontokért, a legtöbbet (750) akkor kapjuk, ha először a fal távolabbi (vagyis a rajta lévő ajtótól jobbra eső) részébe lövünk, azután az ajtó feletti elembe, majd végül a fal bal oldali részébe. A fal mögött egy pőznát láthatunk, a tetején valamilyen dobozzal: egyelőre ezt ne lövöldözzük szét, majd később lesz szerepe a játékban. Ballagjunk be a házikóba (AREA NEUTRAL STORES). Itt a bal oldalon három energia-, a jobbon három pajzskristály látható. Egyelőre elég, ha mindkettő sorozatból csak egyet-egyet lövünk ki (felnyomja maximumra a pajzst és az energiát) a későbbiekben – szükség esetén – ide bármikor visszajöhetünk tankolni. A kristálysorok végén egy-egy elemvényen két újabb kristály látható. Ezekbe belelőve az előttük lévő kristálysorok újra feltöltődnek és bejűjük löve ismét tankolhatunk (vigyázat, ha azt a blokkot találjuk el, amelyen állnak, akkor lehullanak a földre és nem lehet visszatölteni a kristálysorokat velük). Erre természetesen csak akkor van szükség, ha a földön lévő kristályokból kettőt már elhasználtunk. Most inkább menjünk vissza az Amethyst szektorba. Menjünk most az X=6400, Y=6050 koordinátába. Itt egy keresztet látunk magunk előtt a talajon. Forduljunk észak felé és a 'D' megnyomásával tegyünk le egy fűtőtornyot. Ha a megfelelő helyzetben állunk, a szektor tetején megtisztul a gázról és gazdagabbak leszünk egy adag ponttal. Menjünk át a keleti falon lévő ajtón a Lapis Lazuli szektorba.

Itt rögtön egy fal néz farkasszemet velünk, amely dőre módon állítja továbbhaladásunk útját. A fal réseiben (illetve tetején) néhány (5 db) kristály mosolyog ránk, amelyeket – némi plusz pontért cserébe – szét is lövöldözhetünk. Ez a pontokból kívül újabb hasznossal szolgál: út nyílik a falon. Valamilyen résen áthaladva egy 'úvesztőbe' kerülünk. Talán mindenkinek sikerül magától is kivekerednie a roppant bonyolultságú labirintusból... Miután átértünk a másik oldalára, mozogjunk az X=4096, Y=3746 pozícióba, forduljunk észak felé és tegyünk le egy fűtőtornyot – hoppá, már a második szektort is sikerült kipoccolnunk! A továbbhaladáshoz kelet felé egy fal zárja el. Álljunk közvetlenül a fal mellé, emelkedjünk fel és kukkantsunk át rajta, mi a helyzet odaát: a szektort határoló falon egy ajtó látható (amit sajnos nem tudunk elérni, mert a fal egyelőre az utunkat állja), valamint egy kocka alakú tömb (ez egy kapcsoló) teteje is a szemünkbe ötlík. Durr! – lövünk bele egyet (elsőre a tetejét, vagyis a fekete színű részt kell lövünk, a következő alkalomkor már bármely része megfelel). Teljes siker: az utunkat álló fal eltűnt. Hát akkor menjünk tovább... Hm, van egy kis probléma: az ajtó is eltűnt a szektor keleti végéből... A megoldás egyértelmű: lövünk bele még egyet a kockába. Ismét megjelenik a fal mögöttünk (kit érdekel?), valamint van ajtónk ismét. Hát akkor talán menjünk is át rajta.

Armaltye

C64

A lemez – és TRAINER móddal nem rendelkező – változatban elég nehéz túljutni egyik szintről a másikra. Most ismertetjük, hogy egy RESET után az egyes szintek töltéséhez milyen POKE-ot kell kiadnunk: POKE 10328,68 (1.szint), POKE 10329,69 (2.szint), POKE 10330,76 (3.szint), POKE 10331,72 (4.szint), POKE 10332,85 (5.szint), POKE 10333,78 (6.szint), POKE 10334,65 (7.szint), POKE 10335,82 (8.szint). A játékhoz ezt követően a SYS 2066 utasítással tudunk visszatérni.

Az **Emerald** szektorba keveredünk: ez egy meglehetősen barátságatlan hely. A szektor négy oldalán lévő ajtóknál ugyanis egy-egy lézérágyú állodogál (nem lehet kilőni őket), amelyek kíméletlenül tüzet nyitnak mindenkre, aki nem közvetlenül a szektor falai mellett, a szektor átlóján vagy a szektor közepé és a **Lapis Lazuli**-ba vezető ajtó közt lévő egyenesen mozog (mi ott fogunk). Szóval egyelőre álljunk meg ott, ahol bejöttünk. A szektor közepén egy monumentális emlékmű díszelg — rőjük le a kegyeletünket azzal, hogy szétlőjük a talapzatán lévő alkotást (4-5 lövés után eltűnik, de addig felnyomja a pajzsot és az energiát). A talapzatra ne lőjünk, mert akkor a lézérágyú is tüzet nyitnak ráink! Most menjünk be a szektor közepére egyenesen (így nem ló ránk egyik lézér sem). Másszunk fel az emelvényre (el fog tűnni). Kb. itt van valahol az X=3746, Y=4096 pozíció. Mozogjunk ebbe, forduljunk kelet felé és tegyünk le egy fúrótoronyt. A harmadik szektor is megtszult. Távozunk kelet felé, a **Malachite** szektorba. Természetesen a fúrótorony meg kell kerülnünk ehhez, de úgy, hogy közben a bejáratoknál álló lézerek ne lőjenek szanaszét bennünket. Tehát: miután letettük a fúrótoronyt, állítsuk a lépcsőket 250-re és lépünk egyet hátra. Állítsuk a a fordítási szöveget 45 fokra, és forduljunk egy balra (majdnem pont a szektor sarkát látjuk). Most előre egészen a falig, majd ott forduljunk el úgy, hogy a fal mellett el tudjunk szisszolni a keleti falon lévő ajtóig. Az ajtóhoz érve forduljunk vele szembe (vagyis kelet felé) és állítsuk a szöveget 30 fokra. Ez biztonsági előírás a **Malachite** szektorban ránk váró veszedelmek ellen. Most pedig előre.

Mihelyt a képernyőn megjelenik a szektorból látott nézeti kép, nyomjuk meg a 'P' billentyűt (nézőpont) fel). Itt ugyanis villámgyorsan tüzelő lézerek várnak bennünket. A 'P' megnyomása után rogtán a látóterben is lesznek — nincs más dolgunk, mint átkapcsolni a célpont- és kilőni mind a kettőt (egyébként elég gyorsan szétlőjük a pajzsunkat és a játék szomorú véget ér). A szektor közepén egy fal húzódik keresztbe, amelynek közepén egy aroct formázó emelvény emelkedik a magasba (a szemel voltak azok a lézerek, amelyek az imént kilőtünk). Az orrát ne lőjük meg, mert a lézerek ismét nekikélnak tűzenni! A szája egy alagútba torkollik, amelyen átjuthatunk a szektor másik felére. Menjünk át rajta (a fogaiban nem kötelező beverni a fejünket!). A légtérben egy lebegő objektum ottlik a szemünkbe, amelynek az alján mintha valami bejárat-szerűség volna. De hogy az őrdögbe menjünk át rajta, amikor nem tudunk elég magasra emelkedni hozzá? — mindegy egyelőre ne foglalkozunk eme költői kérdéssel, inkább mozogjunk az X=5952, Y=5026 pozícióba. Itt kell majd letegnünk a fúrótoronyt, de az egyelőre még nem megy, mert akadályozzák a mellettünk lévő tombók. Lőjük szépen szét sorban mindegyiket (amelyik közepén állt, annak szétlövése egyben hatástalanítja a **Ochre** szektor erőterét is — miután egy másik kapcsolót is szétlövünk). A szektor keleti falán nagy sötétség honol — eitekintve egy fehér ajtótló, amelyen átjuthatunk a **Ruby** szektorba.

A **Ruby** szektor elég kellemetlen hely. Vékony pallókon kell közlekednünk — egy rossz mozdulat és lepotyanunk a **Mitral** felszínre (ahonnan már csak a játékból történő kilépéssel keveredhetünk ki). Tehát fordulással nem árt közvetlenül a lábunk elé néznünk és nem a legnagyobb lépésközrel közlekednünk! A fordítási szöveget tartjuk 90 fokon — most az a legelőszzerű. Mozogunk az X=3746, Y=2550 pozícióba és kelet felé nézzünk tegyünk le egy fúrótoronyt. A légtérben egyébként egy műhold-szerű valami lebeg, de őt semmi esetre se bántsuk — ő is békénhagy, ha nem nyaggatjuk! Kilőni egyébként sem lehet, de ha lőtünk volna rá, akkor csak akkor viszonzozza a tüzelést, ha éppen háttal állunk neki vagy nincs a látóterben (akkor viszont kamatoztól — villámgyorsan szétlővi a pajzsunkat). Miután letettük a fúrótoronyt távozzunk a kelet felé vezető pallón az **Aquamarine** szektorba. Ehhez persze kell mennünk egy kort a pallókon, mert itt az előbb letelet fúrótorony elárlja az utunkat.

Itt mozogunk az X=5120, Y=2896 pozícióba és déli felé fordulva tegyünk le egy fúrótoronyt — a szektorok 1/3 része már tiszta. A szektor talaján két nyíl látható, amelyek kettős célt szolgáltatnak: egyszerűen kb. az általuk mutatott irányok metszéspontjában kell letenni a fúrótoronyt, másrészt az egyik a **Ruby** felé mutatja a helyes utat, ha arrafelé akarunk távozni (egyelőre csak arra tudunk el) — mint láttuk, ebben pallókon kell közlekedni és ha az **Aquamarine**-ből nem a nyíl által mutatott útvonalon lépünk át a **Ruby**-ba, akkor szépen le is potyanunk a **Mitral** felszínre (ahonnan már megint csak quill-tel tudunk távozni). **Aquamarine**-ban maradvá: forduljunk most nyugat felé. A szektoron ezen a részen két épületet láthatunk. Ez két hangár. Kopogtassunk be a jobb oldalnak az ajtaján a lézérrel. Úgy látszik otthon vannak, mert kinyílt. Menjünk be (KÉTAR HANGER). A levegőben egy úrsíkló lebeg, ami a távolságleküzdes egy fejlettebb formáját képviseli az eddigiekhez képest. Menjünk be alá és emelkedjünk fel. Amikor már bent vagyunk az úrsíklóban (ismét az ajtó felé nézünk), repüljünk ki a hangár ajtaján, fordítsunk háttal és emelkedjünk fel a magasba kb. 2500 magasságig (az úrsíklóval jóval tovább emelkedhetünk, mint eddig). Repüljünk el szépen nyugat felé, mondjuk egészen az **Amethyst** szektorig (az **Emerald**-nál maradjunk a szektor szélén, mert a bejáratoknál lévő lézerek az úrsíklóra is tüzeni fognak). Az utunkba akadó falaknak természetesen nem szükségessé nekirepülni, de a megadott magasságbán repulunk, akkor nem is fogunk. Az **Amethyst**-ben a játék elején már szemügyrevételeztünk egy póznát, aminek a tetején valami lapos tárgy volt. Ez lesz a leszállópálya. Ereszkedjünk rá, mire az energia és a pajzs feltöltődik a maximumra. Most repüljünk vissza az **Emerald**-ig (a szektor szélén haladva), ott forduljunk északra és keljünk át a **Graphite** szektorba. Itt egyelőre nincs más dolgunk, mint a szektor bal sarkában lebegő lap felé állni és ráereszkedni. Erre a lap eltűnik — később ennek még nagy hasznát fogjuk venni! Rendben, repüljünk vissza **Emerald**-ba, majd onnan az **Aquamarine**-ba és álljunk be a hangárba (kíváncsi természetű játékosok az úrsíklóval felderíthetik akár az összes szektort is). A hangárban ott áll egy láncfalas terepárú (ezzel mászkálunk ideg). Úgy tudunk visszakezmeregni a hangár, hogy fölé állunk és leereszkedünk vagy alárepülünk és felemelkedünk. Távozzunk a hangárból. Kelet felé egy fal zárja el az utat a **Beryl** szektor felé — ezen ugyan található egy ajtó, csak sajnos titkos és a másik oldalról nyitható. Tehát távozzunk a **Ruby** felé a nyíl által mutatott irányban (amikor kilépünk az **Aquamarine**-ből, az Y koordináta 2500 körül legyen).

Menjünk vissza azon az úton az **Amethyst**-be, amelyen ideig jöttünk (azaz mindig csak nyugat felé): át a **Ruby**-n a **Malachite**-ba, majd onnan az **Emerald**-ba. Itt ugyanazon az úton mozogunk, ahogy erefele elkerültük a lézereket: belépés után a fal mellett a jobb oldali sarokig, onnan 45 fokban be középre, majd onnan ki a nyugati ajtón; át **Lapis Lazuli**-n és már meg is érkezünk az **Amethyst**-be. Szükség szerint tankolhatunk pajzsot vagy energiát a kunyhóba. Menjünk át a nyugati falon lévő ajtón.

A **Topaz** szektorba érkezünk. Itt rogtan egy lézér kezd tüzeni ránk közvetlenül szemből — ezt nem lehet kilőni, viszont ha belelőünk egyet, akkor 90 fokot elfordul balra és egy időig békén hagy bennünket. Szemben egy piros fal húzódik keresztbe, ami elzárja az utat a szektor további részei felé. A jobb oldalán található lépcső segítségével felmászhatunk a tetejére... Aki játszott már **Incentive**-játékkal, az természetesen most azt várna, hogy a másik oldalán a nagy semmi várja a buzgógn felszaladól delikent, aki annak a rendje s módja szerint szépen lepotyog a fal másik oldalán — viszont micsoda meglepetés vár ezreket! Meglepő, de vezet lefelé is lépcső. Sétáljunk le rajta, majd mozogjunk az X=1310, Y=3074 pozícióba és déli felé fordulva tegyünk le egy fúrótoronyt. Menjünk vissza a lépcsőn a szektor másik oldalába. A középső részen két kocka látható egymás mellett — ez két kapcsoló, mindjárt szerepük is lesz. A kockákon túl egy épület lebeg a magasban, alatta a földön pedig egy platform látható. Másszunk fel erre — de miközben megyünk felé, lőjünk bele meg egyet a tornyos lévő lézerbe, különben nemsokára megint észrevesz bennünket és tüzet nyit ránk. Így a szektor nyugati oldala felé néz. Miután biztosan a platformon állunk, forduljunk a kockák felé és lőjünk bele a bal oldalba. Hopp! — felroptunk a magasba. Lift. A platformon ne nagyon mozogjunk, mert esetleg lepotyanunk egy **GAME OVER** erejéig — forduljunk kelet felé és egy ajtóval találjuk szemben magunkat. Menjünk be rajta.

A **K2 Complex**-ben vagyunk. A fal másik oldalán egy nagy kék tomb zárja el az utat. Valami mintha lenne a tetején; lőjünk bele. Egy energiakristály jelenik meg előtünk egy pillanatra, de aztán eltűnik. Lőjünk bele még négyszer a csíkba és akkor már nem fog eltűnni (egyből fel is tankolhatjuk az energiánkat belőle). Ha közvetlenül az ajtóban állunk, jobbra pillantva egy — a szemben lévőhöz hasonló — objektumot láthatunk. Nicsak, nicsak! — rés van mögötte. Ugyan nézzük már meg mi van ebben a résben... Semmi. (Már, mit vártál? Kim Basinger egy száll strandpucucban? — **CoVboy**). Nézzük meg a másikat is, hátha amögött is van rés! A jobb oldaláról vizsgálva úgy tűnik, hogy közvetlenül a falnál áll. Az óreg **TOTAL ECLIPSE**-en és **DARK SIDE**-on edzett róka azonban nem éri be

ennyivel – megnézi a másik oldalról is. Na tessék! – itt már van res, a résből pedig egy ajtó nyílik kelet felé. Greetings to **Incentive!** Menjünk át rajta. Egy folyosóra érkezünk. Itt semmi érdekes sincs, menjünk tovább rajta. A K1 COMPLEX-be érkezünk (ez az az épület, amely az **Amethyst** szektorban a legvégső lebeg). A falnál néhány kocka sorakozik egy emelvényen. Ha kocka, akkor meglesz! – mondja a régi evath-i közmondás – kezdjük el szépen megfigyelni jobbról balra haladva őket. Hm, miután valamennyit eltűnt, mintha történt volna valami (hogy mi, arról később). Most menjünk vissza a folyosón keresztül a K1-be, majd ki az ajtón. Forduljunk a kockák felé és most löjük meg a jobb oldalt. A lift széken szállít bennünket a talajra. Másszunk át megint a lépcsőn (vigyázat, a tornyos álló lézer itt megint észrevesz bennünket, szóval löpjen bele kettőt, hogy visszaforduljon arra, amerre eredetileg állt), majd menjünk tovább nyugat felé az ajtón.

A **Beryl** szektorba érkezünk (ide nem tudunk átjönni az **Aquamarine**-ből az előbb, mert lefelejtette valaki az ajtót a falról). Amint átértünk a szektorba, a K3 COMPLEX hátulját láthatjuk. Ennek a bejárata a másik oldalon található és egy rendkívül barátságatlan lézer őri: A ház mögött egy villanypózna látható, amelyen három drót fut be a házba. Ezek a drótok láthatóak az energiával lézert a lézert – tehát a megoldás egyszerű: löjük szét mind a három drótot (ez túl messziről nem fog menni). Valahol itt a ház mögött található az X=7104, Y=3512 pozíció is, ahol észak felé fordulva elhelyezhetünk egy fúrótornyt. Menjünk át a ház másik oldalára. A szektor tulsó végében egyébként egy elég érdekes dolog látható. Ez egy T alakú építmény, amely eredetileg nem volt itt a szektorban: most gyártottuk, amikor a K1 COMPLEX-ben szétlövődött a kockák. Ilyen teleportok négy szektorban jöttek létre, segítségükkel sokkal gyorsabban közeledhetünk az **Amethyst** – **Ruby** és az **Emerald** – **Beryl** szektorok között. Használatuk roppant egyszerű: úgy működnek, mint egy ajtó – csak nekí kell menni a T betűnek és máris a célszektorban találjuk magunkat. Egyelőre azonban maradjunk itt. Miután megkerültük a házat, menjünk be az ajtón. Elő látsára semmi érdekes nincs itt – viszont ha felpillantunk, három ábrát láthatunk a bal oldali falon. Ha valamelyik ábrát egyszerű meglojguk, akkor átváltozik háromszög, négyzet hatszög formájúra. Ez a három ábra határozta meg, hogy a nyugat felé (**Aquamarine** szektor – három négyzet) vagy az észak felé (**Basalt** szektor – három háromszög) vezető rejtékajtó nyitva van-e és ha igen, akkor melyik (egy időben csak az egyik lehet nyitva). Az **Aquamarine**-ban már elvégeztük a dolgunkat, állítsuk be akkor a **Basalt** szektort. Menjünk ki a házból.

Egyelőre még ne a **Basalt** felé menjünk hanem kelet felé, vissza az **Amethyst**-ig (ezentúl a pontos útvonalból eltekintünk – a térkép segítségével és az eddigiek alapján valószínűleg már mindenki kiválóan tájékozódik). Itt forduljunk déln és sétáljunk át a **Nicollite** szektorba. Szemben két épületet látunk. Az egyik előtt egy tábla látható, amelyen egy halálfele díszelge. Talán valamilyen veszély leselkedik ránk? Bizony. A két ház között lévő öt kis szurke valami ugyanis akna – ami valószínűleg eléggé megviselné a terepjáró lelkivilágát, ha rájuk futna. Ha az érkezési pozícióból nyílegyenesen átszágaldanánk az aknamezőn, akkor ugyan egyik sem okozna károsodást bennünk – az aknamező közepén, a földben viszont az egy kilóhetetlen lézerágyú is, ami szanaszét lövi a pajzsunkat. A megoldás tehát az, ha közvetlenül a jobb oldali ház mellett (az X koordinátát 2580-ra állítsuk) haladunk el és 250-es lépésközzel. Így ússzuk meg a legkevésbé pajzavesztéssel a dolgot). Miután átkecmeregünk az aknamezőn, jöjden konstatálhatjuk, hogy nem vezet tovább itt dél felé. A falon viszont egy kapocs látható, amelyet egy lóvással átállíthatunk. Mozogjunk ezután az X=0512, Y=1698 koordinátába és észak felé fordulva tegyünk le egy fúrótornyt. Most neheztünk is vissza **Amethyst**-be – át az aknamezőn...

Menjünk át **Emerald**-ba, majd ott sétáljunk körbe a fal mellett (ha a sarokban már van teleportkereszt, ne menjünk neki) és a dél felé vezető ajtón menjünk át az **Alabaster** szektorba (vigyázat, az irányok megfordulnak!). A szemben lévő falon egy ugyanolyan kapocs látható, mint amilyen az az imént **Nicollite**-ban beelőtünk. Löjünk bele ebbe is és a kapocsbólálál már két kis szomszoms mutatója, hogy két ilyen kapocsot löttünk szét. A szektor közepén egy vízzel teli medence található. Sőt a jobb oldalán egy trambulín is hívogatóan várja, hogy az errejáró fáradt gazbányász beleveesse magát a finom, hús vizesekébe... Vesse bele magát az, aki meg akar faliadni benne, aki inkább végigjártasán a játékok, az menjen a vízpartig és löjön rá ötször a vízre. Erre a víz elpárolog és a medence túlsó oldalán láthatóvá válik egy lépcső – ennek a használatá ajánlott a trambulín helyett. Vigyázat, a medence pereméről nehogy lepotyjanjunk, mert annak végzetes következményei lehetnek (szóval nézzünk a lábunk elé). Menjünk le a lépcsőn a medencébe és mozogjunk a megfelelő pozícióba, forduljunk nyugat felé és tegyünk le egy fúrótornyt. A megfelelő pozíció a CoV 4. számának 7. oldalán található: itt fel vannak sorolva a **DRILLER** szektorainak kulcskoordinátái (**Ezt hívják árukapocsoknak, ugye? – CoVBoj**). Ha minden igaz, akkor pirossal is volt nyomva, szóval fénymásoljátok hátrányban... Miután a fúrótornyt letettük, jubilálunk: már 10 szektor tiszta.

Menjünk át az **Opal** szektorba. Belépve nem kápráztat el bennünket túl nagy zaufoltás. A szemközti falon egy kapocs látható. Ilyenből már átkapcsoltunk kettőt, ez lesz a harmadik (tehát löjük meg). A szektor jobb oldalán egy fal emelkedik ki a földből, rajta a mágius felirattal: "7741". Ez nem a program készítőinek az IQ-ja (bár meglehetősen pihent agyúak lehettek), hanem egy kis segítség a gáz megtalálásához. A táblával egyvonalban (nyugat felé fordulva), ezen a koordinátán kell lerakni a fúrótornyt (azaz X=7394, Y=7741). Más dolgunk itt egyelőre nincs (majd jövünk mindjárt vissza). Menjünk át **Amethyst**-be (használhatjuk akár a **Ruby**-ban lévő teleportot is – ez odavisz és ott töltsük fel a pajzsunkat a házikóban (már amennyiben még nem használtuk el az összes kristályt idáig), mert most egy kissé veszélyes helyre megyünk.

Ez nevezetesen a **Quartz** szektor. Belépés után rögtön kapjuk is az áldást a nyakunkba... A gázt elkövetője a szektort két részre bontó fal egyik beugrójában rejtőzik. Magát a lézert nem lehet ugyan kilőni, de elhalgattatására kiválóan alkalmas a "Palacsinta-taktika" néven közismert módszer: a lézer ugyanis pont egy olyan tomb alatt áll, amely egy madzagon lóg. A megoldás egyszerű: löjük szét a madzagt, mire a lezuhán tomb szépen bedöngöl a földre harcias ellenlábásunkat. A tomb mellett még maradt annyi hely, hogy átmehesünk a szektor másik oldalára. Itt a szemben lévő falon megtaláljuk a sorrendben a negyedik és egyben utolsó átállított kapocsot is (löjük bele). Az **Incentive** programozóinak ennek a szektornak a tervezésénél úgy látszik, rossz napjuk volt, mert – akárcsak az **Amethyst**-ben – megjelölték, hogy hova kell letenni a fúrótornyt (X=2768, Y=1792, nyugat felé fordulva). No, akkor itt is készen volnánk – menjünk vissza az **Opal** szektorba.

Itt egy kis meglepetés vár bennünket: eltűnt a fal a tulsó oldalról! A **Nicollite**, az **Alabaster**, az **Opal** és a **Quartz** szektorban átállított kapocsok ugyanis ezt a célt szolgálták. A szektoron átbálgva menjünk ki valahol és máris megérkezünk a **Diamond** szektorba. Rögtön egy lézer kezd ránk tüzelni a magasból. Miután kilőttük, körbe is nézhetünk. A **Diamond** szektor a Mitrál déli pólusa – ennek megfelelően az iránytú itt nem uzemeli, állandóan a déli irányt mutatja. A szektor tulsó sarkában egy-egy "megakristály" látható: a bal oldalán az energia, a jobb oldalán a pajzs tankoihat fel maximumra. Figyelem! Ezeket nem meglojni kell, hanem nekik kell menni! A kristály előtt állva nyomjuk folyamatosan a joystick-et előre, míg a pajzs vagy az energia teljesen fel nem töltődik. A kristályok nem tűnnek el az időt: kb. három-négy alkalommal tölthetjük fel maximumra magunkat belőlük. A szektor közepén egy nagy épület áll, amelyhez egy alagút vezet. Az ajtaja zárva van, de ezen segít egy lóvás. Az alagút végén egy delta alakú minta vár bennünket. Lövődözünk rá egy darabig. Látszólag nem történik semmi, viszont ha elég ideig tüzelünk rá, akkor – ha nekisetülünk a mintának – a fal bedől és eltűnik a szektor közepén terjeszkedő nagy épület is. Ez kellemes esemény, ugyanis az általa eddig elfoglalt helyen kell letennünk a fúrótornyt. A koordinátáknak mindenki utánanézhethet a CoV 4. már említett helyen (a szektor tulsó fala felé kell fordulnunk, vagyis amelyiken a két végében a kristályok vannak). Hát akkor folytathatjuk is az utunkat a maradék szektorok felé...

Netherworld

Ha megnyomjuk egyszerre a '2', '4' és 'E' billentyűket, akkor a gép úgy tekint, mintha az adott szintet teljesszűttük volna.

Menjünk vissza **Amethyst**-be (használhatjuk a **Ruby**-ban lévő teleportort is). Itt forduljunk az északi fal felé, amelynek aljában egy kockát fedezhetünk fel. Ezekbe idáig szokás volt belelőni — kövessük hát most is ezt a nemes hagyományt! A recept megint sikeres volt: a falon megjelent egy ajtó, amelyen keresztül átjuthatunk az **Obsidian** szektorba. Itt egy kis diadalív vár bennünket — a két felső sarkában pedig két tűzölő lézer. Hallgattassuk el őket és sétáljunk el a távolban meredező oszlop felé. A szektort egy árok vágja ketté, amelybe nem tanácsos belepottyanni. Az oszlopot megölve (vagy megölve — tok mindegy) hidat gyárthatunk az árok fölött. Az árokból néhány kristály is található, amelyeket némi plusz pontért szétlődözhetünk, de nem adnak sem energiát, sem pajzsot. Átérve a másik partra mozogjunk az X=6656, Y=6306 pozícióba, forduljunk északra és tegyünk le egy fúrótornyt. A távolban látható egy olyan épület is, amelyben kellemes tanácsokra alkalmas kristályokat leltünk már az **Amethyst**-ben. A vállalkozó kedvű játékos bemegy az ajtón és felderíti, hogy mi lehet ebben... A vállalkozó kedvű játékos viszont rövid életű lesz, mert benn egy nagyon erős lézer pillanatok alatt szitává lövi. Az óvatos játékos inkább szépen körbejárja és megtalálja a hátsó bejáratot, ami ugyan sajnos csak egyirányú, viszont kikerül a vállalkozókkal történő eseményre. Innen behatolva előbb egy pajzs-, majd egy energiakapcsolót lőhetünk szét (a lézer hátul áll nekünk). Sajnos ott már nem tudunk kimenni, ahol bejöttünk, tehát kénytelenek vagyunk a bejáratnál ajtón távozni. Manőverezünk úgy, hogy az elé az oszlop elé kerülünk, amin a lézer áll (de lehetőleg ne a látóterébe, mert abból baj lesz). Ha pont az oszlop előtt vagyunk akkor forduljunk szembe vele, emeljük fel a nézőpontot és lőjük ki a lézert. A mennyezetet lévő két világos csíkba belelőve — némi plusz pontért — "lekapcsolhatjuk a lámpát", ezt viszont lehetőleg csak azután tegyük, miután a lézert már kilőtük. Menjünk ki az épületből, keljünk át a hidon és menjünk vissza **Amethyst**-be.

Menjünk át a **Basalt** szektorba. A jobb oldalon lévő épületen egy rakás kristály található, ezeket plusz pontokért szétlődözhetjük. A szektor túlsófalán két L alakú alagút húzódik, viszont sehol sem találunk rajta ajtókat. A megoldást az északi falon lévő nyíl adja meg. Álljunk a két alagút közötti résbe pontosan, majd forduljunk 90 fokot balra és előre. Hopp! — láthatatlan ajtó volt, sikerült bejutnunk az alagútba. Menjünk végig rajta és forduljunk be a végén. A folyosó végén egy kapcsolót látunk. Régi jó szokásunk szerint lőjük bele ebbe is, majd menjünk ki az alagútból. A **Basalt**-ban elhelyezendő fúrótornyunk először sehol sem találtuk a helyét, de a véletlen a segítségünkre sietett: a pozíció X=932, Y=2240 és nyugat felé kell fordulnunk. Igen, a pozíció nem tévedés: bár a szektorban ezen a helyen egy blokk van, amelyre sehogyyan sem lehet feljutni, mégis ennek a tetején kell letennünk a fúrótornyt. Ha szorosan a fala mellett maradva körbejárjuk a blokkot, akkor találunk egy helyet, ahol hirtelen magasabba kerülünk és fel tudunk mászni a tetejére. Ezt a helyet jegyezzük meg, mert csak itt tudunk lemenni úgy, hogy a földet éres után elvettem is maradjunk! Tegyük le a tornyt a blokk tetején és menjünk vissza ebbe a pozícióba — más helyen való lelépésnek END a vége. Más dolgunk itt egyelőre nincs, majd a játék végén még visszalátogatunk ide...

Most menjünk át a **Graphite** szektorba. A szektor közepén egy folyó húzódik, amelybe nem ajánlott beletrappolnunk, mert minden egyes mozdulatunkkal egy jó adag energiát fogyasztunk el. Használjuk inkább a jobb oldalon megtalálható hidat, amely átvezet rajta (a közlekedéshez ugyanaz a módszer ajánlott, mint a **Ruby**-ban). Miután átértünk a másik partra, először egy kocka alakú tömb ölik a szemünkbe. Menjünk ennek neki, mire eltűnik (ez a manőver és a **Malachite**-ban szétlőt oszlop eredményezi azt, hogy az **Ochre** szektorban megszűnik az erőter a két oszlop között). Távlatban újabb két tárgyat láthatunk, amelyekről egy kis (meg két nagy) fantáziával kideríthetjük, hogy úgy néznek ki, mint egy puskák célzóberendezése. Mozogjunk úgy, hogy a fal felé nézve a puskák nézőkéje és célzókéje kb. fedésbe kerüljön (kis eltérés megengedett). Ekkor kapcsoljunk át a lézerre és állítsuk úgy a célkeresztet, hogy az közvetlenül a céltuska felett legyen. Ha jól csináltuk, akkor tüzelés után jobbra fordulva észrevehetjük, hogy a lövés egy kapcsoló megjelenésével eredményezte a falon. Kis huncut **Incentive**-ek! Lődjünk bele a kapcsolóba. Ha valaki elakadt volna itt a gáz keresése közben, azon abszolút nem csodálkozunk: a felszínen sehol sem találjuk, a folyót meg nem tudtuk eltüntetni. Ezenkívül van még egy gyönyörű hely, ahol nem lehet a fúrótornyt letenni: ez a szektor bal sarkában lebegő lap alatti terület. Ez a lap úgy tűnhetett el, hogy ha az űrsiklóval nekirepülünk (teljesen véletlenül jöttünk rá, amikor az űrsiklóval óvatlanul nekitaláltunk). Ha az eddig leírtak alapján jártunk el, akkor ez a lap most már nincs itt: még a játék elején (amikor az űrsiklóval repkedtünk) eltűntek. Mozogjunk tehát akkor az X=1680, Y=6336 pozícióba és nyugat felé fordulva tegyük le a fúrótornyt. Miután ez megvalósult menjünk vissza a folyón áthaladó hidhoz, menjünk át rajta és távozzunk erről a szomorú helyről.

Menjünk át a **Ruby** szektorba az **Amethyst**-ben lévő teleporter használatával (kelet felé nézve menjünk neki, mert csak így kerülünk jó helyre). Az északi felé vezető úton átjuthatunk az **Ochre** szektorba. A szektor két végében egy-egy pőzna áll, amelyek között erőter akadályozza a továbbjutást. Pontosabban akadályozta, mert a **Malachite** és a **Graphite** szektorokban összegyűjtött két tömb kikapcsolta egy részét. Most mindenki keresgélhet egy darabig, hogy megtalálja a "vakfoltot", amelyen átjuthat az erőteren... (hehe!). A szektorban két lézer is található: mindkettő a földbe van ágyazva, csak egy pixeltől látunk belőlük. Ugyan elég nehezen, de azért ki lehet löni őket (a pixel pontosan a célkereszt közepében látszódjon). A fúrás koordináták X=1808, Y=2240, nyugat felé fordulva. A falon egy újabb kapcsolót találunk, amelyet szokás szerint egy lövéssel átkapcsolhatunk, majd távozhatunk is a szektorból.

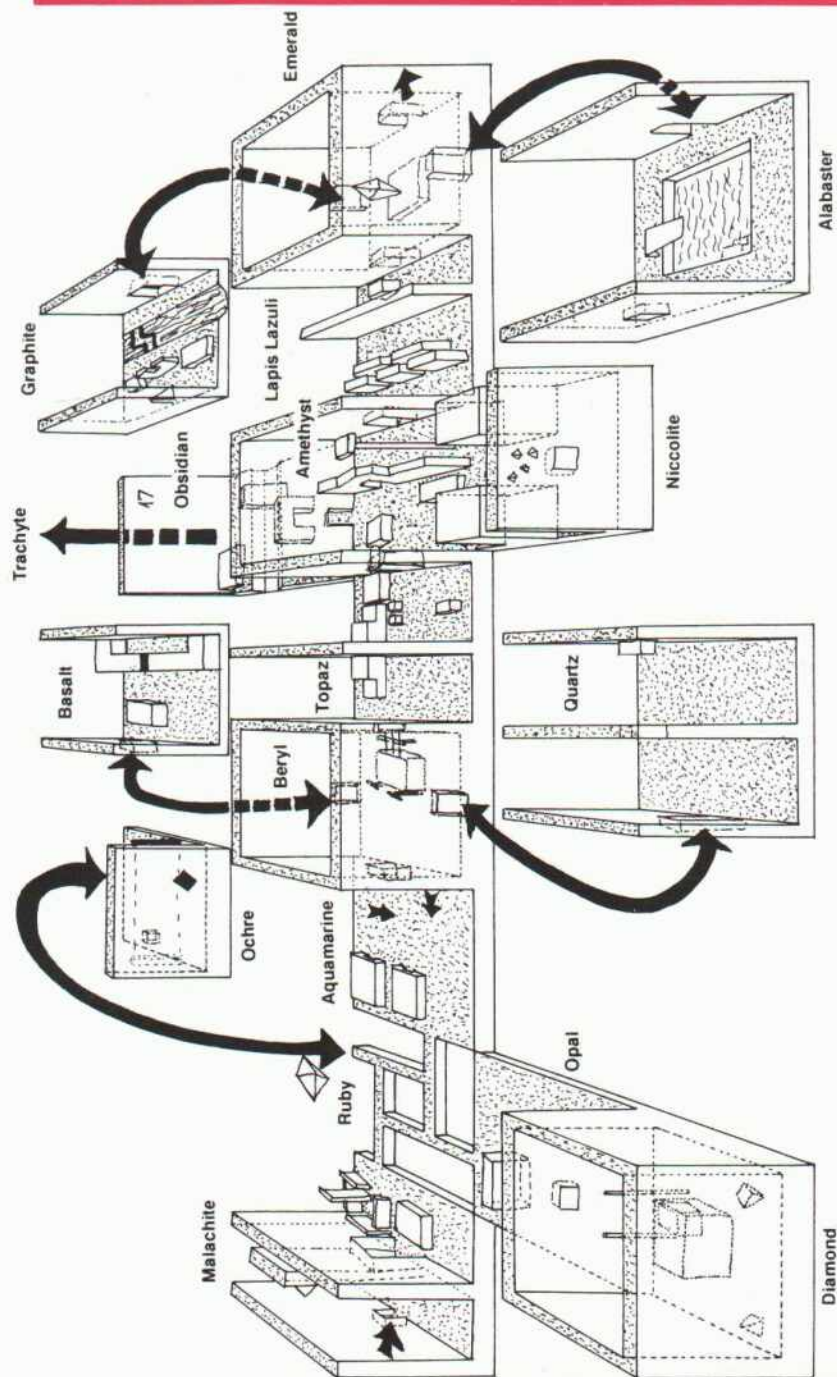
Unnepélyes pillanat érkezett el: már 17 szektort takarítottunk ki idáig. De hol van az utolsó, a 18? Mindjárt meglesz... Ez a **Trachyte** szektor, a Mitral északi pólusa (csak az északi irány éb az iránytűn). Az ide történő átjutáshoz először az szükséges, hogy az ímént felsorolt három kapcsoló a **Basalt**, az **Ochre** és a **Graphite** szektorban át legyen kapcsolva. Másodosorban az eddigi 17 szektorban legalább 51%-os pontossággal a helyén kell lennie a fúrótornyoknak. Ha ez megvalósult, akkor menjünk az **Obsidian** szektorba. Itt már jártunk egyszer (itt csináltuk a hidat a folyón keresztül). A túlsó falon egy kapcsoló jelent meg (csak ha mind a 17 torony a helyén van!), mióta itt jártunk. Ezt átkapcsolva a szektort lezáró fal eltűnik és szabad az út a **Trachyte**-ba. Itt megint egy erőter található, amelyen az áthalolás úgy történik, hogy ... grrrrr!... hgmphgmfrhgh!... aaaaa!... %\$%&*&***\$%\$#... Klatty! (CoVboy) e ponton a t. szerző sajnos heveny gutánizást szenvedett, melynek következtében hirtelen perfektil beszélni kezdett keltául és longobárdul, viszont az élő nyelveket teljesen elfelejtette. Így az utolsó fúrótornyt a játékosnak már magának kell elhelyeznie. Kicsiny gyermekkoromban elveztem egy-két kelta és longobárd nyelvtanfolyamot, szóval a barátunk zagyrálásából néhány töredéket azért még sikerült kihámozni, ilyeneket mint pl.: ... 45 fokban ... figyeljük a hangot ... kristályok ... alsót, aztán a középsőt, aztán a jobb oldalt, aztán a padlót... koordináta a CoV 4.-ben... Congratu... hol a söröm?... format DRILLER... Talán tudja valaki használni ezeket a dolgokat?)

Az Amiga-verből is bizonyára elkészítette az **Incentive**-programokat forgalmazó **Microstatus**, de mivel még sohasem találkoztunk vele, nem tudunk róla mit mondani. Azonkívül megjegyezzük, hogy a fejlemben szereplő **PLUS4** felirat nem tévedés! A játékot ugyanis egy jeles hazánk (PIGMY) ikonverzióba 64-ről, tehát a **PLUS4** tulajdonosok is szórakozhatnak vele. Végeztül annyit, hogy — tudomásunk szerint — az **Incentive** csődbe ment (**Megfogantak volna az átkok?** — **CoVboy**) és felvásárolta egy "nagyobb hal". A freescape stílus azonban tovább él és hódít: nemrégiben jelent meg egy ilyen jellegű játék a **Domark** cég gondozásában **CASTLE MASTER** címmel.

Tiger Mission

C64

A játék örök energiával talán könnyebben játszható. Ennek bevétele egy CHEAT segítségével könnyebbé válik: A címképernyő megjelenése után nyomjuk le a 'L', 'I', 'K', 'R', 'Q', '2' és a 'COMMODORE' billentyűket. Ez kicsit nehézkes, de annál hatásosabb.

SPACE ACE • Empire

Itt jön a legnagyobb szörnyűség, amely valaha is futott Amigán (bár lehet, hogy holteremben végzett az élen) – a DRAGON'S LAIR-iglyártó népek újabb számítógépes képregénye. Hát elég rémületes... A kerettörténet szerint az univerzum legnagyobb hőse (Dexter) elindul, hogy megmentse szive hölgycét, aki per pillanat egy gonosz bacsika (Borf) fogságában sanyilódik. A hölgynek vörös haja, nagy bamba szemek, tekintélyes melbősege, miniszoknya, hosszú lábai és csizmája van – döntse el mindenki, hogy miért érdemes megmenteni. A játék 32 pályából áll – bár mivel a játék inkább egy rajzfilmre hasonlít, mint egy játékra, inkább a "jelenet" szót kéne használnunk. Az első jelenetben Borf egy platformról lovódzik csekélységünkre. Pontosabban az első két lövése a körülöttünk levő sziklákon csattan, a harmadik előtt viszont ugorjunk el jobbra, be a nagy szikla mögé. A következő lövés megint a szikla tetején csattan. Mielőtt megint löne, mozdjunk balra és beugrunk a képernyő közepére. Jön Borf is – mielőtt löne, irány le és megint beugrunk a szikla mögé. Ez volt az első jelenet – hü, de jót játszottunk! A második jelenetben egyből mozgathatunk is jobbra, el a gép lábai alól. Azután balra, mire középre kerülünk. A padló igen érdekes dolgokat kezd művelni a lábunk alatt, de várjunk addig, míg főhősünk megtántorodik és akkor balra. Elvezünk a játékosokhoz és a szikláknál, de várjunk addig, amíg a gép lába felemelkedik és akkor balra. Ez volt a 2. jelenet – micsoda izgalom! A 3. jelenetben űrhajók repulnek felénk. Amikor tüzéni kezdenek, akkor le és lefutunk az úton. Azután fel és már bent is vagyunk az űrhajókban, amellyel a 4. jelenetben leszállunk az űrállomásra (amikor a hajó kb. eltűnt az épület mögött, akkor fel). Az 5. jelenetben fantasztikus izgalom várunk ránk: tűz gomb, amikor megjelenik a szörny... és így tovább, nem folytatjuk. A lényeg a "játék" folyamán az, hogy a megfelelő időben a megfelelő irányba mozdítsuk a joystick-et. Némi gyakorlattal esetleg kikapcsolt monitorral is megpróbálhatjuk a dolgot – úgy talán lesz benne némi izgalom...

Nohát egy ilyen játék a SPACE ACE. Akár a DRAGON'S LAIR: szuperzene, hipergrafika, nothingjáték. Megnézni mindenképpen érdemes – de csak messziről, egy karosszékéből. "Játszani" vele nem szabad, mert elalszik rajta. Felvinni meg pláne nem (kinek van annyi szabad lemeze erre a célra?). A grafikáról egyébként az jutott eszünkbe, hogy a jövő évezred harmadik évtizedében talán már Amigából készült William Hanna-Joseph Barbera rajzfilmeket vetít majd a magyar tv (az időt onnan számoltuk ki, hogy most 40 éves Tom és Jerry-t adnak).

KING'S QUEST IV • Sierra on Line

Megint egy QUEST – de ez már nagyon jól Legalábbis annak, aki szereti az ilyen típusú adventure-játékokat és ért valamit angolul. A CoV 3. "Questomania" részében (pontosabban "Játékismertető" mert a nyomda összecserélte a fejléceket) már szó esett arról, hogy a SPACE QUEST III-ban és a LARRY 2-ben a közönség grafikai elvárásainak egy lényegesen jobban megfelelő, módosított játékoskészítővel mutatkoztak be. Ezek a programok már tényleg úgy néznek ki, mintha Amigára készültek volna. Amig a SPACE QUEST a sci-fik, a POLICE QUEST pedig a krimik, addig a KING'S QUEST-sorozat a mesék világának a paródiája. A sorozat IV. részében szintén feltűnik néhány Grimm-mesére történő utalás (Hófehérke Hamupipóke, stb.) – természetesen a megszokott mulatságos formában. A kerettörténet szerint Graham király, Daventry ura, halálos betegségbe esik. A hír hallatán Rosella nevű lánya zokog egy sort a trónteremben. Ennek hallatán a falon függő mágikus tükörben megjelenik Genesta, a jó boszorkány, aki azt tanácsolja, hogy Rosella a mágikus gyümölcs megtalálásával megmentheti a kedves papa életét. Sajnos Genesta szintén az elhalálózás kuszóiban áll, mivel Lolotte (nyeharasz boszorkánynya) megszerelte tőle a talizmánját. Lolotte kastélya Tamir szigetén található, mellesleg itt teremnek a mágikus gyümölcsöt hozó fák is – Genesta tehát parasztlánnyá változtat bennünket és elteleportál oda. Itt kezdődik a játék. Az eddigi KQ-khoz hasonlóan itt is számos helyszínrre látogathatunk el, ahol sok vicces dolog történhet velünk. Keszdetben a tengerparton állunk – úszunk tehát egy kicsit. Ha beúszunk már egy képernyőnyit, akkor nagyszerű dolog történik: jön egy cápa és elfogyaszt bennünket reggelire. Szóval ne úszunk – inkább sétáljunk egyet a szigeten. Egy hid alá benézve találhatunk például egy aranylábadát, ami talán hasznos lesz a későbbiekben. Egy madár egy kukacot húzgat a földből, de jöttünkre elrepül és ha elég gyorsak vagyunk, akkor mi kaphatjuk fel a kis drágát. A kukac hasznos dolog és a tengerparton egy halász él, akinek a kunyhójában egy horgásbot álldogál (amit persze az nem akar odaadni). A Seven Dwarf (vagyis a hét törpe) házában Hófehérkét kell játszsanunk. "A fiúk a bányában dolgoznak" – mondják a klasszikusok, de sajnos nemsokára hazajönnek és elzavarnak bennünket. Mit csinált Hófehérke a törpék házában? Kitakarított. Nem seprűt kell keresnünk – TIDY UP vagy CLEAN HOUSE és a hölgy már teszi is szépen a dolgát, sőt még főzni is fog. A törpék így nem zavarnak el és etkezés után a Nr. 1. törpe egy zacskó gyémántot is az asztalon fejejt. Persze nem lenne szép dolog ellopni tőlük a gyémántot – vigyük szépen utánuk a bányába és adjuk oda a vezérnek. Mivel ő teljesen meghatódik becsületességünkötől, megmarad a gyémántunk is, de kapunk lámpást is (talán senki nem fogja elhinni, de ezzel világítani tudunk egy sötét helyen). Később még egyéb kreatúrákkal is találkozhatunk (furulyázó ördög, béka koronával, stb.), de szerencsénk lesz Lolottéhez, akinek légi úton, a TWO LITTLE DEVILS AIRLINES segítségével jutunk el. Lolotte éppen unokornisra (a homlokán aranyzarvat viselő lőszérű állat) vadászik, akit tudvalegőleg csak szűz lányt csaláteknek használva lehet csapdába ejteni. Lolotte valószínűleg már nem leledzik ebben az állapotban, így hát minket fog felhasználni. Az unokornis azonban mindig elszalad előlünk, szóval kellene egy kantár... de a kantárt sajnos csak egy bána gyomrában tudjuk megtalálni, amihez úszunk kell... de ha úszunk, akkor elfogyaszt bennünket egy cápa... és így tovább. Ezekre és a továbbiakra felmerülő kérdésekre nemsokára válassz ad egy CoV-leírás – persze az nem baj, ha addig mindenki maga próbál rájönni a rejtejkre. Mint már említettük, a játék nagyon jól sikerült és angolú értőnek érdemes vele játszania (lesz benne annyi mulatság, mint CoVBoj levelezésében. (CoVBoj: ha valakinek olyan változata volna, amelyből jótét lelkek még nem szedték volna ki a védelmet, annak szívesen elküldöm a gyári programhoz tartozó könyvecské fénymásolatát, amelyből a kérdézőkötés zajlik. Ehhez persze szükséges egy nagy alakú, bétégygel ellátott válaszboríték + az igényt bejelentő levélben a kérdést megelőző két sor pontos szövegét leírni ("in order... - ezt).)

A múltkori számunkban ígértük, hogy egy részletes leírást is közlünk a LORDS OF THE RISING SUN-ról. Akinek nincs CoV 6-ja (meg akinek van), az most kap megint egy bekezdényi történelmileckét a dologról. Tehát a játék 1180-ban játszódik Japánban, amikor is a két legnagyobb szamuráján, a Tairák és a Minamotok egymás torkának ugranak. A háború célja a Japán fölötti teljeshatalom, a sugöni méltóság megszerzése. Ennek az összecsapásnak már volt egy előző felvonása is, 1180-ban: ekkor a Tairák megsemmisítő vereséget mértek a Minamotokra. A Minamoto-család akkori vezetője harakirit követelt el, legidősebb fiát pedig kivégezték a Tairák. Három fiú azért még maradt utána (Ugy látszik, a háborúozásn kívül még egyéb kellems dolgokra is jutott ideje... — CoVboy): Joritomo, Norijori és Josicune. Joritomo, mint apjának örököse robbantotta ki azt a háborút, amelyet a játékban végigjatszhatunk. A háború végül is — elsősorban a legkisebb Minamoto, Josicune katonai zsenijének köszönhetően — a Minamotok teljes győzelmével zárult — a 14. század közepéig ez a család uralta Japánt. A derék Joritomo meg is hálalta öccsének a segítségét: mint lehetséges vetélytársát, szépen kivégeztette, pontosabban széppukura kényszerítette (Mindenki, a végeredmény ugyanaz volt — CoVboy). Akit egyébként a háború felolvasása illetve a Japán történelem e része részletesen is érdekél, Gy. Horváth László: Nindzsák című könyvében talál további tájékoztatást. Tehát a játék 1180-ban kezdődik — cél az összes Taira-fennhatóság alatt lévő város elfoglalása, ezzel a sugöni méltóság elnyerése. A címképernyőnél némi tájékoztatást zenél hallhatunk, aztán két Minamoto, Josicune és Joritomo közül kell kiválasztanunk, hogy melyikkel kívánunk lenni. Az éppen aktuális embert a piros felirat jelzi, valamint az ő szeme van nyitva (az egér jobbra/balra mozgásával választhatunk közöttük, a megfelelőnél nyomjuk meg az egér gombját). Mielőtt elkezdhenénk játszani, ismerkedjünk meg a szereplőkkel:

Josicune (a "fehér" Minamoto): ő a Japán szamurájéjszémny megtestesítője, egy nemzeti hős — bár ez a játék szempontjából nem túl érdekes. Jelvénye a fehér zászló, rajta két fekete csikkal. Josicune katonai és harcászati zseni — ez a játékbán annyit eredményez, hogy egyes arcade-részeket (nindzsza-támadás, üldözés és védekezés) nem kell játszaniuk, ami kellemes könnyítés. Ezért célszerűbb őt választani (az alábbiakban mi is vele leszünk). Kezdetkor Sendai-ban tartózkodunk.

Joritomo (a "fekete" Minamoto): jelvénye a fekete zászló, rajta két fehér csikkal. Kezdetkor Kamakurában van — ahonnan jobb mielőbb elpucolni, mert másokorpeken belül néhány nindzsza zúdul a nyakunkba.

A két Minamoto फिर nincs túl jóban egymással: ez abban nyilvánul meg, hogy rogtan nindzsát küldenek a másik kiirtására (pontosabban az ellen jönnék nindzsák, akivel vagyunk). Ezért célszerűbb Josicunét választani: ha az üzenetsorban megjelenik az első NINJA ATTACKING felirat, nyomjuk meg az egér bal gombját. Erre Joritomot a császár öngyilkosságra szólítja fel (YORITOMO SEPPUKU) és a kezében lévő városok, illetve 2 tábornokának csapatai a mi kezünkbe kerülnek és a Josicune-jelvényt fogják viselni (természetesen az ex-Joritomo tábornokokat, mint sajátjainkat mozgathatjuk a jövőben). Ezt Joritomo néha magától is megteszi: Ha Joritomóval játszunk, akkor Josicune városait és tábornokait csak úgy szerezhetjük meg, ha — a nindzsákat megszüva — először őt magát legyőzzük és megöljük vagy szövetségre kényszerítjük (bár ez utóbbira nem túl sok hajlandóságot szokott mutatni. Bármelyiküket választjuk tehát, akkor először célszerű a kedves testvérünket megölni (pontosabban ha Josicunéval vagyunk, Joritomo megteszi azt a szivesseget nekünk, hogy öngyilkos lesz a nindzsázás után).

Tairák: Japán nagy részének urai. Jelvényük piros színű, számos tábornokuk van. A kezükben lévő városokat elfoglalva győzhetünk.

Róninok: a "rónin" gazdátlan, független szamuráj jelent, vagyis azokat a tábornokokat, amelyek sem a Tairák, sem Josicune oldalán nem harcolnak — inkább saját szakállukra ténykednek (foglalnak el városokat). A róninok színe szürke, attól függő színű csikkal, hogy mivel rokonosznak (szürke/piros: Tairákkal; szürke/fekete: Joritomóval, illetve öngyilkosságra utal senkivel; szürke/fehér: Josicunéval). A fehér róninok tehát potenciális szövetségeseget jelentenek a játék kezdetén, ilyen például a Japán északi (a játékban lévő térkép jobb oldalán) részét uráló Fudzsiwara. Őt a játék elején könnyen a magunk oldalára állíthatjuk (ld. később); ha ez sikerül, a térkép jobb oldalán, a fennhatósága alatt lévő városok automatikusan a miénk lesznek, és a tábornok mint saját csapatunkat irányíthatjuk. A fekete róninokat is esetleg állíthatjuk az oldalunkra, de csak akkor, ha jelentős erőfőlemben vagyunk velük szemben (bár általában inkább szabad elvonulást kérnek). A vörös róninok szinte sohasem akarnak szövetséget, majdnem mindig csatázni kell velük. Ha a stratégiai helyzetünk nagyon szomoró, előfordulhat az is, hogy valamelyik tábornokunk fogja magát és úgy dönt, hogy ő is róninná lesz — ilyenkor nem engedelmessékedik tovább parancsainknak, hanem a maga számára dolgozik. Az is megtörténhet, hogy valamelyik tábornokunk egy jóval erősebb róninnal találkozza átáll — ilyenkor ő is rónin lesz.

Császár: Ő tulajdonképpen csak másodlagos szereplő — Kytóban lakik és vigyorogva figyeli, ahogy a Tairák és a Minamotok halomra olik egymást. Adott alkalmakkor egy szent tekercset, majd egy szent kérdőt adományoz nekünk, amikor látogatást teszünk nála. Kytót egyébként nem lehet elfoglalnia senkinek — ez a császár város.

Most már megismerkedtünk a szereplőkkel, kezdhetjük is a játékot. Az első szöveg arról tájékoztat minket, hogy megerkeztünk hazára, majd egy bal click után egy tájkép jelenik meg Sendai városáról. A kép bal oldalán egy tekercset láthatunk, amelyen különféle jelek találhatók. A képernyő alján egy felirat jelzi, hogy mi fog történni, ha megnyomjuk az egér gombját.

A sisakot (REVIEW TROOPS) választva csapatszemlélt tarthatunk. Ez tulajdonképpen nem sok mindent eredményez: betöltődik egy kép a felsorakozott csapatainkról, és a lovon ülő embereket választva (TROOP STRENGTH), néhány japán akcentussal ejtett "GOOD" kiáltást hallhatunk, amely azt jelzi, hogy a sereg tudása mennyire jó (5 kiáltás, ha minden teljesen jó). A kurzort máshová pozícionálva visszaláphetünk az előbbi képhez. Csapatszemlélt bármely — saját — tábornoknál és bárhol tarthatunk (ennek nem túl sok értelmét találjuk idáig).

A két fekete csikot választva (ENTER YOUR HOME) Lelőphetünk otthonunkba. Ez a funkció csak Sendai-ban éi (ha Joritomóval vagyunk, akkor csak Kamakurában), más helyeken ennek az ábrának más szerepe lesz. Választása után magunkat láthatjuk hátulról, amint a dolgozószobánkban üldögélünk. A falon lévő zászlók választásával (HIRE NINJAS TO ASSASSINATE ...) nindzsákat bérelhetünk a testvérünk, illetve négy Taira-tábornok kivégzésére. Ez azonban nem ajánlatos: elkezelhető, hogy a nindzsák sikerrel járnak, viszont azonnal érkezik egy (FORCED SEPPUKU) című szöveg is, amely arról tájékoztat bennünket, hogy nem valami fair dolog nindzsákat alkalmazni a konkurencia ellen — de ha már megtestetük, akkor legyünk szivesek egy szép harakirit alkotni. A császár szava szent: Ilyenkor Josicune kiül a dombtetőre és szépen hasbaszúrja magát (koney játék). Nindzsák használata tehát nem ajánlott, legfeljebb a játék végén (amikor már sokkal erősebbek vagyunk a Tairáknál) uszhatjuk meg a császári rendeletet — ilyenkor viszont már felesleges nindzsát használni. A zászlók alatt lévő kard (COMMIT SEPPUKU) választása egyenlő a quit nevű dologgal: a korites ugyanaz, mint az előbb (dombtető, kard ki, de a hasba, vége a játéknak). A kurzort máshová pozícionálva visszaláphetünk az előző képre.

A tekercsen lévő tobbi jel jelentéséről is szó lesz majd a maga helyén — ha a kurzort (az említett két ábra kivételével) bárhová pozícionáljuk (PREPARE TO MARCH), majd megnyomjuk az egér bal gombját, a térképre kerülünk.

A térképet a képernyő alján látható madarak szemére történő klikkelés után (bal gomb) scrollozthatjuk jobbra/balra: ha jobbra akarjuk görgetni a képet, klikkeljünk a jobb oldali madár szemére, majd vigyük a kurzort teljesen a képernyő jobb oldalára és a bal gomb nyomva tartása mellett mozgassuk az egeret jobbra (balra ugyanígy, csak a bal oldali madárral).

A térkép jelölései valószínűleg nyilvánvalók: zászlóvivő emberek jelzik az egyes tábornokok tartózkodási helyét (piros: Taira; fehér: Josicune; fekete: Joritomo; szürke: rónin). A városoknál és településeknél ugyanezek a jelölések mutatják, hogy az kinek a fennhatósága alatt van. A játék elején van néhány város, amely "senki földje", azaz senkinek sem látható felette a jelvénye — ezek tulajdonképpen ugyanolyanok, mint a többi város, csak még nem foglalta el őket a résztvevők egyike sem. Ha valamelyik tábornokunk odaér egy ilyen városhoz, az vagy onként állál hozzánk (... ALLIANCE) és megjelenik felette az emblémánk, vagy a tábornok ostrommal veszi be. A városoknak van egy speciális formája is: ezek buddhista szerzetesek kolostorai (piros tetővel), amelyeket — akárcsak Kytót — senkinek nem lehet bevenni. A kolostorok "szabad városok" és tanulásra szolgálnak: ha a szerzetesek hajlandóak együttműködni az ideérkező tábornokkal (bárki legyen az), akkor ugyanúgy működnek, mintha a tábornok gazdájának sajátja lenne — fel lehet tölteni a sereg tudását (a létszámot nem nagyon).

Információt városról és tábornokokról úgy kérhetünk, ha az adott helyen a jobb oldali gombbal klikkelünk. Ekkor a képernyő felső részén egy ablakban megjelenik a kurzor körül lévő hely képe és az ott levő sereg(ek)ről és város(ok)ról szóló információk. Ha az adott helyen több tábornok (és/vagy város) is van, akkor az ablak jobb oldalán (a névén) a bal oldali gombbal click-elve lapozhatunk közöttük. Az ablakban csapat esetén a tábornok neve (város esetén természetesen a városé). Az ablak bal oldalán két sáv látható, közöttük pedig egy olyan színű zászlót jelző emberke, akihez a csapat tartozik (város esetén a város képe és urának a zászlója). A zászlót tartó emberkére klikkelünk a bal gombbal, akkor átvethetjük a csapat felett a közvetlen irányítást (bővebben később). A bal oldali sáv a sereg erejét (város esetén a város népességét) mutatja. A jobb oldali sáv seregéknél a sereg tudását városoknál az ott beszerezhető tudást mutatja. Josicune serege csak kolostorokban tudja a tudását feltölteni, de ehhez előbb a szerzetesek együttműködését kell kérni (ez minden tábornoknál szükséges, akivel "tanulni" akarunk). Ha Joritomóval játszunk, akkor egy másik, saját seregünkkel találkozza, a létszámot és a tudást megcserélhetjük a két sereg között (TRANSFER SKILLS).

A saját tábornokainkat a következőképpen mozgathatjuk: új célpontot csak akkor jelölhetünk ki neki, ha valamilyen városban tartózkodnak, ha úton vannak, mindig meg kell várunk, amíg megérkeznek az utoljára kijelölt városba (azaz minden csapatot csak városról városra mozgathatunk). Célpontnak csak az a város jelölhető ki, amelyhez a pillanatnyi helytől vezet út és az adott úton a legközelebb fekszik. Click-eljünk rá a mozgatni kívánt csapatra a bal gombbal és a gomb nyomva tartása mellett vigyük a kurzort arra a városra, ahová át akarjuk küldeni. Ha az lehetséges, akkor a célpontnál is megjelenik a zászlóvivő emberke szilüetje. Ha most elengedjük a gombot, akkor a csapat szépen megkezd az útvonulást a kijelölt helyre. Előfordulhat, hogy egy városban két csapatunk is tartózkodik — ilyenkor olyan sorrendben küldhetjük el őket, amilyenben az információértesítő megjelenik.

Néhány tengerparti város kikötővel is rendelkezik (a város mellett egy móló látható): innen vízi úton (gyorsabban) is átmehetünk a legközelebbi kikötőbe — a csapat szépen hajóra száll és elvitelázik a célpont felé (a kijelölés a szárazföldihez hasonlóan történik).

A csapataink a kijelölt város eléréseig önállóan ténykednek, de szükség szerint (találkozás, csata vagy kolostor elérése esetén) átvethetjük a közvetlen parancsnokságot is felettük az előbb említett módon (információt kérünk róluk és a bal gombbal ráclick-elünk a zászlós emberkére):

- ha elérték a célpontként kijelölt várost, akkor az üzenetsorban felirat tájékoztat erről, pl. **SATAKE IS AT OSAKA** (Satake tábornok Oszakába érkezett). Ha a város a mi kezünkön van, akkor a további parancsot ott várunk — közben pedig feltöltik a sereg veszteségeit a város lakosságából, illetve a tudásukat. Ha a város Taira vagy rónin kézen van, akkor azonnali parancsral továbbküldhetjük őket. Ha ilyen parancsot nem kapnak, akkor automatikusan elkezdik a város ostromolni (csak akkor, ha a csapatuk elég erős hozzá) — az üzenetsorban megjelenik az ostromról tájékoztató felirat, pl. **SIEGING OSAKA**. Ha az ostrom sikeres volt, akkor a város felett megjelenik a Minamoto-zászló, az üzenetsorban pedig a tájékoztató a tábornok győzelmeiről (pl. **SATAKE VICTORIOUS**) és a város elfoglalásáról (pl. **TAKING OSAKA**). A tábornok ilyenkor vár a következő célpontra, közben feltölti a seregét az újonnan elfoglalt városból. Ha az ostrom sikertelen volt, az üzenetsorból megtudjuk, hogy a tábornok visszavonult (pl. **SATAKE DEFEATED**), de ilyenkor továbbra is annál a városnál marad. Kellémelenebb esetekben előfordulhat, hogy a tábornok otthagya a főtájt az ostromnál (pl. **SATAKE WAS KILLED**). Ilyenkor é a csapat eltűnik a színről. Ha a város még nem volt senkinek a birtokában, akkor vagy átáll hozzánk magától (pl. **OSAKA ALLIANCE**) vagy az ostromnál leirtak szerint zajának a történésnek. Ostrom esetén előfordulhat, hogy az ostromló tábornok visszavonulása kényszerű, de felgyűjtje a várost. Az aztán egy darabig — majd elalszik...
- ha útban a cél felé nem saját egységbe botlanak, akkor az üzenetsorban megjelenik pl. **SATAKE ENCOUNTER** felirat és az egység a térképen villog. Ilyenkor átkapcsolva rájuk először egyezkedhetünk a másik csapattal (ld. később Josicunénél). Ha nem kapcsolunk, át rájuk, akkor néhány másodperc múlva automatikusan megtámadják az ellenséget. Erről az üzenetsorban pl. **SATAKE BATTLE** felirat tájékoztat. Ekkor is átvethetjük a csata közvetlen irányítást (ld. később), de az lezajlik magától. A kimenetel az ostromnál leirtakhoz hasonlóan zajlik: győz a tábornokunk (pl. **SATAKE VICTORIOUS**) vagy meghárta (pl. **SATAKE DEFEATED**). Ha csapatunk egy csatában nagyon meggyengült, akkor vigyük a legközelebbi nagyobb városunkba, ahol szépen feltölti a seregét. Rossz esetben esetleg meghal a tábornokunk is — jó esetben viszont az ellenségé távozik az élők közül és a térképről (... **WAS KILLED**). A siker záloga roppant bonyolult: olyan ellenséggel kell összeakasztani a bajszot, amelynek a létszáma (az információ bal oldali oszlopa) kisebb a miénkénél. Ha erősebbek nálunk, akkor — ha lehet — fussunk előlük egy ideig (az útjukba akadó Minamoto városokat úgyis meg fogják ostromolni, ami gyengíti őket) és amikor már gyengébbek nálunk, akkor ugorjunk nekik. Természetesen az a legjobb, ha az ellenfél tábornoka rögtön meg is hal (így nincs több gond vele). Megjegyzendő, hogy az ellenfél tábornokai sokkal gyakrabban halnak meg a helyszínen, ha közvetlenül irányítjuk a csatát, mint ha hagynánk automatikusan lefolytani. Nem túl fontos az összes róninba belekötöni (bár van közöttük néhány nagyon profán fiktó) — a fő ellenségek a Tairák.
- ha csapat kolostorhoz érkezik, akkor a megérkezést jelző tájékoztatáson kívül semmi sem történik. Ha elég jó a tudásuk, akkor rögtön továbbküldhetjük őket, ha viszont fel akarjuk tölteni, akkor át kell kapcsolnunk rájuk és a kolostor segítségét kérni (ld. Josicunénél).

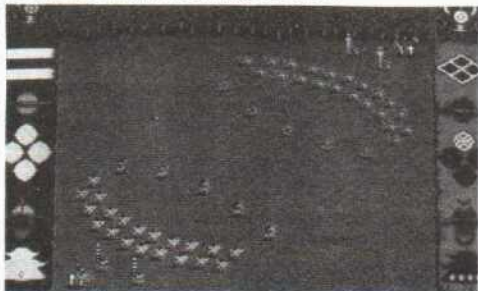
Ha Josicunéval történik valami, akkor a program automatikusan átkapcsol az ő közvetlen irányítására (kivétele, ha egy saját kezünkön lévő helyre érkezünk és az nem Sendai, illetve saját tábornokunkkal találkozunk). Josicune kitüntetett figyelmet érdemel – ő a fővezér. Ha őt megöljük, akkor a játék véget ér, veszítettünk. Lehetőleg tehát ne nagyon csatázzunk vele (vagy ha igen, akkor csak sokkal gyengébbel ellen és közvetlen irányítással) és ne használjuk ostromra (esetleg kisebb városokkal), mert a program néha úgy dönt, hogy Josicune meghalt a csatában... A következő dolgok történhetnek vele:

- megérkezünk Sendai-ba, vagyis haza (**ARRIVE HOME**). Ugyanaz történik, ami kezdéskor: beléphetünk az otthonunkba, ahol nindzsákat bérelhetünk vagy öngyilkosságot követhetünk el.
- nem saját kezünkön lévő városba érkezünk (pl. **OUTSIDE OSAKA**). Ilyenkor megjelenik a város kapuja, a képernyő bal oldalán a telercesel. A sisakkal választhatjuk a **REVIEW TROOPS**-t (már volt róla szó). A két fekete sávra click-elve szövetséget ajánlhatunk (**REQUEST ALLIANCE**), ha a város rónin kézen van, vagy felszólíthatjuk megadásra (**DEMAND SURRENDER**), ha Taira. Ilyenkor általában azt a választ kapjuk, hogy nem kívánatosak vagyunk itt (**THEY DO NOT WANT US HERE**) vagy nem kívánják megadni magukat (**THEY WON'T SURRENDER**) – más választ még egyszer sem kaptunk. Az első város ábrázoló ikonra click-elve (**TAKE CITY** vagy **TAKE CASTLE**, attól függően, hogy kisebb vagy nagyobb városról van szó), megtámadhatjuk a várost, vagy semleges helyen click-elve (**PREPARE TO MARCH**) visszaléphetünk a térképre és továbbvonulhatunk.
- kolostorba érkezünk (pl. **OUTSIDE SHINJO**). Itt megjelenik egy képernyő a kolostor kapujáról, amely előtt egy piros ruhába öltözött szerzetes álldogál. A sisakkal szokás szerint a seregszemlélet választhatjuk, a két fekete csíkkal pedig érdeklődhetünk a szerzetesnél, hogy hajlandó-e együttműködni (**ASK FOR ASSISTANCE**). Általában mindegyik azt feleli, hogy hajlandóak segíteni (**WE WILL ASSIST YOU**). Ezután semleges helyre click-elve (**PREPARE TO MARCH**) visszaléphetünk a térképre. Ha a kolostornál maradunk, akkor elkezd feltöltődni a sereg tudása. Ha nem Josicunéval, hanem egy másik tábornokkal érkezünk egy kolostorhoz és feltölteni akarunk, akkor feltétlenül kapcsoljunk át rá és kérjünk együttműködést – különben nem történik semmi.
- nem saját egységgel találkozunk (**ENCOUNTER**). Ilyenkor a megjelenő képen megszemlélhetjük a szemben álló had nagyságát. A sisakkal – szokás szerint – kérhetjük a seregszemlélet (még mindig semmi értelme). A két fekete sáv választásával szövetséget ajánlhatunk nekik (**REQUEST ALLIANCE**). Erre elsősorban a fehér róninok (Fudzsiwara, Szuka, Tacsibama, stb.) hajlamosak, de ők is csak akkor, ha valamivel erősebb az a csapatunk, ami szembetalálkozott velük. Ha a szövetséget elfogadják, **THEY ALLY WITH US** feliratot kapunk. Ez egy új tábornokot eredményez nekünk, valamint a kezünkre kerül az összes, általa eddig elfoglalt város is. Ha nem gyengébbek a fehér róninok vagy fekete róninokba bolytoltunk, akkor a **THEY WANT TO PASS UNHINDERED** üzenettel jelzik, hogy szabad elvonulást akarnak, nem pedig háborúzni velünk. Eldönthetjük, hogy a fekete sávok alatti bambusz választásával megtámadjuk őket (**ENGAGE BATTLE**) vagy semleges helyre click-elve továbbvonulunk (**CONTINUE MARCH**). Ha város róninokkal vagy Tairakkal találkozunk, akkor a szövetségi ajánlatra a **THEY PREPARE TO BATTLE** vagyis a "harcra készülnek" információt kapjuk. Ez utóbbi esetben a térkép automatikusan visszatöltődik és azonnal harc alakul ki (**YOSHITSUNE BATTLE**).

- Ha Josicune csatázik, akkor azonnal kapcsoljunk át a csata közvetlen irányítására (nem árt a többi tábornoknál is), mert ez már nem történik meg automatikusan! Ha a csatát feltétlenül irányítjuk, betöltődik a csatamező képe a szembenálló felekkel. Elől állnak ijaszaink, mögöttük pedig a gyalogosok. Itt az irányítás némileg kaotikus – az egyetlen biztos pont: ha a háttérben álló lovas emberkéntre click-elünk, akkor az visszavonulót fúj és a sereg a koziszmert "berezelt nyúl" harci stratégiát alkalmazva diadalmasan elszalad a csatateréről (ha Josicunét támadták meg és ő is a gyengébb, akkor viszont ez legyen a mi első lépésünk – talán életben marad...). A bal gomb – legalábbis úgy tűnt – általában az ijaszok, a jobb gomb a gyalogosok irányítására szolgál. Click-re forognak, folyamatos nyomvatartáskor pedig abba az irányba igyekeznek, ahová a kurzor mutat. Ha létszámfóliányban vagyunk, akkor legegyszerűbb a "Csúlokre!"-módszert alkalmazni: mutassunk a kurzorral az ellenfél lovasára és nyomjuk folyamatosan. Erre az egész armádia hanyatt-homlok megrögzömozza az ellenséget, az ijaszok a közelükbe érve nyilazni kezdenek, a gyalogosok pedig ütnek mindenkit, aki elérhető közelségben van. Kellemes kavalkád alakul ki némi sikolyokkal alafestve. Ha a két fél közel egyenlő erőket vonultatott fel (szóval nem fog az ellenfél elszaladni), akkor az különösen látványos lesz: a csatamező közepén egy szabályszerű hullahegy alakul ki – mignem az ellenfél el nem pucoi a csatateréről. Ha valamelyik emberünkkel elérjük a lovasát, akkor általában jó esélyünk van arra, hogy a győzelem után az ellenséges tábornok is extál. A csata vége után megjelenik egy tájkép, amelyen alsó részen élemlételeg a két fél veszteségei lennének feltüntetve (itt általában egészen érdekes dolgok szoktak lenni...). Ezután visszalépünk a térképre – már annymennyben Josicune nem halt meg.
- Ha Josicune Kiyotaba érkezik, betöltődik a császárvaros látképe. A telercesen alulról a harmadik ábrát választva (valami löhéreszerűség) látogatást tehetünk öfelségénél (**VISIT EMPEROR**). Ő alkalomadtán egy szent telerceset illetve egy szent kardot ad át nekünk (**YOU MAY HAVE SACRED SCROLL** illetve **SWORD**), mint egyfajta szüvenit. Ez az alkalom először akkor következik el, amikor a főszigetnek már legalább a felét elfoglaltuk a konkurenciától (tehát mondjuk Kiyotól "jobbra" nincsenek Taira-városok), a második pedig akkor, amikor a legnagyobb szigeten (azon, amelyiken Osaka található, vagyis ahol a játék idáig zajlott) már nincs egy sem. Ha nem alkalmas időben (vagy nem Josicunéval, hanem valamelyik tábornokával) látogatunk a császárt, akkor közli velünk, hogy nem vagyunk méltók erre a megtiszteltetésre (**YOU ARE NOT WORTHY TO THIS HONOUR**). A telercesen látható löhére-szimbólum első része akkor színeződik feketéről arany színűre, amikor Joritomo szepukut követ el (ha vele játszunk, akkor nála már kezdésnél ilyen), a második amikor a telerceset, a harmadik pedig amikor a kardot megkapjuk. A negyedik nem lesz sosem arany színű – ez már a sōguni méltóságot, azaz a Tairák legyőzését (az összes városok elfoglalását) jelenti.

Néhány, az üzenetsorban megjelenő feliratról nem volt még idáig szó. Ezek jelentése a következő:

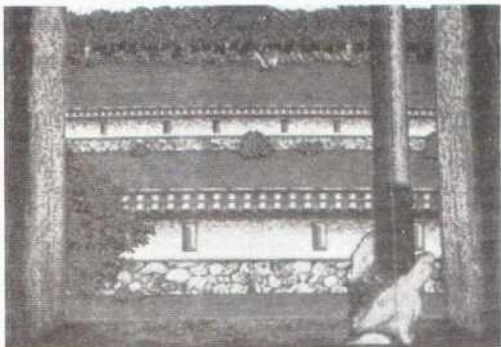
- Ha valamelyik városunkat egy Taira-tábornok vagy rónin ostromolja, az üzenetsorban a város neve és a **BESIEGED** felirat látható. Ha az ellenfélnek sikerül bevennie a várost ... **LOST** feliratot kapunk – ha az ostrom sikertelen, akkor a város neve vagy **VICTORIOUS** felirat társaságában tűnik fel.
- Néha előfordulhat, hogy egyik tábornokunk úgy dönt, hogy elege volt a Minamoto-ügy szolgálatából és úgy dönt, hogy rónin lesz. Különösen Miura tábornok hajlamos az ilyen átvéledésekre (**MIURA IS NOW RONIN**). Ilyenkor nemcsak hogy nem engedelmeskedik a parancsainknak tovább, de az általa bevett városok is mind kikerülnek a fennhatóságunk alól és rónin-városok lesznek.
- Ha valamelyik nagyon gyenge csapatokat irányító tábornokunk egy jóval erősebb róninnal találkozik, akkor – ritkán, de – megtörténhet, hogy áttál és ő is ugyanolyan rónin lesz (pl. **MIURA SECEEDS**).

- Az Osakai-obolben fekvő sziget (amelyiken pl. Kochi városa van) a játék kezdetén Taira fennhatóság alatt van, de egyre-másra újabb rónin-seregek jönnek itt létre (Tacsibama, Szizuka, stb.), amelyet a gép úgy jelez, hogy valaki sereget alakított (pl. SHIZUKA FORMS ARMY). Ezek a seregek fehér róninok, tehát könnyen a mi oldalunkra állíthatók, de addig is elég sok borsot törnek a Tairák orra alá. Néhányan elég csak egy seregünkkel találkoznia és automatikusan a szövetségeseinkké válnak (pl. TACHIBAMA ALLIANCE).
- A játék elején Joritomo szeppukut követ el, de amikor már a dolgok vége felé járunk, néhány Taira tábornok is megteszi nekünk ezt a szívességet (pl. TOMOMORI SEPPUKU). Ez olyankor szokott előfordulni, amikor már nagyon legyengült és nincs a közelben olyan hely, ahol jelentősen feltöltethetné a sereget.

Említhetjük még, hogy ha Joritomóval játszunk, akkor jónéhány arcade-részben is kell játszaniuk, amelyet a Josicunéval való játék esetén a gép lejátszik helyettünk. Ezek meglehetősen megnehezítik a dolgunkat – különösen a nindzsák támadása:

Nindzsátámadás (NINJA ATTACK): egy folyosón állunk, ahol a sötétebből nindzsák árnyal bukkanak elő és surikeneket hajgálnak felénk. A surikeneket a magunk előtt tartott szamurájkarddal kell felfognunk. Elég egyetlen elhibázott suriken és máris meg vagyunk gyilkolva (ASSASSINATED), a játékot elveszítettük. Egyébként ez a legnehezebb része a játéknak – valószínűleg sokan azért törölték le nagy gyorsasággal ezt a programot, mert mindig Joritomót választották a játékra és a nindzsák 2-3 másodpercnyi "játék" után kivégezték őket (tehát meg sem tudták ismerni magát a játékot). Josicuné a nagy nindzsaküldözgető, tehát ha a nindzsákat el akarjuk kerülni, akkor Joritomóval folyamatosan mászkáljunk, soha ne töltsünk egyetlen másodpercet sem valamilyen városban (mindig akkor támadnak a nindzsák, ha megállunk valahol) – egészen addig, míg Josicunét ki nem nyituk.

Ostrom (SIEGE): ez a rész akkor következik, ha egy várost megostromlunk. A kis szamurájnak a kardjával szét kell vágálnia a városkaput, amelyen keresztül bejuthat és elfoglalhatja. Vedekezés (BESIEGED): Ha valaki megostromolja valamelyik városunkat, akkor a vártaírról kell nyílaznunk a mezőn összegyűlekezett ellenséges sereget.

Üldözés (HORSEBACK PURSUIT): ha egy csata közben az ellenfél megpróbál elmenekülni a helyszínről, akkor lovas hajtóvadásztot indíthatunk utána. A kardunkkal fel kell szabadalnunk a szamurajt – de az sem egy rossz stratégia, ha loval átgazólunk rajta...

A játékot tehát a következőkben érdemes kezdenünk (Josicunéval): Kezdetben Josicunéval maradjunk Sendában és várjuk meg az első NINJA ATTACKING feliratot, majd azonnal cickel-jünk a bal billentyűvel (mindegy, hogy a kurzor, hol áll). Joritomo szeppukut követ el, a városai és két tábornoka átkerül hozzánk. Amíg Josicunéval várakozunk, addig Satakéval (Akitában van) menjünk jobbra. Valahol itt található Fudzsiwara, aki fehér rónin. Csipjük el Satakéval és amikor találkoznak, kapcsoljunk át rá, majd érdeklődjünk nála a szövetségről. Először valószínűleg nem fogja elfogadni, inkább szabad elvonulást kér. Ekkor Satakéval támadjuk meg – biztosan győzni fog. A csatával nagyon meg fogjuk gyengíteni Fudzsiwarát, akinek nincs kastélya, ahol megerősödhetne. Satakéval menjünk vissza Akitába, várjuk meg míg megerősödik, aztán menjünk vissza megint Fudzsiwarához és érdeklődjünk nála a szövetségről. Most már túl gyengye – el fogja fogadni. Fudzsiwarát és Satakét is kioldjuk vissza Akitába. Fudzsiwarát hagyjuk itt, hogy megerősödjön, Satakéval pedig vonuljunk végig a felső részen és foglaljuk el az ott lévő várakat. Eddigre Norijori Yonezawában már biztos maximumra erősödött, hozzuk le Edoba. A Joritomótól áttáit két tábornok időközben elfoglalja Edot illetve Naganót. Miután hagyjuk Edoban, ahol erősödhet és vissza fogja zavarni a nemsokára erre hajókázó Taira-tábornokot, Tomomori-t. A középső úton közeleg megjelnek egy Hodzso nevű voros rónin és elfoglalhatja Kofut. Hozzuk le Josimákát Naganóból és vágjuk vele jól nyakon Hodzst. Mivel a közelben van még néhány tábornok (pl. Miura Edoiban), őt is ráendoghatjuk – vele már lehetőleg végezzük is ki Hodzst. Eddigre tehát 6 csapatunk van és a legnagyobb sziget jobb oldalát már elfoglaltuk. Az Edo-ban lévő két tábornokkal hajókázunk át Nagojába, egy másikkal pedig az első tengerparti úton haladjunk végig, elfoglalva az itt fekvő településeket. Három csapattal egészen biztos be tudjuk venni Nagoját. Időközben a keppényi felső részen egy Mori nevű Taira-tábornok hajókázik végig az Asikawa kolostoron keresztül egészen Akitáig. Az előbb azonban itt hagyjuk Fudzsiwarát, aki már teljes erővel fogja itt varni és nagyon megveri. Mori visszahajókázik a kolostorba, ahová – rövid erőgyűjtés után – követjük Fudzsiwarával. Ha sikerül meg a kolostornál utolérnünk, akkor ott úgy meg is verhetjük, hogy Mori megmál. Innen már egy kicsit bonyolulttá válik a játék (jön egynehány Taira-tábornok és voros rónin), amire nem lehet az iméntihez hasonló sablon nyújtani. A következő stratégiát kövessük:

- Lehetőleg mindig maximum, vagy annak közelében lévő létszámú (az információnál a bal oldali sáv) csapatokkal mászkáljunk – ha valamelyik meggyengült, akkor vigyük be egy nagyvárosba és töltsük fel az erejét.
- Lehetőleg mindig csak akkor bocsátkozzunk harcba, ha létszámféltényben vagyunk.
- Ha egy Tairát vagy egy voros rónint megtámadunk, akkor lehetőleg legyen a közvetlen közelben egy másik is, amellyel biztosan bevezethetjük a munkát: meghöthetjük a tábornokot. Sok lud disznót győz.
- Alkalmazhatjuk a következő trükköt is, abban az esetben, ha nincs két erős egység egymás mellett és egy erős Taira közeleg: menjünk előtte addig, amíg egy nagyvárosunkhoz nem ér, az ostrom le fogja gyengíteni, ekkor támadjunk.
- A csatákat lehetőleg személyesen irányítsunk – így általában jóval nagyobb veszteségeket okozhatunk az ellenfeleink és nagyobb a valószínűség, hogy meg is öljük a tábornokot.
- Az obolben lévő szigeten egymás után alakítsunk a fehér róninok (Tacsibama, Szizuka, stb.) csapatai. Minél előbb keressünk velük kapcsolatot a Fudzsiwaránál már bemutatott módszerrel: először egy erős csapattal jól megverni őket egy csatában, aztán egy másikkal érdeklődni, hogy mi a véleményük a szövetségről.
- Elsődleges célpontok a Tairák nagyvárosai és seregei – ezek elfoglalásával illetve megsemmisítésével győzhetünk a játékban.

Ha 3-4 óras játék után sikerül az utolsó Taira-tábornokot is legyőzni vagy az utolsó nagyobb Taira nagyvárost is elfoglalni, akkor győztünk (FINAL VICTORY). Megjelenik Josicuné sziluetje és képregényes tájékoztatást kapunk az általa idáig megélt eseményekből. Egy idő után unalmassá válik a dolog, szóval elnyomhatjuk Josicuné sziluetjét, amely mögött egy tájkép jelenik meg a dombok mögül felkelő nappal, miközben a felelő scrollozó szövegből megtudhatjuk, hogy megszereztük a sóguni méltóságot és Japán urai lettünk. OK – THIS IS THE END.

Egik kellemes játék a LORDS OF THE RISING SUN – ha az ember tud vele játszani. Talán a gyors akciójáték kedvelői nem fogják kellően értékelni, mert egy idő után kissé zavaró lesz a viszonylagos lassúság és bonyolultság. Mindenesetre akinek tetszett a JOAN OF ARC, az ezzel is el lehet egy darabig.

Amigás olvasóink már nagyon sokszor "nyúztak" bennünket SEKA-leírásért, valamint azért, hogy miért nincs Amigára is programozás-technika-rész a CoV-ban. Itt jön a herceg a fehér lovon (ki más, mint M.O.T.C?), aki segít az ezirányú problémákon – övé a szó:

Amint azt az előző levelemben is említettem már, szívesen közlöm a SEKA 3.0 verziójú assembler újdonságait. Az assemblert a 2.10-es verzió utasításainak meghagyásával, de az eredeti 1.5 verzióból készítették. Így sikerrel elkerülték azokat a hibákat, amik a 2.x verzióknál voltak megtalálhatóak, de ugyanakkor a sok kényelmi funkció ami a 2.x SEKA assemblerek előnye volt, megmaradt. Bejelentkezéskor a program rögtön megkérdezi: **CHIP, FAST or ABS memory**: A CHIP és a FAST memory már ismert, az új **ABS memory** pedig egy tetszőleges címre állítható be.

EXECUTE: A régítől eltérően a saját CLI ablakát használja.

Write Object: A lefordított program kimentése esetén rákérdez az object kód típusára. Ha 'C'-t választunk, úgy a programunk mindig a CHIP RAM szabad területeire fog betöltődni, így a hangrutinunk, vagy a copper, blitter rutinunk mindig tökéletesen fog működni. (A FAST RAM területen ezek nem működnek normálisan!)

HUNT MEMORY: Szöveg keresése a memóriában. Adjuk ki a H parancsot:

```
SEKA> h
BEGIN> $68000 (itt lehet egy közvetlen cím vagy címke is)
END>$80000 (itt lehet egy közvetlen cím vagy címke is)
DATA>*COMMODORE VILAG*, $A (a keresett szöveg ill. byte-ok)
```

Block műveletek:

```
CTRL + A: 100 sorral feljebb megy
CTRL + B: Blokk kijelölése
CTRL + C: Blokk törlése
CTRL + D: kurzortól a sor végéig töröl
CTRL + E: Egy képernyőnyi sor fel
CTRL + F: FILL blokk
CTRL + J: Szöveg keresése (ha megvan, akkor odaugrik)
CTRL + L: Kisbetűre vált
CTRL + O: Beszúr egy sort
CTRL + R: Forgat egy Blokkot
CTRL + U: Nagybetűre vált
CTRL + W: A blokk tartalmát lemezre menti
CTRL + X: Egy képernyőnyi sor le
CTRL + Z: 100 sor le
CTRL + P: Másol egy blokkot
CTRL + [ : ESCAPE
```

Például blokk másolása esetén a következő eljárást kell követnünk: blokk kezdetének ('CTRL' + 'B') és végének ('CTRL' + 'X') kijelölése, majd lépünk a kívánt pozícióba és 'CTRL' + 'P'. (A parancsok csak az EDITOR-ban működnek!)

Lehetőség van a fi parancs helyett a forrászövegen belül elhelyezni egy új utasítást. Ez az EXTERN és a következő a szintaktikája, pl.:

```
9
10 > EXTERN "<file-név>", <start>, <hossz>
11
```

<start>: ide töltse be az adatokat a fordító, <hossz>: elhagyható, ha a file teljes hosszát be kívánjuk tölteni.

Ezek után először az a parancsot fordítsuk le a programot, és csak utána adjuk ki: 'y'. Ennek hatására az összes EXTERN parancs végrehajtható. A parancs lenyegében megegyezik az előző verziók fi parancsának hatásával.

Az l parancsot szöveget kereshetünk az EDITOR-ban (természetesen a parancsot nem az editorban kell kiadni). Ha a szöveg több helyen fordul elő, akkor a 'CTRL' + 'J'-vel lehet folytatni a keresést.

Megjegyzendő, hogy a program együttműködik az add21k és a blitzfontz programokkal, azok működésében nem zavarják.

A következő assemblerlista SEKA assemblerrel készült. Eredetileg egy német PD lemezen került be az országba, azután valaki csokorbagyújtott egy csomó assembler programot és kóztuk akadtam rá. Az eredeti verzió kódokról készített BASIC listába illeszthető adathalmaz. A módosításom nyomán most kódokról assembler listába (SEKA és DevPack 2.x) illeszthető ASCII file készül. Az eredetivel ellentétben ez nem vágja le az első byte-okat (Hunk Codes). Ha valaki DevPack 2.x Assemblerrel kívánja a programot lefordítani, akkor a következő módosítások szükségesek: a ?1, ?2, ?3 helyére \1, \2, \3-at, a BLK.B helyett pedig DS.B-t kell írni.

```
*
opt      1- ; csak DevPac-Assembler esetén kell ez a sor
* -----
* File -> Assembler-DATA készítő
* Original version: (c) 1987 Peter Wollchlaeger.
* Módosította: M.O.T.C. 1989. 05. 23.
* Seka 2.xx Assemblerhez.
* -----
```

```
SysBase:      equ      4          ; Exec library báziscíme
OpenLibrary'  equ     -552        ; Library megnyitása
CloseLibrary: equ     -414        ; Library bezárása

Output:      equ     -60          ; Standard Out-Handle
Write:       equ     -48          ; Írás (File-ba)
Read:        equ     -42          ; Olvasás (File-ból)
Open:        equ     -30          ; Csatorna megnyitása
Close:       equ     -36          ; Csatorna lezárása
MODE_OLDFILE: equ    1005         ; File már létezik
MODE_NEWFILE: equ    1006         ; File létrehozása
```


* Makró definíciók

```

* -----
OOPEN'      macro
move.l      ?1,d1                ; Makró neve OOPEN, definíció kezdete:
move.l      ?2,d2                ; Név. Első (?1) paraméter -> D1-be
jsr         Open(a6)             ; Mód. Második (?2) paraméter -> D2-be
endm        ; Csatorna megnyitása
            ; Makródefiníció vége

RREAD:      macro
move.l      ?1,d1                ; Makró neve RREAD, definíció kezdete:
move.l      ?2,d2                ; Handle. Első (?1) paraméter -> D1-be
move.l      ?3,d3                ; Puffer címe. Második (?2) paraméter-> D2-be
jsr         Read(a6)            ; Maximum. Harmadik (?3) paraméter -> D3-ba
endm        ; Olvasás (file-ből)
            ; Makródefiníció vége

WRITE:      macro
move.l      ?1,d1                ; Handle. Első (?1) paraméter -> D1-be
move.l      ?2,d2                ; Puffer címe. Második (?2) paraméter-> D2-be
move.l      ?3,d3                ; Kimenet. Harmadik (?3) paraméter -> D3-ba
jsr         Write(a6)           ; Írás (file-ba)
endm        ; Makródefiníció vége

CCLOSE:     macro
move.l      ?1,d1                ; Handle. Első (?1) paraméter -> D1-be
jsr         Close(a6)           ; Csatorna lezárása
endm        ; Makródefiníció vége

* -----
movem.l     a0/d0,-(sp)          ; Összes regiszter elmentése

* DOS-Lib megnyitása:
main:       move.l      #dosname,a1 ; Dos-Library neve
moveq      #0,d0                ; Verziószám
move.l     SysBase,a6           ; Exec báziscíme
jsr        OpenLibrary(a6)      ; DOS-Lib megnyitása
tst.l     d0                    ; Hiba?
beq       fini                  ; Igen, hiba! Ugrás a végére!
move.l     d0,a6                ; Nem, Dos-Lib báziscím A6-ba

* Paraméterek kezelése
* -----
movem.l     (sp)+,a0/d0          ; Regiszterek vissza
move.b     #' ',-(a0,d0.l)      ; Üres karakter átugrása
            ; (paraméterek beolvasása)
lea       forras,a1             ; Forrásfile neve (forras=A1)
bsr       szokoz                ; Szököz átugrása
lea       cel,a1                ; Célfile neve (cel=A1)
bsr       szokoz                ; Szököz átugrása

* File-ok megnyitása
* -----
OOPEN      #forras,#MODE_OLDFILE ; Megnyitom a FORRAS file-t
move.l     d0,d4                ; Handle -> D4
tst.l     d0                    ; Sikeres volt a megnyitása?
bne       folytatd             ; Igen, tovább.
jsr       Output(a6)           ; Nem, üzenet a képernyőre megy
WRITE     d0,#msg1,#len1        ; Hibüzenet ki...
bra       c1_lib               ; Library bezárása rutinra ugrik

folyatd:   OOPEN      #cel,#MODE_NEWFILE ; Megnyitom a CEL file-t úgy, hogy közben
move.l     d0,d5                ; létrehozza.
tst.l     d0                    ; Handle -> D5
bne       start                ; Sikeres volt a file létrehozása?
jsr       Output(a6)           ; Igen, tovább a START-ra
WRITE     d0,#msg2,#len2        ; Nem, üzenet a képernyőre megy
bra       c1_f                 ; Hibüzenet ki...
            ; Megnyitott file lezárása rutinra ugrik

* A főprogram következik:
* -----
start:
loop:      RREAD      d4,#buffer,#16 ; 16 byte betöltése (egy sor)
tst.l     d0                    ; End Of File?
beq       hiba                 ; Igen, EOF!
asr       #1,d0                ; Beolvasott byte-ok száma / 2
subq     #1,d0                 ; -1, a DBRA ciklus miatt.
move     d0,d6                 ; Atmásolom a sorhosszt a D6-ba!

```

```

WRITE      d5,#data,#7      ; Dc.w kiírása a file-ba
convert:   lea      buffer,a4  ; Buffer kezdete a4-be
           move     (a4)+,d2   ; Egy szó beolvasása a BUFFER-ból
           ; És a mutató (a4) növelése

           lea      hbuf+1,a0  ; Hexapuffer kezdete +1 (átugrom a "$")
           bsr     hex        ; Hexába átszámító szubrutin
WRITE      d5,#hbuf,#5      ; Kiírás (CEL adatfile-ba)
           cmp     #0,d6       ; Kell elválasztójel?
           beq     no         ; Nem, sorvégén vagyunk! Ugrás a NO-ra
WRITE      d5,#vesszo,#1    ; Egyébként vessző kiírása
no:        dbra     d6,convert ; Ha még nem buffer vége, akkor újra CONVERT
           bra     loop       ; Amig nincs EOF (file vége), addig újra!

hiba:      WRITE      d5,#LF,#1 ; Sorvégjel (ENTER) ki...
cl_c:      CCLOSE     d5       ; Lezárom a CEL file-t
cl_f:      CCLOSE     d4       ; és a FORRAS file-t
cl_lib:    move.l    a6,a1     ; DOS-Lib báziscím A1-be
           move.l    SysBase,a6 ; Exec-bázis címe A6-ba
           jsr     CloseLibrary(a6) ; DOS lezárása

fini:      move.l    0,d0
           rts              ; Kilépés a programból (CLI-be)

```

* Szóközök átugrása, paraméter beolvasása

```

* -----
szokoz:    cmp.b     #'',(a0)+  ; Üres karakter
           beq     szokoz      ; átugrása
           subq.l  #1,a0       ; Ez nem SPACE, mutató (A0) csökkentés eggyel
pl:        move.b    (a0)+,(a1)+ ; Másolom az A1 által mutatott címre
           cmp.b    #'',(a0)   ; közben figyelem, hogy van-e SPACE?
           bne     pl         ; Amig nincs, addig ismétél...
           clr.b    (a1)       ; Egyébként A1 által jelzett címre
           ; NULL byte-ot helyez
           ; Visszatérés szubrutinból...

           rts

```

* Konvertálás hexadecimális számra.

```

* -----
hex:
next:      moveq     #3,d1      ; 4 karakter hossz (1 WORD, (=16 bit))
           rol      #4,d2      ; Egy karakter "kiszámolása"
           move     d2,d3      ; D3-ba másolom a kapott számot
           and.b    #50f,d3    ; Maszkolás
           add.b    #48,d3     ; ASCII formátumra
           cmp.b    #58,d3     ; Nagyobb, mint 9?
           bcs     out        ; Nem, elmentem a hbuf-ba.
           addq.b   #7,d3      ; A-F között van! (növelem az ASCII kódot).
out:       move.b    d3,(a0)+  ; Egy karakter elmentése a HBUF-ba
           dbra     d1,next    ; Következő karakter...
           rts              ; Nincs több, vissza a szubrutinból!

```

* Adatok:

```

dosname:   dc.b      'dos.library',0
           EVEN
data:      dc.b      10,9,'DC.W ' ; ENTER + TAB + dc.w
           EVEN
vesszo:    dc.b      ','
LF:        dc.b      10          ; ENTER kódja
msg1:      dc.b      'Forrás FILE-t nem találok! (Jól irtad be)?',10
len1:      equ
           *-msg1
           EVEN
msg2:      dc.b      'Cél FILE nem megnyitható! (Ellenőrizd a lemezt)',10
len2:      equ
           *-msg2
           EVEN
forras:    blk.b     40,0
cel:       blk.b     40,0
buffer:    blk.b     16,0
hbuf:      blk.b     '$',0,0,0,0
END

```

Először is egy korrekció (lassan már hagyománnyá válik): az 5. szám ELITE-részében szó esett egy bizonyos "célpontazonosító műszerről". Ezt felejtse el mindenki – ilyen a 64-es verzióban nincs (Amigán van)! A felelős természetesen CoVboy (ki más?), aki a szöveg szerkesztgetése közben partizán módon beleforgatott – talán mondanunk sem kell, hogy megkérdezésünk nélkül. Mivel ő PC-n játszik az ELITE-tel (ott van ilyen berendezés) úgy gondolta, hogy 64-en is kell lennie (megnézni viszont elfelejtette...). Gratulálhatunk neki – olvasóinktól pedig elnézést kérünk. (Sorry! C'est la vie! Entschuldigung, bitte! Szégyellem magam... – CoVboy). Még egy korrekció: a CoV 1-ben azt ígértük, hogy a Galaxis hajóit a 2. számban mutatjuk be. Elnézést kérünk, hogy ez elmaradt – a következő számban lévő (be-fejező) részben ezek is benne lesznek.

Kalózkodás:

A pénzszerzés harmadik formája a kalózkodás. Ehhez elsősorban is megfelelő támadó fegyverre (katonai lézer) és egy scoop-ra van szükség, amellyel a megtámadott hajók rakományát felszippanthatjuk. Kalózkodni kellemes időtöltés és elég olcsó is – de előbb-utóbb idegesek lesznek tőlünk és néhány fejvadász ered a nyomunkba...

Természetesen a legjobb az említett három módszert együtt alkalmazni, de elsősorban a békés kereskedelmi részesítésük előnyben!

Küldetések

Nyúlik, nyúlik ez a leírás, mint a rétestészta – ideje tehát a mindenkit legjobban érdeklő részre rátérnünk. Jöhetnek a küldetések.

Ezeknél kezdődik a kavarodás, méghozzá nagyon! Jelen ELITE-leírás alapjai még régebben készültek, most pofogtattuk át egy kicsit közlésre. Akkor egy jó-gó crackerek által feltört változattal játszottunk – jó volt szép volt, meg minden. A játékot persze egy idő után letöröltük. '89 elején ismét felvettük, de akkor már itthon. Ekkor jött a meglepetés: más küldetések voltak benne!!! Fogalmunk sincs arról, hogy a küldetések mitől változtak meg (valamelyik jótét lélek tette őket bele, vagy a Firebird két ELITE-et hozott egyszerű forgalomba, vagy az ELITE II. lett volna az, amivel először játszottunk?) – de ez tény. Mivel nem tudtuk, hogy melyik az eredeti, gyári verzió, némi utánjárással beszereztünk egy gyári leírást hozzá. Ez egy nagyon kellemes, marhasággokkal telítődött science fiction, amit az ember szívesen olvasgat például a fürdőkádban – de a küldetésekről egy árva szó sincs benne! Ettől tehát nem lettünk okosabbak, így tehát más gépeken (Spectrum, PC) futó változatokból próbáltunk választ kapni a kérdésre. Mindkétben ugyanazok a küldetések vannak, mint a mi el-

ső verzióinkban. A hozzánk érkező levelek viszont azt mutatják, hogy hazánkban az a változat forog közközzé, amely a mi második változatunk volt (azaz ami most is megvan). Jó vicc. Így tehát most mind a két verzió küldetéseit tárgyaljuk, az A-verzió lesz a jelenlegi változatunk, a B-verzió lesz a jüggőtől vett és ami a Spectrum-on és PC-n van (remélhetőleg nincsenek további verziók). Így mindenki szépen eldöntheti magának, hogy ő éppen melyikkel játszik... A küldetésekkel kapcsolatban viszont általában érvényű megállapítás az, hogy nem attól függ a megkapásuk, hogy melyik bolygón vagyunk éppen, hanem attól, hogy milyen a minőségünk és hogy mikor látja elérkezettnek az időt rá.

A-verzió:

Az első "küldetés"-t egyik levélírónk találóan az ELITE "avatási szertartásának" nevezte. Akkor kapjuk meg, amikor 6-7.000 credit-nyi pénzünk már összegyűjtött. Egy *Trun Kereskedő Hercege* nevet viselő úr felajánlja nekünk megvételre a birtokában lévő legnagyobb kincset: a világmindenség legitricább élőlényét, egy kis szörös *Truble-t*, amiért cserébe mindössze 5.000 credit-et kell fizetnünk. Alkalmi vétel. Azt valószínűleg már mindenki tudja, hogy mi lesz ennek a következménye – aki még nem tudná, az vegye csak meg, majd meglátja milyen rendkívül ritka egy élőlény ez...! Ez természetesen nem küldetés, hanem csak egyszerű szórakozás, amelynek természetesen minden kezdő játékos be fog dőlni.

Az első komoly küldetésről már volt szó a CoV 4. számában. A COMPETENT fokozat elérése után kapjuk a képes üzenetet: a Xeer-rendszerben ellopt *Constrictor*-ról szól a híradás, amelyet utóljára a *Reesdice*-ban láttak. A feladatban információt kapunk arról, hogy az űrhajó pajzsán csak katonai lézerek fognak és fel van szerelve ECM rendszerrel (vagyis felesleges rakétával támadnunk rá, mert úgyis meg fogja semmisíteni). A *Reesdice*-ba hiába is mennénk, ott nem fogunk már rálelni, mert gyorsan elhúzott onnan. Sőt, az első galaktikában már nem is fogunk rálelni, mert már feljebbugrott eggyel a drága. Mindenekelőtt tehát egy galaktikus hiperhajtóműre kell szert tennünk, majd a 'CTRL' + 'H' megnyomásával feljebb lépni vele a 2. galaktikába. Ennek felső részén helyezkedik el az *Orara* bolygó, ahol ráleltünk a *Constrictor*-ra. Igaz a fegyverek használatára ugyan nem került sor, mert valószínűleg ez a boa-nevű gépezet egyike volt azon számos hajóknak, amelyeket kamikaze-módszerrel lepucoltunk a *Coriolis* felé menet – viszont leszállás után érkezett a kézmeleg gratuláció WELL DONE COMMANDER... kezdettel, amelyből megtudhatjuk hogy *Ótelsége Űrlottájában* mindig lesz egy hely a számunkra... hamarabb is, mint gondolnánk. A sikeres küldetéssel együtt a pénztárcánk is teljes 5.000 credit-nyi összeggel vastagabb lesz.

A küldetésben jósolt következő "igénybevételre" a 3. galaktikában kerül sor. DANGEROUS fokozatban először egy üzenet érkezik, amelyben *Ófelsége Úrlottájának Fortesque* néven közismert kapitánya közli, hogy ismét szükség van szolgálatainkra. Ha vagyunk olyan ügyesek, hogy elmegyünk a *Ceerdí* bolygóra (ez egy anarchikus világ), akkor ott részletesen megkapjuk az eligazítást az újabb szolgálat mibenléte felől. Ha szerencsével járunk, akkor meg fognak becsülni bennünk. Idáig az üzenet. A *Ceerdí*-re érkezve a *Flotta* felderítésének ügynöke, bizonyos *Blake*, néhány szót ejt a thargoidok ellen folyó harcról, valamint arról, hogy megszerezte a thargoidok "kaptár-világainak" (a thargoidok rovarfélések, a kaptárakban fejlődik az utánpótlásuk) a védelmi tervét. A thargoidok tudják, hogy valamit elloptak tőlük, csak azt nem, hogy mit. Az ügyöknök szüksége van egy hajóra, ami elviszi a *Birera* bolygóra, a *Galaktikus Szövetség* haderőinek főhadiszállására. Ha itt sikerülne átadnia a tervet a haderőknek, akkor azok meg tudnák akadályozni a további thargoidok fejlődését, ami eldöntené a harcot a javukra. Végezetül kitér a piszokos anyagiakra is: azt mondja jól meg leszünk fizetve... Irány tehát a *Birera*! Miután megérkezünk, már érkezik is az üzenet: "Jól van parancsnok! Jól szolgálta bennünket és mi emlékezni fogunk erre. Nem reméltük volna, hogy a thargoidok nem fogják kitalálni, hogy te ki vagy. Pillanatnyilag kérünk fogadd el a *Flotta Energiaegységét* fizetségképpen." E feladat teljesítése után már nincs több küldetés a játékban (legálábbis mi nem kaptunk) – végigjáratjuk a 8 galaktikát (a 8.-ból ismét az 1.-be visz a hiperdrive), játszhatunk az ELITE fokozat eléréséig (ha még nem lennénk azok). Egy érdekes esemény viszont még történik a 3. galaxis *Arredí* nevű bolygóján: ha a '6' billentyűvel információt kérünk a bolygóról, akkor a nevezetességeket felsoroló marhaságok helyett a következő feliratot láthatjuk: **COMING SOON: ELITE II.**, azaz nemsokára jön az ELITE II.

Hát akkor ezek lettek volna az A-verzió küldetései...

B-verzió

Itt nincs mese – először az ELITE besorolást kell elérrünk, csak azután kapjuk meg a küldetéseket. Itt is a gép dönti el, hogy mely bolygón kapjuk meg őket.

Az első küldetés a 2. galaxisban érkezik (mi a *Laribebi* nevű bolygón kaptuk, de ha máshol kapnánk meg, akkor onnan is rájöhetünk, hogy mindjárt megkapjuk a feladatot, hogy az üzemanyagunk hirtelen teljesen elfogy). A *Coriolis*-ra leszállva közlik velünk, hogy a bolygó napja nemsokára szupernovává válik és azonnal el kell tűnni ebből a rendszerből. Egy kérdést kapunk, hogy hajlandók vagyunk-e segíteni nekik. Nemleges válasz esetén ízes galaktikus káromkodás következik, amelyben abbéli reményünk fejzeik ki, hogy minél előbb a lehető legzörnyűbb halállal fogunk lakolni. Ha hajlandók vagyunk segíteni, ak-

kor a t. bolygólakók kirámolják a rakományteret (a pénzünk kárbevész) és közlik, hogy az nagyon jó lenne, ha kitennénk őket a legközelebbi naprendszerben. A rakodótérben az árulink helyett a REFUGEEES (menekülőök) felirat látható, tonnában mérve. Felszállás után a nap pár másodperc múlva felrobban és ha nem lennénk a hipertérben addigra, akkor mi is elpusztulunk. Mivel a rendszerbe belépve az összes üzemanyagunk elfogyott (és a bolygón sem vehetünk SEMMIT), nem tudunk hipergrást csinálni (mivel a nap hamarosan felrobban, a scoop-pal sem tudjuk pótolni az üzemanyagot). Csak egyetlen módon menekülhetünk meg innen: ha a rendszerbe belépve már volt galaktikus hiperhajtóművünk! Ehhez ugyanis nem kell üzemanyag. Mihelyt a feladát megkapása után felszállunk a bolygóról, azonnal kapcsoljuk be és így még a bolygó robbanása előtt elillanunk – fel a 3. galaxisba. Miután itt leszállunk a *Coriolis*-on, a menekülőök megköszönik szépen és átnyújtanak 1 400 kreditet (nem nagyon kapták el magukat).

A következő küldetésre a 4. galaxisban kerül sor (mi a *Teisen* nevű bolygón kaptuk). Itt közlik velünk, hogy információt szereztek arról, hogy egy közeli rendszerben létezik egy olyan új típusú álcázó készülék, amely teljesen láthatatlanná tesz egy űrhajót. Jó lenne, ha elmennénk és megnéznénk, hogy hogyan történik ez és ha lehetséges, akkor el is hoznánk ez a berendezést. Eddig az üzenet. Felszállás után teljesen mindegy, hogy melyik rendszerbe ugrunk, rögtön találkozni is fogunk azzal a hajóval, amely ezt a berendezést használja. Meg lehet ismerni, hogy melyik az: csak másodpercekre látjuk felvillanni, aztán eltűnik a szemünk elől. Mi egy *Asp*-on fedeztük fel. Sajnos az álcázott hajó egy csomó *Constrictor*-t és *Cougar*-t is hozott magával (ezek a legerősebb űrhajók), akik elég mérges természetűek. Ne velük foglalkozzunk, mert ezek sosem fognak el, inkább az álcázott hajóval: felesleges lézerral tüzelni rá, mert úgysem fogjuk eltalálni (mindig eltűnik) – mivel nincs ECM rajta, használjunk ellene rakétát. Így elég egyetlen másodpercig is látszania, a rakétavezérlő befoghatja és indíthatjuk a rakétát. Ha eltaláltuk, a hajó felrobbanása után egy rakománybála marad. Ezt fel kell szívniunk a scoop-pal, ebben van az álcázó berendezés. Szálljunk most le a *Coriolis*-on. Ha a hajót nem sikerült lelőni, akkor azt az üzenetet kapjuk, hogy nem volt rossz ötlet elszaladni előle. Ha a hajót lelőttük, de a hordót nem szedtük fel, akkor sajnálkozni fognak, hogy nem hoztuk el és most már sosem látjuk többé (pedig a későbbiekben nagy hasznát vehettük volna). Ha sikerrel jártunk, akkor közlik, hogy ez az álcázó berendezés nagyon érdekes dolog és fizetségképpen felszereltek a hajónkra egy módosított verziót, amit az 'N' billentyűvel bármikor használhatunk. Ha a későbbiekben használjuk, akkor egy ideig teljesen láthatatlanok leszünk és senki sem tüzel ránk. Vizsgázt legyünk óvatosak vele, mert használatakor legalább 2-3-szor annyi energiát fogyaszt, mint az ECM!

A FOOTBALLER OF THE YEAR-rel foglalkozó néhány oldalunknak nyugodtan adhattuk volna a "Közkívánatra!" címet is, hiszen ez volt az a program, amelyet olvasóink – az A-07-től és a MERCENARY 2-től eltekintve – a legjobban kértek. A Gremlin Graphics nagy sikerű programjában az angol bajnokság egy profi futballistájának a szerepébe élethű bele magunkat – pontosabban nem is futballoznunk kell hanem önmagunkat megfélemleni menedzselve élelni, hogy az Ev Futballistájának válászanak bennünk.

Betöltődés után egy kérdést kapunk: DO YOU WISH EDIT THE TEAMS (Y/N). 'Y'-nal válaszoljunk, ha át akarjuk írni a csapatok nevét, 'N'-nel ha megfelelnek az angolok is. Az 'Y'-ra egy rövid angol nyelvű tájékoztató jelenik meg az átírás módjáról, ami a lényegét annyiban summarizza, hogy mindig a kérdésre feleljünk és a LOAD/SAVE ikon választásával kimenthetjük a módosított csapatneveket is. Ezután egy billentyű megnyomására a PRESS KEYS 1 TO 6 TO CHOOSE DIVISION üzenet jelenik meg, azaz az '1–6' számbillentyű megnyomásával azt az osztályt kell kiválasztanunk, amelyekben át akarjuk írni a csapat(ok) nevét. A játék az angol bajnokság 4 osztályában (1-4) játszódik, valamint az Európa legjobb klubcsapatjait szerepeltető "Szuperligában" (5) és a nemzeti válogatottakat felvonultató mezőnyben (6). Valamelyik számbillentyű megnyomására megjelenik az adott osztályban szereplő 22 csapat neve. A joystick felélie mozgatasával kiválaszthatjuk a módosítani kívánt csapatot, 'tűz' gomb megnyomása után a program kéri a csapat új nevét. 'RETURN' után megjegyzi az új nevet és az alsó sorban megjelenik egy menu, amely jelzi, hogy az 'E' (EXIT) billentyűvel kiléphetünk a módosításból, 'D'-vel átíphetünk egy másik osztályba, a 'tűz' gombra pedig ebben az osztályban folytatódhat a csapatok átnevezése.

A címképernyő alsó sorában először egy LOAD SAVED GAME? Y/N felirat érdekli azután, hogy egy kimentett állást akarunk betölteni ('Y') vagy egy új játékot akarunk elkezdeni ('N'). Ha 'Y'-nal válaszolunk, megjelenik az input/output-menu, ahonnan a megfelelő számbillentyű megnyomásával játékállást tölthetünk/menthetünk kazzetára vagy lemezre.

Ha a kérdésre 'N'-nel válaszolunk, akkor az új játékos paramétereinek a megadása következik az INPUT YOUR FIRST NAME felirat jelenik meg – a program kéri a játékos vezetéknévét, majd INPUT YOUR SURNAME a keresztnévet kérdezi. Ezután a CHOOSE DIVISION 1-5 kérdésnél az osztályt kell beállítanunk, amelyekben játszani akarunk. A négy angol osztály és a szuperliga választható – a 6. osztályban, a kiválasztott nemzeti válogatottban való szereplés attól függ, hogy milyen jól szereplünk a klubcsapatunkban (pontosabban attól kene függnie – de nem így van). Ha új játékot kezdünk, akkor célszerű az angol liga 4. osztályában kezdenünk a játékot, mert először a tudásunkat kell növelnünk és ehhez ez nyújtja a legjobb anyagi környezetet. Az adatok megadása után a gép jóváhagyást kér (ARE ALL ABOVE CORRECT Y/N), 'N'-nel ismét begépelhetjük az adatokat.

Ezután megjelenik a játék "főmenüje", amit 7 ikon jelez (hanyattosó futballista, kazzeta és lemez, földgomb, futballista, tekerercs, kérdőjel és futballcél). A "hanyattosó futballista" a quit-et jelenti, a "kazzeta és lemez" ikon pedig az input/output menüt hívja be, amivel játékállást menthetünk/tölthetünk lemezre vagy kazzetára. A többi ikon jelentése a következő.

Földgömb (STATE OF AFFAIRS):

Választása után a képernyő két szélén levő számokon végigtűtő "feny" jelöli, hogy a csapatunk hanyadik helyen áll a bajnokságban. A Választás középső részén található ablak a jelenlegi szezonban elért góljainkat mutatja (GOALS SCORED THIS SEASON). LEAGUE a bajnokságban, LEG CUP az Angol Kupában, F.A. CUP a Szövetségi Kupában, INTER a nemzeti válogatottban elért gólok számát mutatja – a TOTALS pedig az összeset együtt. Ha valamelyik kupát megnyerjük vagy bajnokságot nyerünk az 1. osztályban, akkor elméletileg indulhatnánk a KEK-ben illetve a BEK-ben és az itt lőtt góljaink számát jelezne a EUROPE – azért a feltételes mód, mert ugyan más változatokban ez a lehetőség adott, PLUS4-en nem nagyon találkoztunk ilyesmivel.

A képernyő alsó részén a tabella ránk vonatkozó adatait található meg. P a bajnokságban eddig lejátszott meccsek számát mutatja (mivel rajtunk kívül még 21-en vannak, összesen 42 fordulóból áll egy szezon), W a győzelemek (3 pont), L a döntetlenek (1 pont), D a vereségek (nyema pont) száma. Az F és az A az adott és kapok gólok száma, de mivel csak két számjegy jelöli őket, néha érdekes dolgokat mutatnak (amikor 100 fölött van már valamelyik, akkor "átpörög"). PTS jelöli a meccsekből összegyűjtött pontjainkat. Az alsó sorban látható a csapat morálja (TEAM'S MORALE IS ...), ami a pillanatnyi helyezéstől függően lehet: gyenge (POOR), megfelelő (FAIR), jó (GOOD) és kellemes (SUPERB).

Bármely billentyű megnyomására visszaléphetünk a főmenübe.

Futballista (PLAYER STATUS DETAILS)

A játékosra (vagyis ránk) vonatkozó három grafikont láthatunk itt. Az első (PLAYER STATUS) mutatja a besorolásunkat, amely az általunk eddig játszott szezonokban lőtt gólok függvényében növekszik. Ugyanezt jelzi a képernyő sorában a YOUR RATING AS A PLAYER IS ... felirat, amely lehet átlagos (AVERAGE), jó (GOOD), nagyon jó (VERY GOOD) és csodálatos (EXCELLENT). Ennek a paraméternek az átgazolások van jelentősége (és – nem utolsósorban! – a heti jövedelemünk) az érdekeltő játékosfigyelőt mindig megadja, hogy milyen minősítésű játékosra van szükség. A második grafikon (LEAGUE) azt jelzi, hogy melyik ligában játszunk, a harmadik (PLAYER EARNINGS) pedig a – ligától és besorolásunktól függő – heti jövedelmünket mutatja (kezdetben a 4. osztályban 75£, a maximum a Szuperligában EXCELLENT-ként 1500£). Egy billentyű megnyomásával visszatérhetünk a főmenübe.

Tekerercs (TRANSFER CARDS)

Ennek a választásával lehetőséget kaphatunk az átgazolásra. A játék célja végül is a minél magasabb osztályban, vagyis a Szuperligában való szereplés, ami gyorsabban megvalósítható átgazolással, mintha végigjárnánk a számarlétrát. Átgazolásra akkor is szükség lehet, ha a csapatunk a 4. osztályban kieső helyen áll (ha bajnokság végéig így marad, akkor a játék véget is ér). Az átgazoláshoz azonban szükség van egy kártárára is, amely – bajnokságtól függően – 2 000–10 000£-ba kerül. Ennek megvétele után kaphatjuk csak meg az információt arról, hogy ezen a héten a játékosfigyelő milyen osztályban játszó csapatból érkezett és milyen besorolásra játékos keres. Itt látható két táblázat is arról, hogy átgazolási esetén mennyit kap a volt klubunk (ez abszolút nem érdekes) és mennyit kapunk mi (PLAYER FEE). A táblázat alatt látható, hogy a játékosfigyelőt érdekeljük-e vagy sem (THE SCOUT WAS INTERESTED/NOT INTERESTED IN YOU). Előfordulhat az is, hogy a besorolásunk megegyezik a keresettel, de a játékosfigyelő mégsem érdekli az utunk. Ha érdekli, akkor megtörténik az átgazolás (YOU'VE BEEN TRANSFERRED) és megjelennek az adott osztályban szereplő csapatok – kiválaszthatjuk, hogy melyikben akarunk szerepelni (a felsorolás nem a bajnokságban elfoglalt helyezés szerint értendő).

Ekkor információk kapunk arról, hogy az átgazolással a statusz pontjaink (id. a futballistával választásához ikon) csökkentek-e (ha mondjuk a 3. osztályból átgazolunk a Szuperligába, akkor csökkeni fog, ugyanazon bajnokságon belül nem változik), illetve hogy jövendő csapatunk szerepel-e még valamelyik kupában vagy kiesett már mindkettőtől (YOUR NEW TEAM IS OUT OF ALL THE CUPS). A Szuperligában szereplő csapatok nem szerepelnek a kupákban. Tájékoztatót kapunk továbbá a heti jövedelmünkben beállt változásról is (YOU HAVE A WEEKLY SALARY OF ... £). Mivel az átgazolás mindig bajnokság közben történik, az átgazolással az új csapatunk (vagyis ahova kerütnünk) más helyezéssel is található és a játékot onnan folytatjuk!

Az átgazolás ezzel a módszerrel kissé túl drága és csak 1:40 az esélye annak, hogy sikerül átgazolnunk. Ha szerencsénk van, akkor a Szerencsekérőnké (id. később) ennek a pénznek a toredékéért is átgazolhatunk.

Kérdőjel (INCIDENT CARDS)

Ez egyfajta "Szerencsekerek". Ha a főmenüben vagyunk, bármikor folyamodhatunk hozzá (de egy héten csak egyszer érdemes). A próbálkozáshoz az ikon választása után az 'Y' billentyűt kell megnyomnunk, ami mindig 200€-ba kerül. Ezután valamilyen esemény történik velünk, ami lehet szerencsés (THINS GAINS YOU – pénz hoz) vagy szerencsétlen (THIS LOSES YOU – pénz visz el). A pénz mennyisége bajnokságonként változik (magasabb osztályban természetesen nagyobb). Egyes eseményeknél tölünk is függ, hogy a dolog mennyire jól vagy mennyire rosszul sul el (ezeknél OH WHAT A GOOD/BAD LUCK felirattal kezdődik a képernyő): ilyenkor a három lehetőség között egyre gyorsabban rohangáló kurzort kell megállítatnunk a számrunka legkedvezőbbnél a "tűz" gomb vagy a "SPACE" megnyomásával. Az alábbi eseményekkel találkozhatunk össze (először a jobb esetek):

SORRY! NO INCIDENT OCCURED THIS TIME: nem történt semmi

YOU HAVE RECEIVED SOME EXTRA GOALCARDS: kaptunk néhány plusz (1-7) gólkártyát (ld. később).

YOU HAVE A CHANCE OF BEING TRANSFERRED: ugyanaz történik, mintha a tekercset választottuk volna – csak nem kell átigazolási kártyát vennünk. Ha a játékosgyűlést érdeklődik az ott leírtak szerint megtörténik az átigazolás.

SCORE A PENALTY AND WIN YOURSELF £600: ha berúgjuk a gólt, akkor 600€-ot nyerünk.

YOU HAVE A DAY AT THE RACES. YOU BACK A WINNER. IT CAME IN AT: a lóversenyen a nyerő lóra fogadtunk az alábbi eséllyel. Természetesen az a legjobb, ha a 33–1-nél állítjuk meg a kurzort. Egyébként ez az esemény hozza a legtöbb pénzt.

YOU MAKE A PERSONAL APPEARANCE IN A LARGE SUPERSTORE. THE DURATION OF YOU STAY WAS: egy nagyáruházat reklámozunk a jelenlétünkkel, minél hosszabb az érdeklődés; annál több pénzért. A WHOLE DAY-nél (egész nap) állítsuk meg a kurzort.

YOU ARE GIVEN SOME FREE GOALCARDS BY YOUR MANAGER FOR EXTRA TRAINING. YOU TRAINED FOR: plusz tréningért a menedzserünk plusz gólkártyát (pontosabban pénzt) ad. A 10 HOURS-nál állítsuk meg a kurzort.

YOU HAVE A NIGHT AT THE CASINO. YOU PLAY ROULETTE WHEEL. YOU WIN ON: ruletтеztünk a kaszinóban és nyertünk valamelyik téttel. Természetesen a SINGLE NUMBER-ra (egy szám) lehet a legtöbbet nyerni.

YOU RECEIVE A TAX REBATE DUE TO AN ERROR BY THE INLAND REVENUE. YOU WERE TAXED: adóüfizetést csináltunk, amit a helyi APÉH most szépen visszatérít. Terítsen csak szépen 5%-ot!

YOU CLAIM A DIVIDEND ON THE FOOTBALL POOLS. IT IS A: részesedést kapunk a pálya bevételéből. 3RD DIVIDEND (harmadrész) hozza a legtöbbet a konyhára.

YOU BUY A LOTTERY TICKET. IT IS A WINNER. YOU WIN: nyertünk a lottón. A legtöbbet az első osztályban (1ST PRIZE) lehet.

YOU DECIDE TO BUY ANOTHER CAR DOWN AT THE GARAGE. THE CAR YOU CHOOSE IS: új autót vásárolunk. A legolcsóbb nem a PORSCHE, hanem a MORRIS lesz.

YOU ARE CAUGHT DROPPING LITTER IN THE STREET. THE FINE YOU RECEIVE IS: szemetelésen kapnak bennünket az utcán. A büntetés, amit fizetünk lehetőleg LIGHT (könnyű) legyen.

SOMEONE STOLE YOUR CHEQUE BOOK. WHEN IT WAS FOUND THEY HAD CASHED: valaki ellopta a csekkönyvünket. Amikor megtalálják, a legjobb ha még csak 1 CHEQUE-t használtak el belőle.

YOU DECIDE TO GET MARRIED AND OFFER TO PAY FOR THE WEDDING. YOU INVITE: megházasodunk (LIFE OVER! – CoVboy) és a ceremóniára meghívunk néhány vendéget. A legolcsóbban akkor szállunk ki, ha csak 50 GUEST lesz.

YOU ARE BURGLIED! YOU HAVE TO REPLACE THE STOLEN ITEM WHICH WAS: kiraboltak bennünket és pótolnunk kell egy elloptott tárgyat. Az ebresztőóra (ALARM CLOCK) a legolcsóbb.

YOU NEED SOME NEW FOOTBALL BOOTS. THE PAIR YOU BUY ARE: új futballcipőket kell vennünk. A legkisebb a veszteség, ha a CHEAP-nél (eleg olcsó) állítjuk meg a kurzort.

YOU WERE SENT OFF DURING THE LAST LEAGUE GAME. THE REASON FOR THIS WAS: kiállítottak bennünket a legutóbbi ligameccsen. A legkisebb büntetést akkor fizetjük, ha az ARGUING WITH THE REFEREE-nél (felelés a bírónak) állítjuk meg a kurzort.

Az eseményekkel kapcsolatban megjegyzendő, hogy nem csak a kérdőjel választása után találkozhatunk velük: véletlenül is egy-egy hét meccsének lefolyása után automatikusan is generálódnak – ilyenkor viszont nem kell kifizetnünk 200€-ot a sors megkísértéséért.

Futballcipő

Ennek a választásával bonyolódunk le a következő héten sorrakerülő mérkőzések. Először is megkapjuk, hogy hány gólkártyánk van (YOU ARE GOAL CARD IN CREDITS) illetve – ha pénzünk engedi – újabbakat vásárolhatunk. A gólkártyával "vásárolhatunk" helyzít(ek)et a mérkőzésen, amelyből esetleg gólt érhetünk el – kicsit nonszenszül hangzik, de így van! A gólkártyák árát a táblázat mutatja, áruk az osztálytól függően 400–3.000€ között van. Az 'Y' megnyomása után 1–9 újabb gólkártyát vásárolhatunk, az 'N'-nel a következő képernyőre ugorhatunk. Kezdetkor 5.000€-unk és 10 gólkártyánk van.

A következő képernyőn az ezen a héten sorra kerülő mérkőzés(ek) felsorolva. Egy héten általában csak egy mérkőzés van, de a kupák miatt 3-4 mérkőzés is sorra kerülhet. Először is a NEXT GOAL CARD VALUE: felirat melletti inverz szám mutatja, hogy ha az adott mérkőzésre beszélünk egy gólkártyával, akkor hány helyzetet próbálhatunk meg értékesíteni (1, 2 vagy 3 lehet). Értelemszerűen 2 vagy 3 értékű gólkártyákat érdemes felhasználni, hiszen itt a nagyobb a gólszerzés esélye.

Lejjebb jelenik meg a soron következő mérkőzés. A bajnoki meccsnél LEAGUE, Angol kupánál LEAGUE CUP, Szövetségi Kupánál F.A. CUP felirattal láthatunk. A kupák aitt az is fel van tüntetve, hogy hanyadik forduló (1ST-4TH ROUND, valamint negyedöntő, elődöntő és döntő). A kupameccsekre rögtön a visszavágóval együtt kérdez rá a gép, de visszavagót csak LEAGUE CUP-ban játszanak, az F.A. CUP játékosai meccsre egyenes kieséssel zajlanak (csak akkor következik a 2. mérkőzés, ha az első döntetlen volt – tehát soha nem szállunk be gólkártyával F.A. CUP 2. mérkőzésre, mert kidobott pénz!) A felirat alatt az ellenfél neve látható, illetve hogy a mérkőzésre idegenben (AWAY) vagy otthon kerül-e sor (HOME). Minden meccs után 'Y/N' választási lehetőség kérdezi, hogy az adott meccsre beszélünk-e gólkártyával (természetesen a 'Y' választ csak akkor veszi figyelembe a gép, ha van is gólkártyánk. Megjegyzendő, hogy a csapatunk nagyon kevés olyan meccset nyer meg, ahová nem szállunk be gólkártyával).

Ha a héten valamilyen meccsre beszélünk gólkártyával, akkor most következnek a helyzetek. Az 'L' (bal) vagy 'R' (jobb) billentyűvel kell válaszolnunk a CHOOSE SIDE TO SHOOT kérdésre, aszerint, hogy a jobb vagy a bal oldalról akarunk-e rúgni (tökmindégy). Valamelyik billentyű megnyomása után a program véletlenszerűen eldönti, hogy értékesítettük-e a helyzetet vagy kihagytuk és a következő kommentárok valamelyike jelenik meg a képernyőn:

YOU POWER THE BALL IN THE NET: Gól, a hálóba bombáztuk a labdát

YOU TAP THE BALL IN THE NET: Gól, a hálóba passzoltuk a labdát

YOU HEAD THE BALL IN THE NET: Gól, a hálóba fejtük a labdát

THE GOALY DIVES THE WRONG WAY: Gól, a kapus rossz felé vetődött.

THE GOALY DIVES AND SAVES YOUR EFFORT: Nem gól, a kapus vetődve hátrított.

YOU KICK THE BALL WIDE: Nem gól, mellőrtük a labdát.

Ha több helyzetet ért a gólkártyánk és/vagy több meccsre is beszálltunk, akkor ez mindaddig folytatódik, amíg az összes helyzetet meg nem kaptuk.

Ezután következik a heti mérkőzéseink eredményének a felsorolása: a két csapat neve, mellettük a rúgott gólok számával; ha valaki nem ismeri az arab számokat, de ért angolul, annak a THE MATCH WAS WON/DRAWN/LOST felirat jelzi, hogy győzött/döntetlen/vesztett; a YOU SCORED melletti szám mutatja, hogy a mérkőzésen hany gólt rúgtunk (azaz a gólkártyás helyzetekből mennyi jött be). Kupameccseknél győzelem esetén YOU'RE IN THE NEXT ROUND, vereségnél YOU'RE OUT OF CUP feliratot kapunk. LEAGUE CUP esetében a két meccs összesített eredménye (AGGREGATE SCORE) számít. F.A. CUP-nál az jut tovább, aki az első meccset nyeri. Ha valamelyik kupa döntőjében is győzedelmeskedünk, akkor a képernyőn megjelenik a CONGRATULATIONS! YOU'VE WON THE LEAGUE/F.A. CUP felirat – azonkívül nem történik semmi, minden megy tovább.

Néha a mérkőzések között egy INTERNATIONAL FRIENDLY felirattal fémjelzett képernyő is szemünkbe ötlök. Ez azt jelenti, hogy a nemzeti válogatottunk játszik barátságos mérkőzést. A szöveg arról tudósít, hogy lehetőségünk van hazánk színeiben játszani... – csak az a baj, hogy utána minden esetben úgy folytatódik, hogy nem találtattunk elég jónak a nemzeti válogatottban való szereplésre (az nem nagyon hatotta meg a szövetségi kapitányt, hogy EXCELLENT besorolásban a Szuperligában úgy hintettük a gólokat, mint bolond pek a listzet – nem voltunk elég jók neki...) A válogatottságról tehát nem tudunk nyilatkozni.

Az eredményhirdetés után egy billentyű megnyomására visszalépünk a főmenübe.

Ha a 42. bajnoki mérkőzés is lezajlott, a szezon véget ér (END OF SEASON). Ha az alacsonyabb angol osztályokban bajnokságot nyertünk, akkor megjelenik a WELL DONE! YOU HAVE PROMOTED felirat, jelezvén, hogy egy osztállyal feljebb kerültünk. Ha a tabella ellenkező oldalán tanyázunk, akkor BAD LUCK! YOU HAVE RELEGATED feliratot kapunk és a következő szezon egyel alacsonyabb osztályban kezdhetjük. A 4. osztályból már nincs hova kiesni (**Esetleg az NB-I-be? – CoVboy**), ilyenkor a YOU'RE OUT OF PROFESSIONAL FOOTBALL felirattal végleg búcsút mondunk a profi futball világának – és kezdetjük elotlói a játékok.

A szezon lezárása után sor kerül az Év Futballistája cím kiosztására: először a 6. döntős névsorát láthatjuk, majd magának Mr. Aranyláb-nak a neve jelenik meg. Elméletileg ennek a címnek az elérése lenne a játék célja, de ez a PLUS4-változaton még nem nagyon sikerült nekünk (64-en és Spectrum-on már többször, akár ugyanabban a játékokban is). A Szuperligában ugyanis – gyanunk szerint – valami baj van a meccsek eredményét kiszámoló algoritmussal, mert nagyon vizilabda-szerű eredmények születnek és egytől-egyig a játékos bőrére. A program tehát itt csal: az a játékos érze, hogy az egyeduli 22. helyezett csak az a csapat lehet, amiben ő játszik (függetlenül attól, hogy hanyadik helyen állt, amikor odaigazított...).

Egy hasznos megjegyzés még befejezősképpen: soha ne tartsunk magunknál pénzt, ha már van annyi, hogy gólkártyát vásárolhatunk belőle (kezdéskor is rogtan vásároljuk el az egészet). Így ha olyan esemény történik, ami egyébként alaposan megcsappantaná pénztárcánkat, nem fog eredményezni semmit: a program – mint bárhol máshol, ahol valamire nem elég a pénzünk – kiírja YOU HAVE NOT ENOUGH MONEY és minden megy tovább (még azt sem vonja le, ami akkor nálunk volt). Ha nincs nálunk nagyobb készpénz, mert mindent gólkártyákba fektettünk, akkor nyugodtan Szerencsekerekezhünk is: vesztenivalónk nincs.

Még egy kis ELITE

Már foglalkoztunk a CoV-ban az ELITE PLUS4-változata körüli problémákkal. Olvasóink leveleiből azt a következtetést sikerült leszűrünk, hogy a programból háromféle konverzió készült 64-ről és ezek torognak közkezen (nem számolva a további lehetséges "berheléseket"). Ezekből az egyikben a 1551-es drive-ra vonatkozó mentési rutinok vannak. Akinek nem működne a kazettás vagy 1541-es lemezes mentése az ELITE-jában, az előtt két megoldás kínálkozik. Az első az egyszerűbb: keressék a Szigethy András (közismertebb néven PIGMY) által készített verziót – az tökéletesen működik és néhány poke-os könnyítést is kérhetünk opcionálisan az elején (**Akinek fogalma nincs arról, hogy hogyan szerezhetné be, az nézze meg a hirdetés részt: az egyik hirdető szívesen elcserélné... – CoVboy**). A másik megoldásra Soós Ferenc és Szobotka László, mátészalkai olvasóink kínálnak most egy megoldást:

"Kedves CoVboy! Azért írok nektek, mert olvastam a CoV-ban, hogy gond van az ELITE PLUS4-es változata körül. A játékállás kimentése eleinte nekünk is gondot okozott, de az alábbi kis beavatkozással ez kiküszöbölhető:

1. Töltsük be az ELITE-ot.
2. MONITOR
> 3635 AD (kitömöríti a programot, de még nem indítja el)
> 07F8 80
> 9459 4C D0 3E
> 07F8 00
> 3ED0 8D 3E FF
T F2A4 F2C5 3ED3
> 3EF5 4C 45 F4
> 3EE9 EA EA EA EA EA
4. Adott állás betöltése
5. T 25A8 25FC 2616
6. G 4900 (program indítása)

Persze ha nincs meg adott játékállás, akkor a 4. és 5. lépés természetesen kimarad.

Állás kimentése:

1. '@' a Coriolison.
2. Menüből '2' (SAVE)
3. Beírni a parancsnok nevét majd 'RETURN' (ez resetet eredményez)
4. Ezután run/stop-reset és S'név', 1,25A8,25FD.

Sajnos ezután újra be kell tölteni az eredeti programot, de még ez is jobb annál, mint mindig 100 kredittel kezdeni. Az első prg. 3. lépésére azért van szükség (és ezért egy kicsit hosszabb, mert játék kimentésénél gyakran nem lehet resetet végrehajtani az input/output menüben. Továbbá még egy kis hátrány, hogy a beirogatás torútár mindíg meg kell ismételn. Ennek ellenére remélem mindenki hasznát fogja venni. Végezetül két poke az IKARI WARRIORS-hoz: 11908, 181 (örökélet), valamint 5542, 181 (tank örökélet, nem fogja a "benzint")."

(folytatás az előző számból)

22. rutin: **PRINT**
 Szintaxis: UTILITY 22, <sn>
 CSAK PLUS 4-en (!!!). Kinyomtatja az <sn> által megadott képernyő tartalmát a soros PORT-on lévő nyomtatóra.
23. rutin: **SPRITE EDITOR**
 Szintaxis: UTILITY 23
 PLUS4 és C-16: rutin: a szerkesztőblokkban megőrzi a sprite-ot. E rutin a 0-ás képernyőt használja, ezért ennek eredeti tartalma elvesz. Vezetése a következő: mozgatas kurzorbillentyűkkel, pixel bekácsolása az '1' billentyűvel, pixel kikapcsolása a '2' billentyűvel, szerkesztés befejezése a 'RETURN' billentyűvel. (Bővebben ld. később!)
24. rutin: **DRAW WITH SPRITE**
 Szintaxis: UTILITY 24, <px>, <py>, <mod>
 PLUS4: a 28-as rutinnal kijelölt sprite kirajzolása a <px>, <py> pozícióra a <mod>-ban meghatározott logikai művelet szerint. <mod> = 0 – vagy (OR); <mod> = 1 – és (AND); <mod> = 2 – kizáró vagy (EOR); <mod> = 3 – felülírás.
25. rutin: **SPRITE ON**
 Szintaxis: UTILITY 25, <bk>
 PLUS4: azt határozza meg, hogy a sprite a képernyőtől függetlenül, vagy attól függően mozogjon-e.
26. rutin: **MOVE SPRITE**
 Szintaxis: UTILITY 26, <px>, <py>
 PLUS4 és C-16: a sprite a <px>, <py> koordinátaponttól kezdve jelenik meg. A mozgatas e koordináta-paraméterek folyamatos változtatásával érhető el.
27. rutin: **SAVE SPRITE FROM SCREEN/COPY SPRITE**
 Szintaxis: UTILITY 27, <px>, <py>, a\$
 illetve C-16-on: UTILITY 27, <blokk>
 PLUS4: egy 24 x 24-es pixelblokk átmásol a képernyő <px>, <py> koordinátájától egy stringbe (jelen esetben ez az a\$ név).
 C-16: a sprite-ot átmásolja <blokk>-ba, melynek értéke 0 és 12 közötti érték. A blokk egy egymást követő 8 alternatív jelék közé tartozó karakter. A másolat sprite formátumban tárolódik.
28. rutin: **COPY SPRITE/COPY CHARACTER**
 Szintaxis: UTILITY 28 a\$
 illetve C-16-on: UTILITY 28, <honnan>, <hová>
 PLUS4: egy string-ben, sprite formátumban tárolt (az előbbi példában a\$-ban) információ átmásolása a sprite-ba.
 C-16: átmásol egy karaktert a <honnan> helyről a <hová> helyre. (0-127 az alternatív jelénc, 128-180 a normál jelénc)
29. rutin: **SET MARGINS/ALTERNATE SET**
 Szintaxis: UTILITY 29, <lm>, <rm>
 illetve C-16-on: UTILITY 29, <bk>
 PLUS4: beállítja a jobb (<rm>) illetve a bal (<lm>) oldali margót. Mindkét paraméter értékének a -32768 – 32767 intervallumba kell esnie.
 C-16: az alternatív jelénc be-ki kapcsolása
30. rutin: **POSITON CURSOR/COPY CHARACTER SET**
 Szintaxis: UTILITY 30, <px>, <py>
 illetve C-16-on: UTILITY 30, <érték>
 PLUS4: a text kurzor pozicionálása <px>, <py> pozícióba a képernyőn. Mindkét értéknek a -32768 – 32767 intervallumba kell lennie.
 C-16: átmásolja az alternatív jeléncot a normál karakterláncba, ha <érték> = 0, illetve fordítva, ha <érték> = 1.
31. rutin: **SET STYLE/CHARACTER EDITOR**
 Szintaxis: UTILITY 31, <xw>, <yw>, <xt>, <yt>, <a>, <xs>, <ys>
 illetve C-16-on: UTILITY 31
 PLUS4: karakterkészlet stílusának beállítása. A paraméterek értelmezése:
 <xw>: jelek magassága, értéke 0-255 lehet
 <yw>: jelek szélessége, értéke 0-255 lehet
 <xt>: vonalak vízszintes vastagsága, értéke 0-255 lehet
 <yt>: vonalak függőleges vastagsága, értéke 0-255 lehet
 <a>: jelek dőlésszöge; ha értéke 0-127 között van akkor baira dől, ha 128-255 között van, akkor jobbra
 <xs>: vízszintes jelköz; értéke 0-32 között lehet
 <ys>: függőleges jelköz; értéke 0-32 között lehet
 C-16 rutin: kezelése megegyezik a PLUS4-sprite editor-ral (23. rutin). Új jel tervezéséhez a 109-es karaktert használja. Bővebben a DEMO programok magyarázatánál.
32. rutin: **WRITE/ROTATE CHARACTER**
 Szintaxis: UTILITY 32, <cn>, a\$
 illetve C-16-on: UTILITY 32, <char>, <xr>, <yr>
 PLUS4: A <cn> paraméterben kiválasztott színnel kiírja az a\$ stringben megadott szöveget. A string csak "a-z", "A-Z", "0-9" valamint a "kocsivissza" jelet tartalmazhatja. Az ezektől különbözők nem értelmezettek, torlódnek.
 C-16: A <char> paraméterben megadott karaktert elforgatja az <xr> és <yr> paraméterben megadott mértékben. Mindkét paraméter értéke -4 – 4 között lehet.
33. rutin: **GET TEXT CURSOR/SAVE CHARACTER SET**
 Szintaxis: UTILITY 33, var1%, var2%
 illetve C-16-on: UTILITY 33, <érték>, <file-név>
 PLUS4 rutin: Megadja a var1% és var2% egész típusú változóban a text kurzor aktuális helyét.
 C-16: kimenti az <érték> paraméterben megadott (1 vagy 8) perifériára <file-név>-en a karakterkészletet és sprite-formákat a későbbi felhasználás céljára.

34 rutin: **LOAD CHARACTER SET**

Szintaxis: UTILITY 34, <érték>, <file-név>

PLUS4: <file-név> nevű karakterkészlet betöltése az <érték>-ben meghatározott perifériáról.

35 rutin: **RESET WINDOW**

Szintaxis: UTILITY 35

PLUS4: az aktuális ablakok számát 0-ra állítja.

Néhány szó az ablakok használatáról:

A **GAMES CREATOR** három ablak megnyitását engedélyezi. Az ablakok megnyitási sorrendje nem kötött, mivel minden ablak külön adatterületet használ. A 13-as rutinnal beállítható az ablakok mérete és pozíciója. A 14-es rutin lezárja az utoljára megnyitott ablakot, függetlenül annak pozíciójától és méretétől. A **GAMES CREATOR** egy számlálót tart fenn arra a célra, hogy az aktuális ablakok számát nyilvántartsa. A PLUS4 verzió a 35-os, a C-16 pedig a 10-es rutin segítségével nullázza ki ezt a számlálót, amely azt jelenti, hogy a következőkben nincs értelmezve megnyitott ablak. Az ablakok használat előtt feltölthetők. A 15-os rutin segítségével torolhatjuk, a 16-osal feltölthetjük a 0-ás képernyő első 12 sorának adataival. A 18-as rutin segítségével a megadott ablak a megadott perifériára menthető. A 17-es rutin egy perifériáról tölti be a kijelölt ablak tartalmát, adatait. Most nézzünk egy egyszerű példaprogramot, amely az ablakok használatát hivatott segíteni:

```
10 UTILITY 10: REM C-16 ABLAKSZÁMLÁLÓ NULLÁZÁSA
20 UTILITY 35: GRAPHIC 1,1: REM PLUS4 ABLAKSZÁMLÁLÓ NULLÁZÁSA
30 FOR C=0 TO 2
40 UTILITY 1,0,0,39,12,255,RND(1): REM FELSŐ ABLAK KITÖLTÉSE
50 UTILITY 16,C: REM FELSŐ ABLAK ELTÁROLÁSA
60 NEXT C
70 UTILITY 1,0,0,39,24,127: REM AZ EGÉSZ KÉPERNYŐ KITÖLTÉSE
80 CHAR 1,0,0,"NYOMJ MEG EGY GOMBOT!"
90 FOR C=0 TO 2: GETKEY A$
100 UTILITY 13,C,C+1,C,C+1,0,0,20,10,C: REM ABLAK NYITÁSA
110 NEXT C
120 FOR C=0 TO 2: GETKEY A$
130 UTILITY 14: REM ABLAK ZÁRÁSA
140 NEXT C: GOTO 90
```

Összefoglalás a sprite-ok kezeléséről:

A sprite-ok a képernyő egész területén mozoghatnak, akár a képernyő tartalmának befolyásolása nélkül is. A sprite-rutinokat használat előtt célszerű inicializálni. Ezt PLUS4 esetén a **UTILITY 24,0,0,0**; UTILITY 25,0; C-16 esetén a **UTILITY 26,0,0**; UTILITY 25,0 utasításokkal tudjuk elérni. A sprite-animációra segítséget adnak a programcsomagban lévő demo programok:

```
10 UTILITY 29,1: UTILITY 26,0,0: UTILITY 25,0: REM C-16-ON ALTERNATÍV JELKÉSZLET BEKAPCSOLÁSA
20 GRAPHIC 1,1: UTILITY 24,0,0,0: UTILITY 25,0: REM PLUS4-EN ALTERNATÍV JELKÉSZLET BEKAPCSOLÁSA
30 UTILITY 25,1: REM SPRITE BEKAPCSOLÁSA
40 FOR X=0 TO 250
50 UTILITY 26,X,100: REM SPRITE MOZGATÁSA
60 NEXT X
```

PLUS4-rutinok demo-ja

```
10 GRAPHIC 1,1
20 CHAR 1,0,0,"A":CHAR 1,2,2,"B"
30 UTILITY 27,0,0,$$: REM A SPRITE FORMÁT $$ ERZI
40 UTILITY 28,$$: REM $$ SPRITE ALAKBA MASOLÁSA
50 FOR C=0 TO 100
60 UTILITY 24,200,RND(1),150,RND(1),0: REM SPRITE JEL ELHÉLYEZÉSE
70 NEXT C
```

PLUS4 szöveg demo:

```
10 GRAPHIC 1,1
20 R$="SZEVASZTOK 1990"
30 UTILITY 29,0,300: REM MARGÓ BEÁLLÍTÁSA
40 UTILITY 30,0,0: REM KEZDE POZÍCIÓ MEGHATÁROZÁSA
50 UTILITY 31,32,32,0,0,0,27: REM STÍLUS RÖGZÍTÉSE
60 CHAR 1,0,0,"GOOD MORNING"
70 GETKEY A$
80 UTILITY 32,1,R$: REM ÍRÁS A KÉPERNYŐRE
90 UTILITY 33,X%,Y%: REM KURZOR POZÍCIÓ OLVASÁSA
100 IF Y%-200 THEN: UTILITY 30,0,0: REM KÉPERNYŐSZÉLNEL VISSZA
110 GOTO 70
```

3D Quasar

Az örökélet a következő értékek beállításával oldható meg:

7198,234: 7199,234: 7200,234

Astro Plumber

Az örökélet eléréséhez az 5435 DEC címen kell 234-et elhelyeznünk.

Plus 4

Plus 4

MOONWALKER (most köv. a múltkor ígért folyt.)

C-64

"Helló CoVboy! Már megint írok, gondolom már nagyon unsz. Megint leultem játszani és irtó nagy mákom volt (ez úgy két perce történt), mert sikerült átjutnom a negyedik és egyben utolsó pályára. Sőt, végig is szenvedtem magam rajta. Utána rogtan tollait is ragadtam. Térképet nem készítettem, mert felesleges: csak egy álló háttér van. Itt, hasonlóan a 3. szinthez, lövöldözni kell. De azért egyáltalán nem rossz. Szavasít! **Bekker Attila (CHICKSOFT), Budapest**" (Azt hiszem, kommentár nem szükséges. Folytatólagos közszent a folytatólagos MOONWALKER-ért – CoVboy)

Meg egy kicsit a 3. szintről: szóval a 3. pályán 30 gonosz bácsit kell lepufofgatni. Azt, hogy még hány éi, a képernyő bal alsó sarkában látható szám és egy csik is mutatja. Ha ez elfogy, pár másodperc múlva, elkezd betöltődni a negyedik, utolsó szint. Itt a robottá változott Jackson bácsit irányíthatjuk. A pálya címe az aréna, ami mutatja, hogy kb. milyen helyzetben kell harcolnunk. A robotot a joystick jobbra-balra huzásával tudjuk forgatni. Ezt főleg akkor hasznosíthatjuk, ha jobbról beuszik a képbe Mr. Big bácsit lézert köpködő játékszere. Ilyenkor fordítsunk neki hátat és a hátunkon való pajzsok valamelyest enyhítik a kárt. Közben persze, ahogy csak tudjuk, irtunk a felbukkanó fegyvereseket. Ha mindet nyolc napon túl gyógyuló haliában részesítettük (azt onnan vesszük észre, hogy elfogytak és nem molesztálnak minket), fordítsuk robotunkat arra, amelyről az agyu be szokott jönni. Ha bejött, állítsuk pontosan rá a célkeresztre és lönjünk. Előbb-utóbb meglesz az eredmény: Mr. Big és az agyuja felrobban. Ekkor robotunk átváltozik úrhajóvá és felemelkedik. Hogy örömlünk teljes legyen, megjelenik a "Congratulations you have finished Moonwalker" felirat. Ez szabad fordításban kb. annyit tesz, hogy "Na ennek is vége, és most szepen nyomd meg a reset gombot". Szóval ennyi: Viszlát CoVboy! (A fordítás tökéletes, csak a játék hibás, mert kimaradt a végéről a "Let's play formatting" üzenet. Na nem baj: good bye, Mr. Jackson és greetings to Attila – CoVboy)

STEEL THUNDER

C-64

CoVboy: a CoV 5. Tökös-Mákosában Kakuk Zoli Vácról (aki rendkívüli poéta-tudományjáról is közismert) már megörvendeztetett a CoV olvasóit egy kis STEEL THUNDER-rel. Hogy egészen finoman fogalmazzuk meg a dolgokat, a kolléga úr, aki Zoli levelet begépelte, hm, izé, hogismondjam – talán félalomban lette ezt. Ebből kifolyólag az "M" betűket permanensen "H"-nak gépelte. Így lett szegény tankok típusjelzésének első betűje mindenütt "H". Azonkívül a derék II. világháborús jenkí páncélostábornokokról elnevezett M48 sajnálatos módon PATTON-ról "PATIÖN"-ná avantszállt. Elnézés: igaz, hogy ezeknek az elnevezéseknek kb. annyi közük van magához a játékhöz, mint pl. hogy az R-TYPE-ban a szembejövők színe piros vagy zöld (tök mindegy...), de sokaknak szemet szűrt. Ez tehát egy korrekció lett volna. Itt pedig jön még egynehány tipp Vető Péter, budapesti olvasóinktól:

Tisztelt CoV Szerkesztőség! Ha van még hely a következő szám "Olvasói Tokos-Mákos" c. rovatában, kérem vegyének bele, fontos kiegészítések közölnek a STEEL THUNDER-ről. Lássuk: ha tankot választunk, akkor az M60A3-at és az M48A5 PATTON-t le is írhatjuk a listáról, ezek gyakorlatban annyit érnek, mint halottaknak a szenteltív: Ha olyan feladatot választottunk, melyben a gyalogságot, az ellenség utánpótlását vagy bunkereket kell támadni, akkor az M3 BRADLEY-t érdemes választani. Ha a célpont közeli és nehezfegyverű, akkor az M1A1B ABRAMS-ot válasszuk.

A fegyverek illetve lövedékek esetében jó ha tudja az ember, mire valóik: az agyú csapatszállítók, tankok és bunkerek ellen; a 30-as kaliberű gépfegyver gyalogosok ellen; az 50-es kaliberű géppápu pedig csapatszállítók és gyalogosok, továbbá tehergépkocsik (TRUCKS) ellen használható. A lövedékek a következő célokat szolgálják:

AP(FTS) csapatszállítók, illetve páncélozott járművek ellen használható.

HEP: csapatszállítók és tankok ellen használ.

HEAT: tankokat zavarhatunk vele az örök harcmezőkre.

APERS: a gyalogosoknak okozhatunk vele meglepetéseket.

TOW-2: mint azt Kakuk Zoltán kolléga is megjarta, mindent szétviszsznek, azonban tartalékoljuk őket tankokra, mert az M3-as fegyverei közül egy sem alkalmas tankok szétlövesére.

A védelmi felszerelések nemcsak rizzának vannak a programban, s így ártani nem használ, ha megismerkedünk velük:

BLAZER REACTIVE ARMOUR: extra páncéllémezek, akkor vigyük, ha M3-assal megyünk távoli célpontra.

EXTRA TANK TREADS: plusz láncfalpak. Sosem lehet tudni...

SAND BAGS: homokzsákok. Hurrá, ilyen is van.

NONE: na ez vajon mi? (Nekem úgy tűnik, hogy NONE – CoVboy)

A ranglétrán úgy tudunk előrelépni, ha a küldetésünkön való vissztérésünkkor újra beírjuk a nevünket. Ekkor közlik velünk, hogy szükségünk van ránk és további küldetéseket adnak, ill. átmehetünk más helyszínre. Ezek a helyszínek: Kuba, Szíria, NSZK (úgy látszik, a program írói nem számoltak az enyhülésse).

A rangok: CORP (kaplár, tizedes), SRGT (örmester), 2ND LIEUTNANT (hadnagy), 1ST LIEUTNANT (főhadnagy), CAPT (százados), MAJOR (őrnagy), LT COLONEL (alezredes), COLONEL (ezredes), GENERAL (tábornok).

A küldetéseknél fel van tüntetve, hogy milyen előléptésekben reménykedhetünk (PROMOTION RANK), ill. hogy kapunk-e plescsit (ITS A MEDAL MISSION). Azt a feladatot, hogy REST&RELAXATION, azaz pihenés, SOHA ne válasszuk, mert a program azonnal kifegy. A bázisunkra a CTRL billentyű megnyomásával térhetünk vissza. Legenység választásánál a nev után álló betűk betűk osztályzatok: A a legjobb, D a legrosszabb. A RETURN-t a cékereszten lévő tárgy azonosítására használjuk.

U.K. (Utólagos Karcolat): Ennyit tudtam összeszedni. Az 5. szám nagyon jó, látszik rajta, hogy szívvel csináljátok, s ezért "van benne valami", nem úgy mint a Mikromagazinban vagy akár a Népszabadságban. (...) Ave CoVboy! Ha levelem (vagy részletei) nem is, de legalább a tények legyenek leközölve, ha van rá mód. Eldőre is örök hálám részletekre! (Tessék? Megköszönöd, hogy beküldhettek nekünk ezt a leírást?! Hm – hát ez érdekes. Véleményem szerint az örök hála nem nekünk, hanem neked jár. Akkor ennyiben maradtunk... – CoVboy)

CARTRIDGE POKE-ok

C64

Navy Moves part 2: POKE 40906,173. POKE 40799,173 (örökélet)

Newzealand Story: POKE 3215,173 (végtelen élet)

Overlander: POKE 6337,173 (végtelen üzemanyag), POKE 51489,173 (végtelen fegyverzet)

Overlander: POKE 49127,173 (végtelen bomba), POKE 49038,173 (végtelen rakéta)

Overlander: POKE 49014,173 (végtelen lángszóró)

Park Patrol: POKE 58474,173 (örökélet)

Phobia: POKE 5235,189 (végtelen élet)

Miért nem megy a 64-üzemmódban?!

C-128

Talán egy kicsit (!!!) keveset foglalkozunk a 128-assal, ahhoz képest, hogy a címlapon is rajta szerepel. Hm. Most Bálint György, Maglódról néhány tippel szolgál "sorstársainak" abban az ügyben, hogy miért nem futnak egyes játékok a 64-es üzemmódban:

"Szasztok 1.75! Egész jó ez az újság, bár mondjátok meg a CoVboy-nak, hogy ha a levelezés terjeszkedése eléri a 32 oldalból eléri a 16-ot, akkor átpártolok a Népszabadsághoz, marhaságokat ott is tudok olvasni. (Ez a "Népszabadság" lassan már mániává válik ebben a Tökös-Mákosban... Mi a csoda az? Van benne NEUROMANCER-megoldás? – CoVboy) A programozástechnikát feltétlenül hagyjátok meg, mert amíg a SPIKY HAROLD örökélet kódjánál oda kell írni, hogy decimális (CoV 4.), akkor még sokat kell tanulni a tisztelt Olvasóknak. Ez kb. olyan, mintha valaki azért nem tudna telefonálni, mert nem találja a tárcsán a kötőjelet. (Ha gondoltod, akkor szívesen átdok megtekintésre 80-100 ilyen "kötőjeles" levelet. Ez csak a színe-java! – CoVboy) Amiótt végülis írok. Mindenhol nyugtatgatják a C128-as géppel rendelkezőket (na nekem milyen gépem van?), hogy C64-es módban kompatibilis a C64-gyel, vagis futnak rajta a programok. Persze, kb. 96%-ban, de a maradék keményen ellenáll mindentféle indításnak (RENEGADE III., ART STUDIO V1.28, SKY FOX, stb.). Természetesen ez a 4% igazítja a legjobban az ember fantáziáját. Egy megoldás van, át kell írni őket. Ehhez szeretnék egy kis segítséget adni a C128-asoknak:

Három neurálgikus pontja van a C64-es üzemmódnak. Ezek a következők:

A \$01 cím: Itt lehet a 6. bittel beállítani, hogy a rendszer az ASCII (= 1), vagy a DIN (= 0) karakterkészletet használja. Ha ezt valamelyik program átírja, akkor – feltéve, hogy az eredeti karakterkészletet használja (lásd Platina 64) – a karakteres képernyő kissé kusza lesz.

A \$D02F cím: Ez a kibővített VIC utolsó előtti regisztere, amelyik a C128 plusz billentyűinek a leolvasására szolgál. Ha ebbe beleír a program, akkor a billentyűzet leolvasása kuszálódik össze (alapállapotban 255). Általában azonban ezzel nem szokott baj lenni.

A \$D030 cím: No, itt a legsebezhetőbb a C64-es mód. Ennek a regiszternek a 0. bite mondja meg a gép órajelfrekvenciáját (0 = 1 MHz, 1 = 2 MHz). Számos raster-rutin mindentféle beleír ide, amivel eléri azt, hogy a képernyőn semmit nem látunk, de azt legalább kétszeres sebességgel.

A javítás ezután már egyértelmű: meg kell keresni a programban azokat a helyeket, ahol ezeken a címeken dolgozik a program, átírni őket, és utána már csak azon izgulhatunk, hogy ez a javítás nem okozott-e valami halálos sebet. Ezeknek a helyeknek a megkeresése azonban néha nem is olyan egyszerű, ha belegondolunk abba, hogy pl. a \$D030-as címet hányféleképpen érheti el a processzor (közvetlenül, indexelve, stb.), valamint a VIC címet több helyen, ismétlődve jelennek meg a memóriában.

Egy módszer a kijávitásra: a kérdéses programot betöltjük C128-as módban (nem baj, ha elszáll a gép, vissza lehet hozni "RUN/STOP" – "RESET"-tel), majd monitorban a H paranccsal megkeressük, hol is történik a baj. Ennek környékéről kiírunk pár byte-ot, majd pl. a DISK DEMON-nal megkeressük a lemezen azt a helyet, és átírjuk a kérdéses byte-okat bekésebb értékekre (Ez már C64-es módban van).

A RENEGADE III-nál pl. ez a következőképpen történt: a megtalált hiba a DEC \$D030 utasítás volt, környékéről a kigyűjtött byte-ok az A9 37 85 01 CE 30 D0 58 4C, majd a DEC \$D030 kódjait NOP-okra cserélve (EA) a program máris futott. (Az már más kérdés, hogy maga a program nagyon rossz, nem érte meg ezt a munkát).

Hát csak annyi. Jó munkát továbbra is mind az Egyegészhetvenötöknek! Sziasztok." (Bezzeg én kimaradtam a jókívánásokból! Huh! Emigrálok a "Népszabadságra"! Egyébként köszönjük – CoVboy)

THE UNTOUCHABLES

C-64

Érkezett egy levél Steiner Balázs, budapesti olvasónktól, amelyen csak egy irányítószám szerepelt, a levél címe pedig "Olvasói Tökös mákos" volt. Nem sokat vesztegette az időt a szokásos formáságokra (milyen jó a CoV, de mennyivel jobb lehetne, ha ezmegeg lenne benne, azmegeg pedig nem), hanem azt írta – rögtön bele a közepébe:

"Mostanában egyre több olyan játék jelenik meg, amelynek alapjául mozifilm szolgál (BATMAN, PLATOON, stb.). Ebbe a kategóriába sorolható "game" is az általam leírásra kerülő THE UNTOUCHABLES is, amelyet nálunk "Aki legyőzte Al Caponét" címmel vetítenek. A játék háttere a következő: a 20-30-as évek Amerikájába csöppenünk, ahol éppen – puff neki – szeszitalom van, ám a csúnya gengszter bácsik mégis ebben látják az üzletet, és suttymban alkoholt csempésznék. Feladatunk a bűnözőket – folyamatos ritkításukkal – legyőzni. Erre egy négytagú rendőrcsapat áll rendelkezésünkre, akiket folyamatosan "cserélgethetünk", és 5 különböző pályán kell megállnunk a helyünkre.

1. A RAKTAR: nevezetes hely, ugyanis itt ládászásra áll a pia, s minő szerencsétlenség nekünk kell itt rendet raknunk – de az nem mindenkinek tetszik. Néhány marcona fickó megpróbál végezni velünk. A cél a gengszterek főnökével a lehető legtöbbször végezni (?), aki fehér ruhában szaladgál. Ha sikerült lelőni, akkor egy fehér csokornyakkendő hagy maga után, amit mindenképpen meg kell szereznünk, különben a rossz fiúk szerzik meg és minden kezdődhet előlről. Ez addig tart, amíg 10 db nyakkendő össze nem szedtünk, ezután a következő pályára léphetünk.

2. A HÍD: itt sikerült csapatunknak fülön csipnünk egy titkos szeszszállítmányt, ám ellenállásba utköztünk. Nos, az egyetlen megoldás gyorsan végezni a gengszterekkel. A földön hasalva kell tüzelnünk a teherautók és ládák mögül kibukkanó fegyveresekre, közben jobbra-balra gurulhatunk. Érdekesége, hogy a céskor a képernyő jobb felső sarkában található, s azt mutatja, amit a fegyver célzójában látunk. Így elég nehéz a játék. Ha mindenki a másvilágra küldtünk, jöhet a következő szint.

3. A SIKÁTOROK: talán ez a pálya a játék legkönnyebb része. Ezen a részen egy emberke (a aki nem mozog) és egy célkereszt (ami mozog) jelez minket (leginkább a PLATOON alagútban játszódó részéhez hasonlít). Cél minél több embert kinyírni és megasztítani az utcát a "piszoktől".

4. A PÁLYAUDVAR: itt egy lépcsősoron leguruló bakakocsit kell megvédenünk az incselkedő maffiózóktól. A játékot felülről nézve követjük végig. Érdemes a kocsit egy kicsit noszogtatni, úgyhogy egy kicsit lődözünk meg, gyorsabban gurul. Ha a pályát teljesítettük a kocsit megáll, s léphetünk az utolsó – mindent eldöntő – játékterbe.

5. MENTSÜK MEG A TÚSZT: ez elég nehéz lesz, ugyanis a huncut kis beryglikos, a túsz maga elé szorítja ide-oda mozog. Mi egy pisztolyt tartó kezét irányítunk, amely nem áll meg stabilan, úgyhogy a célzás – ha lehet – még nehezebb. Találat esetén a játék véget ér.

Hát ennyi lett volna a leírás. Remélem tűrhető volt? A játék grafikája nagyon jó, élvezetes lesz mindenki számára." (Hát akkor csak tömören: kösz! – CoVboy)

Scooby Doo

C64

Az örök DOO bevételéhez RESET, majd POKE 7450,96, végül pedig SYS 2560.

CHUCK YEAGER'S ADVANCED FLIGHT TRAINER

C-64

"Hello CoVboy! Lenne egy kérdés: miket írnak pl. az ELECTRONIC ARTS-nak, hogy küldjenek valamilyen posztert? (Jó kérdést írd mondjuk ezt: "Kedves Artista! Ti vagytok a legszebbek, a legjobbabok, a legszuperőbbek (a többi gondolójátok hozzá) és minden játékokot már elővételben megveszem sok-sok fontért meg dollárért — de ha nem küldtek nagy hírtelenséggel nekem egy POPULOUS posztert, akkor megmondalak benneteket BAT MAN-nek (egy osztályba járok vele) és lesz nemulassi!" Ez valószínűleg meghatja majd őket — CoVboy) Egyébként itt vannak az ALJENS-hez a szint kódok: 1. szint: 7324G; 2. szint: 2727H; 3. szint: IS06E; 4. szint: 5761H; 5. szint: 0640C; 6. szint: 0663F. Ja és még valami! A Chuck Yeager's Advanced Flight Trainer leírása. Remélem nincs anyagtorlódásotok!

Ez egy nagyon jó repülőgépszimulátor C64-re (Amiga verzioról még nem hallottam). (Pedig van ez mindenre, még Spectrumra is. Ja, PLUS4-re azt hiszem nincs — CoVboy). A bejelentkező kép után megjelenik a főmenü, ami a következő öt pontot tartalmazza:

INTRO FLIGHT: a számítógép demoja.

TEST FLIGHT: próbarepülés, össze-vissza repkedhetünk.

AIRPLANE RACING: repülőgép verseny. Kapukon áthaladva hamarabb kell célba érni, mint a számítógép gépe.

FORMATION FLYING: műrepülés. Manővereket kell végrehajtaniuk, amikre a gép pontot ad.

FLIGHT INSTRUCTIONS: repülési útmutató.

Minden ponthoz tartozik egy almenü is:

TEST FLIGHT: ehhez két almenü is tartozik. A LOCATION, amivel repülőgépünk helyzetét tudjuk meghatározni és a PLANE, amivel a repülőgép típusát tudjuk kiválasztani (16 féle van).

AIRPLANE RACING: az almenüben a versenypályák között tudunk válogatni, a CLEAR CHECKED RACE választásával a versenyben elért eredményünk felkerül a lemezre.

FORMATION FLYING: az almenüben a manőver nevét kell kiválasztani, amit végre fogunk hajtani és a #1, #2, #3 választásával kezdetünk bele az első, a második és a harmadik manőverbe, amit a gép figyelembe vesz a pontozásnál.

FLIGHT INSTRUCTIONS: behívása után három újabb almenü között választhatunk. BASIC az alapvető repülési manőverek gyakorlása. ADVANCED a nehezebbeké. AEROBATIC a műrepülési manőverek gyakorlása. Megjegyzendő, hogy mind a három al-almenü tartalmazza a FLY és az OBSERVE pontokat. Az OBSERVE választásával a gép csinálja meg a kiválasztott manővert és mi páholyból nézhetjük a műsort, míg a FLY választásával nekünk kell végrehajtani, amihez a gép némi instrukciókat is ad a legelső sorban.

A képernyő alsó részét a műszerfal foglalja el. Itt is két sorban találhatjuk egymás alatt a műszereket. A felső sorban balról jobbra a következő műszerek találhatóak: iránytű, sebességmérő, műhorizont, magasságmérő, függőleges sebességmérő (a gépünk emelkedését/süllyedését mutatja másodpercenként).

Az alsó sorban az alábbi műszereket találjuk (balról jobbra): kerekfék (behúzza/kiengedve), futómű (behúzza/kiengedve), tolóerő kijelzője, gépünk előlőzetet képe, gépünk típusa, fékzárnny állapotjelzője.

A repülőgép irányítása a joystick-kel történik. A látóterben egy sárga négyzet jelzi a kormány helyzetét, a 'tűz' gomb megnyomására a kormány visszakérül középre. A manőverek gyakorolásánál egy fekete négyzet jelöli, hogy milyen pozícióba a legcélszerűbb helyeznünk a kormányt. A repülőgép irányításához még a következő billentyűk tartoznak:

F: segédzárnny be/ki

B: kerekfék be/ki

G: futómű be/ki

P: pause be/ki

számbillentyűk: tolóerő

+: növeli a tolóerőt

-: csökkenti a tolóerőt

C=: almenü behívása

RETURN: főmenü behívása

H: segítség kérése (a bal felső sarokban megjelenik, milyen billentyűt kéne megnyomni)

N: hang ki/be

bal SHIFT: előlőzet, műszerfal nélkül

A: balra nézet

D: jobbra nézet

X: lefelé nézet

Z: a repülőter irányítótornyából nézhetjük a gépet

Q: műholdfelvétellel nézhetjük a gépet

E: hátranézet

C: a gépünket hátulról nézhetjük

S: a pilótafülkéből nézhetünk ki

..: látóter nagyítása (zoom 0—9)

...: látóter kicsinyítése

F1: próbarepülés

F3: repülő verseny

F5: műrepülés

F7: repülési útmutató

Végül néhány jó tanács:

— A földön ne kanyarodjunk túl nagy ívben, ha gyorsan megyünk, mert kitornek a kerekeink.

— Ha nem megy a leszállás, könnyen elsajátíthatjuk az alapvető manőverek LANDING pontjával.

— Sokáig ne repüljünk úgy, hogy nem látjuk a műszereket, mert a magasságot csak akkor tudjuk megállapítani, amikor már késő lesz.

VEGE. Udvozteltel: Kéri László, Budapest" (Köszönettel: CoVboy)

Fusion

C64

Lépjünk be az űrhajóba, és repüljünk fel a szint bal felső sarkába. Hagyjuk el az űrhajót, és hajtsuk a lánctalpast a jobb oldali sarok felé. Ekkor gépeljük be: STONKER, majd szálljunk vissza az űrhajóba. Ha most megnyomjuk a 'D' billentyűt, akkor a fegyverekkel szemben sérthetetlenek leszünk, míg a 'C' lenyomására az egyes szintek között lépkedhetünk.

Adattípusok használata

A C nyelv alap-típusairól már szövtünk. Ebben a részben arra a nem éppen egyszerű kérdésre keresünk választ, hogy a C-ben hogyan lehet származtatott típusokat definiálni. Származtatott típus az alábbiak valamelyike: mutató, tömb, visszatérési érték, struktúra, unió. Mindezeket rekurzív módon definiálhatjuk, tehát lehet olyan struktúránk, melynek egyik tagja egy tömb, másik pedig egy ugyanolyan típusú struktúrát megcímző mutató. Nézzük az egyes adattípusok definiálási módjait!

Mutatók

A mutatók használata nélkülözhetetlen. Egyrészt egyes adattípusok csak a segítségükkel adhatók át függvények argumentumaként, másrészt a mutatók segítségével lehet bonyolult adattípusokat definiálni. Mutatót létrehozni a típus + deklarátor utasítással lehet, hatására a deklarátor által meghatározott azonosító egy "típus" típusú változót megcímző azonosító lesz. Néhány egyszerű példa:

- char + p, + q;
- unsigned + számláló;
- static char + base;

Az első sor két p és q nevű mutatót deklaráli, amelyek char típusú változót címeznek meg. A második példa egy számláló nevű mutatót határoz meg, amelyik egy előjel nélküli egész számot címez meg. Végül a harmadik példa mutatja, hogy a tárolási osztályt is rendelhetünk a deklarációnak elé, a base nevű char típusú mutató a deklarációt tartalmazó függvény első hívásakor létrejön és értéke a program futása ideje alatt végig megmarad. A másik két példa változó értéke a függvényekbe való belépéskor mindig definiálatlanok.

A mutatókkal aránylag kevés művelet végezhető. Egyik ilyen az értékadás. Ha p és q azonos típusra mutatnak, úgy mint az első példánkban, akkor a p=q utasítás hatására p ugyanazt a memóriaterületet fogja megcímezni, mint q. A következő művelet a mutatók összeadása és kivonása. Ennek megértésére tekintsük a számláló + 1 értékadást, amelyben számláló előjel nélküli egésze mutató, számláló + 1 a következő előjel nélküli egész számot címezi meg. Mivel a gépi megvalósításban ez 2 byte, ezért a számláló + 1 a memóriának 2-vel nagyobb címére fog mutatni. Természetesen mutatókra használhatjuk a ++ vagy p += n típusú értékadásokat is.

Ez a tulajdonság tetszőleges mutatókkal végzett művelet során megmarad, ha a mutató által megcímzett típus tárolására n byte szükséges, akkor a mutató 1-gyel való növelése vagy csökkentése a mutatót valójában n memóriahelytel mozgatja előre vagy hátra.

Lehetőség van azonos típusú mutatók összehasonlítására: p < q; p > q; p <= q; p >= q. Ezek jelentése a várt: pl. p < q azt jelenti, hogy a p által megcímzett memóriarész előbb kezdődik, mint a q által megcímzett. Nagyon hasznos a

(típusnév) kifejezés;

forma használata. Ennek hatására a kifejezésből, amely tetszőleges típusú kifejezés lehet a rendszer "típusnév" típusú változót készít. Ennek a mutatók esetében rendkívül fontos szerepe van!

A leggyakoribb eset azonban az, amikor a mutatók által megcímzett értékekkel végzünk műveletet. Tekintsük pl. a következő deklarációt:

```
int *p, *q, x;
```

Ekkor a *p=x, *p+=q és az x=*p értékadások megengedettek. Hatásuk rendre a következő: 1) a p által megcímzett memóriaterületre másolódik x értéke; 2) a q által megcímzett egész értéke átmásolódik a p által megcímzett memóriarészbe; végül 3) esetben a p által megcímzett memóriarészben levő egész átmásolódik az x egész számba.

Mutatók kezdő értéke A mutató deklarálásakor a C fordító csak a mutatónak foglal helyet, a mutató által megcímzett típusnak nem. Azt a tényt, hogy a mutató meg nem mutat értelmes helyre úgy szokták kifejezni, hogy a mutató értéke NULL. A gépi reprezentációk ezt általában úgy interpretálják, hogy a NULL mutató által megcímzett memória éppen a 0-ás cím, mert ez általában sohasem használható. A C fordító minden mutatót NULL-nak inicializál, kivéve ha expliciten mást nem mondunk.

Ily módon az előző bekezdésben látható példák önmagukban mind értelmetlenek, hiszen a mutatók által megcímzett egészeknek még nem foglaltunk helyet a memóriában. A memóriafoglalást kétféleképpen tehetjük meg: vagy egy már létező (statikusan deklarált) változóra mutatunk, vagy a program által előre le nem foglalt memóriából kerünk helyet. Az előbbi az egyszerűbb. Tegyük fel pl., hogy s és t valahol már deklarált egész szám. Ebben az esetben a

```
p = &s; q = &t;
```

értékadásokkal a p és q mutatót úgy állíthatjuk be, hogy az általuk megcímzett memóriarész éppen az s és a t változók által elfoglalt memóriarész legyen. Ezután *p = x értékadás nem hiba, hiszen a program már tudja, hogy a p által megcímzett memóriarész micsoda.

A C (és általában a magasszintű nyelvek) az operációs rendszertől kérnek egy tárterületet, amit HEAP-nek hívnak. Ez arra szolgál, hogy azoknak a mutatóknak is (pontosabban az általuk megcímzett objektumoknak) helyet tudjunk biztosítani, amelyek nem egy előre deklarált változóba akarják tárolni az általuk mutatót értéket. Ezt hívjuk dinamikus memóriának, mert nem lehet előre tudni, hogy a heap hogyan lesz felhasználva. Tekintettel arra, hogy a Commodore-ban nincs operációs rendszer, heap-nek a fennmaradó memóriarész teljes egészében használható. A memória foglalása és felszabadítása a

```
char * alloc(méret)
char * free(méret)
```

függvény meghívásával történik. Az első egy olyan mutatóval tér vissza, amelyek egy méret hosszú — eddig még nem használt memóriarész első byte-jára mutat. Ha például a p és q változóinknak helyet akarunk foglalni, akkor azt a

```
p = (int) alloc(2 * sizeof(int));
q = p + 1;
```

utasításokkal tehetjük meg. Az első értékadás foglalja le a memóriában a helyet. Ez két memóriablokk, melyik egyenként sizeof(int) nagyságú. Ez természetesen összesen 2*2 helyet jelent, de a fenti felírási mód gépfüggetlen. Végül a q=p+1 értékadás a p mutató értékét 2-vel (az int tárolási hosszával) növeli meg.

A free függvény visszaadja a rendszernek további hasznosításra az utóljára kapott méret byte-nyi memóriarészt. Az alloc és a free utasítások csak szigorúan párban használhatók, különben a memóriarészek összekeveredhetnek. A free eljárás által visszaadott mutató az utolsó, még foglalt memóriarészre mutat.

Tömbök

Kezdjük a legnehezebbel: a C-ben minden egyes tömb egy konstans mutató. Ez a mutató a tömb elemszámától függő, a memóriában egymás után elhelyezett azonos típusú elemek közül az elsőre mutat. Most próbáljuk ezt közérthetően elmondani. Tömböt létrehozni az alábbi deklarációk egyikével lehet:

- típus deklarátor[kifejezés];
- típus deklarátor[];
- típus deklarátor[] = kezdőérték;

A fenti definíciók hatására a deklarátorban szereplő azonosító egy tömb lesz, melynek kifejezés darabszámú eleme van, amelyik mindegyikének "típus" a típusa. A második esetben a darabszámot valahonnan máshonnan tudja meg a rendszer, pl. kezdőértéket adunk neki, ahogy azt a harmadik lehetőség mutatja.

Tegyük fel, hogy a deklarátor az "azonosító" nevű változót deklarálja. Ekkor az első tömbdeklaráció – definíció szerint – a következővel ekvivalens:

```
típus * deklarátor;
azonosító = calloc(kifejezés.sizeof(típus));
```

A második esetben a memóriafoglalásra nem kerül sor, míg a harmadik esetben a tömb elemeinek a számát a kezdőértékből állapítja meg a fordító, s annak megfelelően hajtja végre a helyfoglalást a rendszer. Ezt a memóriarészt azonban nem a heap-en foglalja le a rendszer, hanem statikusan beépíti a programba.

Tömbökkel végezhető műveletek

Tekintettel arra, hogy a tömbök valójában mutatók, pontosan ugyanazok a műveletek végezhetők el velük, mint a mutatókkal. Kivételet képez a többelelem indexelése. Ha "azonosító" egy tömb, akkor ennek a tömbnek az *i*-ik elemére az `azonosito[i]` formában hivatkozhatunk. Mutatók használatával ez az `(azonosito+i)` hivatkozással írható le.

Nézzünk néhány egyszerű példát tömbökre:

```
int x[5], y[3][5], z[] = {1,2,3}, u[];
```

A fenti deklaráció hatására sorra a következők jönnek létre: *x* nevű 5 elemű tömb, *y* nevű tömb, amelyik 3 × 5 egésznek foglal helyet, *y* valójában három elemű tömb, melynek minden eleme öt egész számot tartalmazó tömb. Ha a többdimenziós tömböket mátrixnak képzeljük, akkor az elemek tárolása sorfolytonos, z három elemű tömb lesz, melynek értékei sorra 1, 2 és 3. A fordító a kezdőérték alapján számítja ki a *z* tömb nagyságát. Az `u[]` deklaráció csak függvény formális paramétereinek a megadásában szerepelhet. Az *u* tömb számára a fordító nem foglal külön helyet, az *u* értéke függvény hívásakor átadott tömb lesz, annak nagysága magából az *u*-ból nem számítható ki. Az üres `[]` használatát csak egyszer megengedett, az `u[][]` forma szintaktikus hibát eredményez.

A fent deklarált változók segítségével számos hivatkozás lehetséges. A legegyszerűbbek a tömbök elemeire való egyszerű hivatkozások: `x[2]`, `y[1][3]`, `z[2]`, `u[1]`. A többdimenziós tömbök esetében nem megengedett az `y[1,3]` alak használata! Az *y* tömbnek azonban valamely sorára is hivatkozhatunk, pl. `y[2]` a tömb második sorát jelenti, amelyik egy 5 elemű tömb. Így az `y[2] = x` értékadás megengedett, s hatására az *x* tömb összes eleme átmásolódik az *y* tömb első sorába!

Van azonban a tömbnév és a mutatók közt egy lényeges különbség: a tömbnév mint mutató konstans. Ez azt jelenti, hogy `tomb = &x` alakú értékadás nem lehetséges. A program életében a tömb mindig a memóriának ugyanarra a helyére mutat!

Karakterláncok (sztringek) mint tömbök vagy mint mutatók

A C nyelv további sajátossága, hogy a karakterláncokat speciális mutatókként kezeli. Ez pontosabban azt jelenti, hogy a karakterlánc karakterek sorozata, amelyek egy 0 byte-tal végződnek. A 0 byte-ra a C-ben a `'\0'` formában szokás hivatkozni. A karaktersorozatok végére a 0 byte általában automatikusan odakerül. Például

```
char * karakterlanc = "abcdef";
```

deklaráció hatására a karakterlánc mutató egy olyan memóriaterület elejére fog mutatni, amelyik az "abcdef" karaktersorozatot és a végén egy 0 byte-ot tartalmaz. Szerencsére a sztringműveletek is automatikusan érzékelik a 0 byte-ot, s nem nekünk kell vele foglalkoznunk. A mutatók és a sztringek fenti azonosítására álljon itt példaként a sztring hosszát kiszámító függvény:

```
int strlen(s) /* Visszadja s hosszát! */
char *s;
{
    char *p = s;
    while (*p) p++;
    return (p-s);
}
```

Nos, az első két sor azt definiálja, hogy `strlen(s)` egész értéket visszaadó függvény, melynek egyetlen argumentuma egy karaktermutató. A függvény teste egy újabb deklarációval kezdődik, amelyik a `p` char típusú mutatót deklarálja és rögtön inicializálja is az eredeti sztring első karakterére. A `while` ciklus feltételében `*p` szerepel. Mint tudjuk a `while` akkor hajtódik végre, ha a feltétel igaz, azaz az értéke nem 0. Így a ciklus addig jár, míg a `p`-vel megcímezett byte 0 nem lesz. A ciklusmag nem csinál mást mint folyamatosan növeli a `p` mutatót. Végül a `return` utasításban a két mutató különbsége pontosan a nem 0 byte-ok számát, azaz a sztring hosszát, adja vissza. (Hmmm... jó ha valami tömör, de ennyire!)

Már az eddigieket mutatják, hogy a mutatók, még olyan esetekben is mikor nem kellene, rendkívül fontos szerephez jutnak. A C-ben végül is minden a mutatókra vezetődik vissza. Mutatja ezt az is, hogy tetszőleges `p` mutatóra használhatjuk a `p[i]` formát, függetlenül attól, hogy a `p` tömbnek volt-e definiálva vagy sem! A mutatók további fontossága, hogy a függvények argumentumai nem lehetnek struktúrák, unionok és függvények csak ilyeneket megcímező mutatók!

HIRDETÉS

C-64-re új programok eladók lemezen (50 Ft/lemez) és kazettán (200 Ft/óra). Adathordozót kérék! **Kántor Imre**, Sopron, Dózsa Gy. u. 24, 9400

C-64-es játékokat veszek és cserélek lemezen. Elsősorban az ELITE, Dun Darach, Neomancer, Pool of Radiance és Times of Lore érdekelt. Lista nem hátrány. **Topiák Zoltán**, Kőszeg, Hunyadi út 3., 9730

Eladnám C64+floppy+magnó+12 kazetta+170 disk új programokkal+2 joy+cartridge+extrák 50.000 Ft-ért vagy elcserélném Amiga 500-ra ráfizetéssel. **Gyene Péter**, Kaposvár, Pf. 206/S, 7401

C-64-re programokat eladók (10 Ft/db). PL. TEST DRIVE 3. Keressm a SPECTRUM EMULATOR-t. **Tóth Attila**, Gyomrő, Jókai u. 2., 2230

Keressm C-64-re a TRANTOR című játékot, valamint egy olyan BASIC compilert, ami fordítja a GRAPHICS BASIC-et is. **Horváth Arnold**, Budapest, Fiedler R. u. 18. II/9, 1031

C-64-es lemez, kazettás játék és felhasználói prg-kat eladok esetleg cserélek **Bálint Gábor**, Dunavarsány, Somogyi B. u. 82., 2336

C-64-re keresek angol-és magyar nyelvű szerep-és kalandjátékokat. Cserébe akció, sport, kaland, stb. programot küldök. Keressm a LORDS OF THE RINGS-et és a BARD'S TALE kazettás változatát. **Gergely Balázs**, Pomáz, Beniczky u. 51., 2013

C-64-re keresem a MR.PUNIVERSE és a SILENT SERVICE c. programokat. **Hadnagy László**, Budapest, Bem u. 29. II/5, 1193

C-64-es játékok cseréje kazettán! **Géczi Zoltán**, Szolnok, Tompa M. út 1., 5000. Telefon: 36-484

C-64-es magnósok! Kétmagnós másolómodul kérélem kivételben 400 Ft-ért. Válaszborítékot tájékoztató! Ugyanitt programcsere kazettán **Völcsy Krisztián**, Dunaujváros, Derkovits u. 5. II/2, 2400

NEUROMANCER-információkat (például hogyan lehet 30 000 ruppónál többet összeszedni?) és PROJECT FIRE-START-leírast keresek C-64-re. **Biczó Benec**, Bogláritele, Lilom u. 16., 8630

UCG programmásoló szolgálait, régi és új programok lemezen, oldalként 15 Ft-ért. **Félvölgyi László**, Szeged, Hont F. u. 3., 6723

C-64-es programokat cserélek kazettán. Elsősorban azok levetél várom, akiknek megvan az ELITE, a ROBOCOP vagy a TEST DRIVE II kazettás változata. **Csabányi Tibor**, Pomáz, Cseresznyes u. 8., 2013

C-64-en kazettán cserére keresem: ACE, ACE 2., AMERICAN FOOTBALL, AS-TERIX, TOP GUN, SPIDERMAN, GARFIELD, TIR NA NOG, PLATOON, STAR WARS 2., SHILTON FOOTBALL, BASEBALL, MIAMI VICE, LAST NINJA 2. **Fekete Szabolcs**, Nagycenk, Vasútállomás, 9485

C-64-es programokat cserélek-veszek kazettán-lemezen. **Kasza Tamás**, Kaposvár, Fűredi út 35, 7400

C64 Datasete másolómodul eladó 100%-os biztos másolat! Válaszboríték-ért grafikus tájékoztató! **Tóth Lajos**, Székesfehérvár, Voroshadsereg út 82., 8200

C64-en kazettával együtt, utánvétellel 240 Ft-ért a következő programok megrendelhetők: Winter Games-Test Drive 1-Last Ninja 1-Predator **Somorjai Zoltán**, Budapest, Víziorgona u. 9 X/93, 1038

NBASIC-leírast keresek C-64-re. **Cseh István**, Budapest, Losonci tér 4., 1082

Keressm C-64-re kazettán a DARK SIDE és a STEALTH FIGHTER programokat. **Leskó László**, Budapest, Szászorszép u. 1., 1213

Új és régi C-64-es programok olcsón eladók kazettán! Listát csak válaszborítékot ellátott levelekre küldök! **Mészáros Szabolcs**, Kállo, Szechenyi u. 7., 2175

ACTION REPLAY MK V vagy FINAL CARTRIDGE-et vennék. **Halmai Gábor**, Szentlőrinc, Munkácsy M. u. 23., 7940

Keressm C-64-re az ADVENTURE BUILDING SYSTEM és GRAPHIC ADVENTURE CREATOR c. programokat. **Lipovits András**, Szombathely, Wesselényi u. 34., 9700

Keressm bármilyen információt a HUNT FOR THE RED OCTOBER c. tengeralfárő-szimulátorhoz. **Schneider Péter**, Dunaujváros, Váci M. u. 6.7.3, 2400

C-64-es programok eladók 2-től 10 Ft-os áron. Felbolygzott válaszborítékot kérék. **Rábai Attila**, Győrújfal, Rákóczi u. 42, 9171

Adventure, arcade és stratégiai programokat keresek v. cserélnék (WAR IN THE... BARD'S TALE, stb.). Kérésre programlistát küldök. **Gecseg András**, Sopron, Elő sor 11., 9400

C-64 programcsere lemezen. Keressm az Új Vadnyugat I-II. és WORLD TROPHY SOCCER programokat. **Szpiják Zsolt**, Bekescsaba, Pajtás sor 15/2, 5600

C-64-esek figyelem! Jó minőségű játékprogramok (LAST NINJA II., TOTAL ECLIPSE III.) eladók lemezen! Listát küldök! Keressm az angol nyelvű GEOS-T és a NEWSROOM c. programot. **Bede András**, Pécsvárad, Felszabadulás tér 7/a, 7720

Keressm a SUPERGRAPHIC 64 és SIMON'S BASIC programokat kazettán. C-64-re: **Veles Árpád**, Erd. Bajszs Zs. u. 18., 2030

C-64-re cserélném jótállásos Enterprise számítógépet magnóval, programokkal, könyvekkel, speakeasy-val. **Szabó János**, Tatabánya V., Népköztársaság út 45/I, 2800

C64+1541/II floppy+55 lemez+könyvek 35.000 Ft-ért eladó. **Horai Szabolcs**, Tiszavasvári, Kossuth u. 39., 4440

C-64-es programokat cserélnék csak lemezen. 100 lemezen van, elsősorban a sport játékok érdekelnek. Listás leveleket várok. **Nagy Zoltán**, Budapest, Hollós Korvin L. u. 10. II/6, 1039

Keressm C-64-re a GRAPHIC ADVENTURE CREATOR, ADVENTURE BUILDING SYSTEM, BATTLE CHESS programokat. **Rangai Tamás**, Székesfehérvár, Geilert u. 8., 8000

C-64 pogrameleadás-és csere több, mint 2400 programból álló választékkal. Válaszborítékot kérék, kérésre listát küldök. 64er és Power Play újságokat keresek. **Németh András**, Győrúrbátor, Veres P. u. 23., 9081

Keressm az ANNALS OF ROME c. programot, bármilyen tündérlé kalandjáték-készítő programot, és azok ismeretségeit, akik kedvelik, illetve meg is csinálták Ratkai István kalandjátékokat. **Heltai Akos**, Budapest, Gyakorló u. 4/f. III/14, 1106

C-64-tábor figyelem! Szuper és új programokat adok lemezen (5-15 Ft/db, lemezzel együtt 150 Ft/lemez) és új programokat cserélek is. Felhasználói programok is érdekelnek. Listát kérék és küldök. **Németh Dezső**, Szeged, Petőfi sgt. 40/b IV/3., 6722

Keressük C-64-en kazettára a MOVIE (nem BATMAN!) CHUCKIE EGG I-II, DIZZY II. és STIFFLIP II. programokat. Levelezni kalandjáték-rajzokkal, csere is lehetséges. **Kupovics Arnold és Krisztián**, Ajka, Korányi Frigyes u. 22., 8400

Szuper programok C-64-re olcsón eladók, csak lemezen. 70 Ft/disk. Kérésre bővebb tájékoztatót küldök. **Bagin Norbert**, Ede, Eperfa u. 6., 2600

Segítséggel a BARD'S TALE III-ban a dimenzióugrásnál kért kódokra lenne szükségem vagy POWER PLAY 88/10 szám idevágó fénymásolatára (abban benne van). **Rajkó Zoltán**, Székesfehérvár, Benke F. u. 11/b, 8000

C-64 programokat cserélek, veszek, csak lemezen. Azok is irhatnak, akiknek szinten kevés programjuk van. **Közegi Tamás**, Budapest, Mátyás u. 5., 1203

Keressm adventure, arcade-adventure és role playing-játékok kedvelőinek ismeretségeit. A levelezés témája: programok megoldása és programcsere. **Orcsik Péter (OP)**, Tatabánya, VI. Mártírok útja 86. II/1., 2800. Tel: 12-013 (minden nap 7 órától)

Elcserélném Orion sztereo műholdvetőmet (komplett) Amiga 500+kp-re. Esetleg eladnám. **Bátorfi Zoltán**, Rákóczi-falva, Dózsa Gy. út 17/a

Hey Amigások! A legújabb stuffok eladása (50Ft/disk), esetleg cseréje. Ugyanitt 1541-II floppy 18.000 Ft-ért eladó. **Valent Gábor**, Nyiregyháza, Eszaki krt. 21., 4400

Amiga játékokat cserélek, listát küldök és kérék. Keressm magyar vagy angol nyelvű Amiga szakanyagokat. **Kónai Zoltán**, Gyál, Kőrösi út 146., 2380

A hirdetés továbbra is díjtalan! A megjelenés feltétele:
Küldje el ezt a kis szelvényt a hirdetés szövegével együtt

AMIGA programokat cserélek. Listát kérek és küldök. **Mikola György**, Budapest, Helsinki út 1. IV/45. 1203, Tel.: 1582-023 v. 1279-96.

Amiga 501-on programokat cserélek. Listát kérek és küldök. **Patonai Szabolcs**, Mar. ú. Simon Ferenc út 7., 5435

C-16 tulajdonosok! Szívesen leveleznek, programot cserélnék olyanokkal, akiknek C-16 vagy PLUS4-a van birtokában. **Németh Róbert**, Zalaegerszeg, Ifjúság u. 5/4. 8900

C-16, PLUS4 programokat cserélnék. Programot nagy választékban. Keresek valamit komoly szövegszerkesztő programot. **Horváth Gábor**, Dunaujváros, Derkovits út 12. V/2. 2400

Új PLUS4-es programokat cserélek kazettán, keresem az ELITE-et. Listát kérek. **Dinyés Tamás**, Ulles, Felszabadulás u. 60., 6794

PLUS4-es programokat adok, veszek, cserélek. Cserealap 700 db program. **Mecvéczy György**, Budapest, Zrinyi u. 3/a VII/31, 1214

PLUS4-es programokat cserélnék. Listát kérek és küldök. Keresem a GAMES DESIGNER programot. **Turi Tamás**, Nyiregyháza, Kert u. 14. fsz. 3., 4400

PLUS4 programcsere és eladás. Program-átvitel 15 Ft. Készlet kb. 800 db program. Azonnal válaszolok. Kedvezmények! **Prokopszki (Prokop Gábor)**, Budapest, Zrinyi u. 4. 10/46, 1214

PLUS4-es ügyben bárki fordulhat hozzám. Címem: **Rajnai Ámos**, Keszthely, Bercsényi M. u. 46. 8360

QUAD 405 - 2 x 110 W erősítő (végfok), 180 W terhelhetőségű eladó. Átviteli frekvencia 15-40000 Hz. Irányár: 18.000,- Ft. Márton Zoltán, Kazincbarcika, Derkovits tér 1., 3700. Tel.: (06-46)-18-621 (este 6-8 között).

Fél éves 1551-es drive eladó. Beépített turbóval. PLUS4, C-16, C-116 gépekre kapható rá. Irányár 18.500 Ft. **Fülop Viktor**, Sopron, Hegyhát u. 3. 9400

C-16, PLUS4 játékok, felhasználói- és oktatóprogramokat cserélek, elsősorban lemezen. **Kálmán Albert**, Eger, Rákóczi út 31 III/11, 3300 (A hirdetőtől jobbra, mirtha pont mellett lakna! - **Covboy**)

PLUS4-esek figyelem! Több mint 200 különböző poke-val rendelkezem. Válaszboríték elleneben szívesen küldök! **Molnár István**, Pápa, Lenin ltp. 32. ép. 6. lpcs II/6. 8500

Keresek PLUS4-es programokat cserére, választás listát küldök. **Láng Róbert**, Szeged, Budapesti krt. 27/b. 6723

PLUS4 csereklub! Programok kazettán és lemezen egyaránt. Akiért érdekel, írjanak a címre. **Bunder Krisztián**, Szécsény, Madách út 13/b. 3170

PLUS4-re keresem a következő programokat: FOOTBALLER OF THE YEAR, ACTION FORCE, CAD-002, PED. **Lipták Tamás**, Bekescsaba, Pajtás sor 29., 5600

PLUS4-esek figyelem! Akinek szüksége van az ELITE PIGMY által feltölt, működő verziójára, szívesen elcserélem. **Ajaxax Viktor**, Eger, Szűret út 37., 3300

Keresem PLUS4-en megvételre a következő programokat: ARTHUR NOID, GWNN FOOTBALLER OF THE YEAR, TOMB OF TARRABASH, INDOOR SPORTS, EXPLODING FIST, MOLECULE MAN, LEADER, PROJECT NOVA. Ajánlatokat az alábbi címre. **Péntek József**, Tiszafüred, Furst S. út 40., 5350

Hazai és külföldi söröscímkeket keresünk gyűteményünkbe. Mindenekelőtt hazai ritkaságokat, ill. a távolabbi külföldi országok címkeit vadásszuk. Elsősorban gyűjtők jelentkezését várjuk! Csere van. Erdeldödni: SpV, Bp. Pf.: 363, 15191.

PLUS4, magán, programok, szakkönyvek eladók. **Murái György**, Tevel, Fő út 302/2, 7181

PLUS4-es programokat cserélek lemezen. Cserealapom 50-60 program. **Farkas László**, Eger, Rákóczi út 2., 3300

Alakuló cracker-csapat keres gépi kódban jártas, magukban elhivatottságot érző személyeket. **Fagyal Csongor**, Bereikúrtó, Néphadsereg út 5., 5309

Enterprise-hoz NEC 720 kByte-os, 5.25"-os lemezmaghajtó újszerű állapotban eladó. **Nyitrai Csaba**, Szolnok, Ragó A. u. 16. IV/6. 5000

Software-terjesztők címe érdekelne. **Farkas Elek**, Kunszentmárton, Kilián ltp. 0/13. 5440

Covboy: Még egyszer felhívni mindenképpen olvasónk figyelmét arra, hogy a hirdésekben közölt adatokért a CoV felelősséget nem tud vállalni, és szeretnénk megkérni mindenkit, hogy, ha érdeklődik valamelyik iránt, akkor a kapcsolatot a hirdetővel, ne pedig a CoV-val vegye fel. A hirdetés a mindenféle ügyes-bajos dolgokban természetesen a továbbiakban is ingyenes a CoV vásárlói számára, bár azt a mostani szám megjelenésétől kezdődően egy aprócska feltételhez kötöttük. A tudnivalókat ld. részletesen a bevezetőben. Ja, mivel ezt az egészet nekem kellett begépelni, hirdethetek én is - íme: Keresem 18 és 25 év közötti Covgirl-ok ismeretséget. Nem hátrány, ha a paraméterek megegyeznek egy Marilyn Monroe nevű hölggyel. Egyébként nem feltétlenül számítástechnikai témák kerüljenek szóba... Neveim CovBoy, címem - a levelezésből kiderült - "titkos", jellege tehát PSYCHOLOVE. Háhá, ez vicc volt...

CoVboy Posta

Halló, halló – újra itt van az Első Magyar Független Demokratikus Stb. CoVboy Lélekbúvár Szolgálat Párt Szövetség Stb. Szlogenek: "Aki nincs velünk, az mással van, vagy ellenünk van, vagy velük van, vagy nem velünk van, de az se biztos, hogy van!" Ennyit a szlogenekről. Greetings mindenkinek! Azoknak egy kicsit kevésbé, akik szabad idejüket azzal töltik, hogy becsületes (?) nevemből elmés szöveceket farigcsálnak. A "kovboy" és "kobóly" még hagyján (ez valószínűleg az elhanyagolt általános iskolai tanulmányokra vagy a nagyszerű "magyaros írásmód" elterjedésére vezethető vissza), de született például "BEDECOVBOY", "Convoy" és hasonló lyenek is. A pálmát azonban "Ceabouy" vitte el – azt hittem a guta út meg hirtelen (legközelebb majd Hitlerhez hasonlítanak). A bombát postáztam. Természetesen most is itt vannak a Nr. 1. Segéd-CoVboy, azaz Kis Getto rajzai, aki eddigi számos művésznévéhez egy újabbat is hozzácsapott ("A Zavarodott"). Házi művésznünk egyébként egy nagy pusztit küld annak a számos jópofi gyereknek, akik jókívánságokkal halmozták el ("... remélem mielőbb visszaesik övsömörös nyavalyájába... .. elmehet a bús mielőbbi megdöglést... .. stb.). A dicsőséges "Megalevél" cím ebben a hónapban nem kerül kiosztásra – nem azért, mert nem lehetett volna, hanem azért, mert a bőség zavarával küzdöttem. A legjobb levelek a 4. szám borítóján díszelgő "Mesé"-vel kapcsolatban érkeztek. Egyébként én megmondtam előre, hogy mi fog történni: akiknek el kéne olvasniuk, azok nem fogják tudni, hogy nekik szót (vagy el se olvassák), akiknek pedig nincs rá szükségük, azok – vérmérsékletől függően – vagy halálra röhögik magukat rajta, vagy bosszankodni fognak rajta. Na mindegy – lássuk a mackót (mackókat)...

Anti-mese

Kedves Barátom!
Olvastam (na, ez elég nagyképpen hangzik) egy mesét a 4. világ hátsó borító belső oldalán. Ragogó, (sőt lenyűgöző) a forma, a színszaxofon. Csak egy tiszta lelki Magyar képes egy (1) egész oldalt, szép apró betűkkel hangszorgalommal leírni egy (1) olyan témáról, amiről egy bőbeszédű süketnémá nehezen tudna öszrekapargatni két (2) mondatot. (No ez ragogó mondat, legalább olyan rövid, mint a mese.) Nincs alátámasztva Összegyűjtve minden hangszorgalmamat tollat ragadtam. (Ké kézel göröcsösen szorongatom). Most jön a mese. Címe: Naviságom kismeséje. Én tekerá-picurka navitasómmal úgy (mérészlelem) gondolni, hogy azok a sokat (le)jácscirt (N) nyugatiak a DATASETTE bütökölése közben időnként (no nem mindig) ellenőrizgetnek. Mesében a (fő) főnök így kiált: – No fiam, hogy áll a "fej"? – Külföldiesen (nem magyarul) MEO-znak. Lehet, egyhúsz vagyok, mert én ebből arra következtetek, hogy az az ócska – "fej" – időnként ugyanott áll. Tanulság! Mi tenne, ha a ked-

ves forgalmazó (a pancser!!!) a – "fej"-ét oda állítaná, ahová kellene! De! – ha ez nem megy, írják meg a DATASETTE-et gyártóknak, hogy ugyan már állítsátok át a ti – "fej"-eteket, a mi – "fej"-ünkhöz! Mindezért kár hüjének nézni a kisbűbű! Good ERROR!
Utóirat: Szerencsém ugyan – az – nincs, de örülök, hogy még sosem rendeltem prg-t a tisztelt régiótól. Az öröm csak anyi, hogy nem én vagyok a nagy csa-csa-csavargató!
Kimi Stivi (Kimmel István), Budapest
CoVboy: Kedves poszt-Andersen!
Mindenekelőtt egy (1) közmondás: "Akinnek nem inge, ne vegye magáral!" Ha jól emlékszem, akkor a "Mese" nem úgy kezdődött, hogy "Kedves Kimi Stivil!" – szóval nem értem, miért szívd a fogad. Azonkívül a gyártókra vonatkozó megállapításaid – mint magad is mondtad – "következtetések". A valószínűleg ezek közül a "no nem mindig" – ugyanis, ahány gyártó, annyi fejállítás (azért hagyják rajta azt a bizonyos kis lyukat...) A Hagyománytársulat nem ingem, nem gatyam, de most

védelmet érdemeinek: az ő kazetafajuk ugyanis a német DIN-szabvány szerint áll. Végezetül – de nem utolsó sorban – szeretélyen érdeklődnek, hogy miért kritizálasz olyat, amit még ki nem próbáltál? Csak nem te vagy a nagy ki-ki-kritizáló? Tanulság: Olvasd el a következő leveleket is – nagyszerű válaszok a kérdre!

Továbbképző tanfolyam

Tisztelt Spectrum Világ!

A korábban néhány hete megrendelt "The Last Ninja" c. programot 3 kazettán, C-64-es számítógéppünkhöz f. hó 15-én kaptuk meg. Sajnos a programot – egyiket sem – tudtuk betölteni. A folyóiratban közölt ismertető alapján jártunk el. Az első rész – a turbóval betöltve néhány fordulat – mind a három kazettán lehetséges, majd amikor a kurzor ismét "Visszajón", a további töltés RUN (+RTÖRN) (Nessez neked magyarul írásmód – CoVboy) utasításával sem kezdődik el. A mai napon a komplett

nevédből!) Én beletettem egészen, de attól már előre félek, hogy mit kapok ezért a 64-esekből. Eszméletlanságból azt sikerült kihatároznom, hogy mindenki dobja ki a 64-et, mert itt van a PLUS4/A! A new star is born (ja, ez egy másik szöveg – bocs! Amigók!). Meglehetősen sarkított a nézőpontot: egyrészt a szemellenzönd az azt hiszem a PLUS4 felirat szerepel, másrészt az összehasonlítást programról (ráadásul BASIC) és nem felhasználói szemszögből közelebb meg. Másrészről az számítógép-kategória az utóbbi, jóval népszerűbb csoportnak készül az a felhasználás módja negyész – akár tetszik, akár nem – a játék. En ugyan nem vagyok illetékes a PLUS4-64 "háború" eldöntésében, de ha már a te véleményedre meghallgattuk, akkor esetleg néhány kommentárt én is hozzátennék a dologhoz (nem a 64 védelmében, de nem is a PLUS4 ellen!):

Sírák #1: azért van a CoV-ban annyi PLUS4, amennyi, mert annyira futja tőlünk. Sorry. Ha kevesed, a Tökös-Mákos a PLUS4-esek előtt is nyitva áll.

Sírák #2: a PLUS4-es áltálad felsorolt számos előnyének ismertetésénél elfelejtettél néhány dolgot megemlíteni. Egy számítógép elbírálásánál döntő mértékben esik latba a mögötte álló software-pak – azaz mennyit és milyen minőségben lehet kihozni belőle. A PLUS4 és 64 tulajdonosok 85-90%-a a gépet játéka használja. Mondj egyetlen olyan, a 64-kategóriában is elfogadható minőségű PLUS4-játékot, amely nem egy 2-3 éves C-64-programról lett ellopva! A minőségű összehasonlítást egyébként már eldöntötted te, amikor az "átfedés"-ről beszéltél. Ennyit a játékokról. Nézzük a fennmaradó 10-15%, azaz a gyakorlati felhasználók igényeit. Tokenek, BASIC-grafika, azinek – rendben. A hanggal nagyon kár volt előjónnod – miért hasonlított egy köcsögüda hangját egy hárfához? Ha már a zenénél tartunk: mondj egy MUSIC SHOP-hoz hasonló szintű zene-szerkesztőt PLUS4-re (igazán fair a játék – az egy "vén" 84-es program!) TEDMON-monitor – ezzel is kár volt előjónnod: 64-en olyan töltethet, amilyen tetszik. Ha lusta vagy tölteni, akkor veszel például egy ACTION REPLAY cartridge-et és ottlé – száz egyéb más szol-

gáltátaon kívül még van "beépített" monitor is, amely ugyanazt (ha nem többet!) tudja, amit a TEDMON. Aproppó, a PLUS4-cartridge-ekkel mi a helyzet? Menjünk tovább? Rajzolóprogramok: még a GEOS-ból a GEOPOINT is kenterbe veri a BOTTICELLI-t és a TEDPAINT-et, pedig az aztán nem egy túl szuper rajzoló. Az ART STUDIO után ('87) megjött a rajzolóprogramok (nem sorolom – van egyhány) pedig abszolút nem egy kategóriába tartoznak az említett kettővel. Programnyelvek: OK, az úgy-hogy egál, eltekintve a C-től. PLUS4-szöveg-szerkesztők? A beépített csak költői túlzással lehet annak nevezni, azonkívül a 64-ről lopott EASY SCRIPT. PLUS4-újságszerkesztők? Semmi – 84-en NEWSROOM, PRINT-FOX, PAGE-FOX, stb. PLUS4-játékszerkesztők? GAMES CREATOR – láttad már 64-en a SHOOT'EM UP-ot? Na mindegy, hagyjuk ezt a felesleges összehasonlítást – semmi értelme. A C-64-et a software-háttérre minden tekintetben lényegesen nagyobb teljesítményre teszi alkalmassá, mint a PLUS4-et a sajátja (és nem azért, mert a 64-es "vénebb"). Az ítéletet egyébként nem én mondtam ki, hanem a nyugati software-fejlesztők (ott ugyanis a piac kívánalmainak megfelelően termelnek): 64-re még 1990-ben is tartéklen a fejlesztést mind a játék-, mind a felhasználói programokat. Havonta legalább 60-70 újdonság jelenik meg rá – a PLUS4-gyel mi a helyzet? Nothing. Ebből következők egyébként a CoV-megosztás is: a téma, amiről imi lehet, legálább 100:1 a 64 javára. A 64-esek egyébként legálább 8-10 nyugati újságot foglalkozik – a PLUS4-essel semmi. Féltreírás ne essék: én nem vagyok sem PLUS4-, sem 64-párti (sőt Amiga-párti sem – bár imádom a POPULOUS-t). Nincs pártoskodás. Csak egy egyszerű CoVbo vagyok, aki most kivételesen nem évicelte a témát, hanem a realitásokról beszélt és komolyan (legálábbis magamhoz képest ez elég komoly volt, nem?). Mert ezek a realitások. Ha nem is sikerült meggyőzőznom téged, azért ezt valószínűleg beláthatod. A témával egyébként nem akarok többet foglalkozni, szoval egyetértő/ellenkező PLUS4-esek és 64-esek – kíméljétek! Ennyit.

... és egy egészen más PLUS4-es

Helló CoVboy!

Levelezési rovatodban sok levél kifogásolja a humorodat és a véleményed egyes levélírókról. Szerintem semmi kifogásolható nincs benne. Akár még oldalt is elfoglalhatnál. (Igeeseen!) **Hurrá! 4 oldalnyi CoVboy: Megalevélzet!** **CoVboy!** Lehet, hogy ezért engem tobban a pokolba kívánnak, de ezek akkor ostobák! Na mindegy. A lényeg az, hogy én még a fizetésed is emelném (ha van). **(Nincs. Nyereségérdekeltség van, de egyelőre még az sincs – CoVboy)** Maradj csak ilyen, amilyen vagy. Az újság különben szuper, eddig mind megvan (1-4). A kazettaküldő szolgáltatást semmi gondom. Nekem minden program bejött (PLUS4-en). A többieknek pedig ott a tanulságos mese (CoV 4.). Kérés: PLUS4-re ne a legprimitívebb programismertetőket közöljétek (pólo: BERKS3, KAZIK&GHOSTS). Rengeteg szöveges program van erre a gépre. Ezek szőháznál és a program háttérre nem mindenki előtt ismert. Ezeket lehetne közölni, mivel meg egyetlen LSI-kiadványban sem jelentek meg. (...) **Jó, majd noszogatom az irányban a PLUS4-eseket. Egyébként ha jól tudom, akkor most éppen a SAVAGE ISLAND-dal és a MERCENARY 2-vel azórazoknak. A hirdetésed a megfelelő helyen – CoVboy!**

Utóirat: Levelemt cenzúrázó nyugodtan, ha akarod írj be az újságba. Kiváncsi vagyok, mit kell szúrni ki.

Pá: BUNDER KRISZTIÁN, Szécsény

CoVboy: Nahát! Hízen ez egy Megalevél! Ilyen még nem volt – minden megfelelő fáradással egy "hátbészorított" PLUS4-es írtál! Oh! – mintha hájjal kengetnének. Egyébként már megyik is az 1.75-höz, hogy az olvasók tömegei (lehet, hogy mégiscsak hajlamos vagyok az enyhe túlzásokra?) minimum 4 oldal CoVboyt kívánnak. Neked meg ígértem, hogy ha lesz CoVboy-párt, akkor bevezetek a boltba. A programom egyébként roppant egyszerű: felvesszük a 2 milliót támogatást, aztán eltűnünk, mint az aranyóra. Ja, bocsánat! – megígértük, hogy nem lesz politika, de úgy látszik nem bírok magamral... A rosszajám feltételezéseid elkerülése végett: a levelet NEM EN itam!

Újságosi

Tisztelt CoVboy!

Szeretnék előfizetni az AMIGA USER, THE ONE vagy az ACE című újságok valamelyikére. Éppen ezért szeretném, ha megírná (amennyiben tudja) ezen újságok címét, ahova ez úgymen imi lehet. Fáradozását előre is köszönöm.

UDVARI ANDRÁS, Budapest

CoVboy: Szomorú vagyok. Ezek közül nincs egyik sem. Van viszont egy pár másik, ami esetleg megfelel és a többieket is érdekel.

Commodore User (Amiga/64):
EMAP Frontline Limited, Park House, 117 Park Road, Peterborough PE1 2TR, England ZZAPI (64/Amiga):
Terjesztő – COMAG, Tavistock Road, West Drayton, Middlesex, England
Szerkesztőség – ZZAPI, Gravel Hill, Ludlow, Shropshire, SY8 1QS, England
64'er (főleg 64, német nyelvű):
64'er. Computer-Markt Verlag GmbH, Hans-Pinsel-Strasse 2., 8013 Haar bei München, BRD

Amiga World (csak Amiga):
Amiga World, Subscription Services, PO Box 58804, Boulder, CO 80322-8804, USA

Amiga Plus (csak Amiga):
Amiga Plus, PO Box 1569, Martinez, CA 94553, USA

Amiga Resource (csak Amiga):
COMPUTE! Publications, 825 Seventh Avenue, New York, NY 10019, USA

Computer&Video Games (minden együtt)
C+VG, EMAP Frontline, 1 Lincoln Court, Lincoln Road, Peterborough PE1 2RP, England

Hát egyelőre ennyi akadt a kezem ügyébe. Ha esetleg valahol belebotlanék az áltálad kértékbe (vagy újabbakba), akkor ígértem, megragadom az alkalmat és a szövegszerkesztő – azaz közlöm a szöveget.

... a CoV 5. -ben szépen visszaballag a két oldalra...

Bye-bye a jövő hónapban! Ja, és csak azért is: ÉLJEN MÁJUS 1. !!!

Nemes László
KAZETTÁS VIDEOMAGNÓK

Néhány éve hazánkban is megjelentek és gyorsan népszerűvé váltak a különböző rendszerű „házi” videomagnók. Tömeges elterjedésüket ugyan egyelőre hátráltatja a magas ár, ám a megállíthatatlan árcsökkenés igen rövid időn belül meg fogja változtatni ezt a helyzetet. Bár Magyarországon kormányhatározat támogatja a VHS kazettarendszer elterjedését, szép számban találhatóak Betamax és Video 2000 készülékek is, sőt várhatóan igen népszerű lesz az új rendszer a Video 8 is. A könyv a kazettás képrögzítők elvi felépítésének, majd mechanikai rendszerének bemutatása után részletesen tárgyalja a különböző rendszerű képmagnók részegységeinek és áramköreinek működését (videojel-átviteli csatorna, szinkronkövető szervomechanika stb.). Külön fejezetben foglalkozik a video-magnók más berendezésekhez való csatlakoztatásával és a hibakereséssel, javítással.

Tartalom:

Bevezető / Videomagnófejek / Videomagnók mechanikai felépítése / Videomagnó-motorok / Szinkronkövető szervorendszerek / Videojel-átviteli csatorna / Hangcsatorna / Editálás / Különleges funkciók / Mechanikai szerelvények elektronikus működtetése / Rendszervezés

141 oldal

Ára: 195,- Ft

Adorján Noémi

FORTH

lépésről lépésre

A BASIC után a FORTH programnyelv a legnépszerűbb és legelterjedtebb a mikroszámítógép-felhasználók körében. A FORTH "filozófiája" lényegesen különbözik a BASIC-étől – logikusabbnak mondják a FORTH-hívők. Annyi bizonyos, hogy logikája jóval közelebb áll a gép logikájához, így tömörebb és gyorsabb. Ma már szinte minden mikrohoz van FORTH fordítóprogram. Ez a könyv, amint a cím is jelzi, lépésről-lépésre vezet be a FORTH-ba, nagyon sok feladatot, kidolgozott példát tartalmaz. Stílusában könnyed, egyszerű. Kezdek tankönyvének, szakkereskedőknek is kiválóan alkalmas.

Tartalom:

Első lépések / Tárolás / Feltételes utasítás / Gyors műveletek / Tipusok / Visszatérési verem / Ciklusok / Változók / Memóriakezelés / Karakterfüzők / Számok beolvasása / Melyik szótár melyik? / Virtuális memória / Adatszerkezetek / Assembler FORTH-ban / Vezérlési struktúra

Alapfokú, 208 oldal

Ára: 198,- Ft

Orbán Katalin
PROFESSIONAL COBOL

A COBOL kezdetben a nagyszámítógépek programozási nyelve volt.

A személyi számítógépekre kidolgozott változat, a PROFESSIONAL COBOL nyelv és rendszer, amellyel megszerkeszthetjük, szintaktikusan elemezhetjük és végre is hajthatjuk programunkat.

Menürendszerével rendkívül elegáns hibafelderítést, tesztelést végezhetünk. A könyv ismerteti az utasításokat, összefoglalja a direktívákat és a hibauzeneteket.

Tartalom:

Jelölésrendszer / A szintaktikus elemző direktívái / A fordító direktívái / A végrehajtó direktívái / A rendszer hibauzenetei / A nyelv szintaktikus leírása / Karakterkészlet / Klaviatúra-kódok / A kötött szavak jegyzéke

104 oldal (Lapozgató sorozat)

Ára: 180,- Ft

Kiadványaink megvásárolhatók a **Műszaki Könyvkiadó Kandó Kálmán könyvesboltjában** (Bp. V. Bajcsy-Zsilinszky út 20.), és megrendelhetők az alábbi címen:

KANDÓ KÁLMÁN KÖNYVESBOLT
Bp., 5. Pf.: 581, 1374